

1. Nadzór nad zdrowiem roślin	5
1.1. Kontrola roślin, produktów roślinnych i przedmiotów w kraju.....	5
1.1.1. Kontrola występowania organizmów kwarantannowych i regulowanych	5
1.1.1.1. Rejestracja występowania organizmów kwarantannowych i regulowanych	5
1.1.1.2. Zwalczanie organizmów kwarantannowych i regulowanych.....	14
1.1.1.3. Działania w zakresie kontroli występowania zachodniej kukurydzianej stonki korzeniowej.....	15
1.1.1.4. Uprawa ziemniaków odmian nieodpornych lub o nie ustalonej odporności na grzyba <i>Synchytrium endobioticum</i>	15
1.2. Kontrola występowania organizmów niekwarantannowych.....	17
1.2.1. Ocena stanu fitosanitarnego roślin uprawnych na terenie województwa mazowieckiego w roku 2013.....	17
1.2.2. Działania podejmowane w ramach współpracy z placówkami naukowymi i badawczymi w 2013 roku.	28
1.3. Obrót roślinami, produktami roślinnymi i przedmiotami z krajami trzecimi.....	29
1.3.1. Kontrola towarów eksportowanych na terenie województwa mazowieckiego	29
1.3.2. Zakwestionowania towarów roślinnych eksportowanych z terenu województwa mazowieckiego	34
1.3.3. Graniczna kontrola fitosanitarna roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, importowanych z krajów trzecich.....	35
1.4. Obrót roślinami, produktami roślinnymi i przedmiotami w kraju oraz wewnątrz Unii Europejskiej.....	37
1.4.1. Urzędowa rejestracja przedsiębiorców oraz paszportowanie roślin, produktów roślinnych i przedmiotów.....	37
1.4.3. Zakwestionowania przesyłek towarów roślinnych w obrocie wewnątrz Unii Europejskiej.....	40
1.4.3. Nadzór nad wykorzystaniem organizmów kwarantannowych lub porażonych/zakazanych materiałów roślinnych w pracach naukowo – badawczych lub pracach nad tworzeniem nowych odmian roślin uprawnych	41
1.4.4. Działania podjęte w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.	42
2. Nadzór nad ochroną roślin i techniką.....	43
2.1. Wprowadzanie do obrotu, konfekcjonowanie i stosowanie środków ochrony roślin	43
2.1.1. Wpis do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków	43
2.1.2. Kontrola wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu i konfekcjonowania tych środków oraz stosowania środków ochrony roślin	46
2.1.3. Wycofywanie środków ochrony roślin z obrotu	54
2.1.4. Szkolenia dla osób zajmujących się obrotem, konfekcjonowaniem oraz stosowaniem środków ochrony	58
2.1.5. Kontrola jakości i pozostałości środków ochrony roślin	63
2.1.5.1. Badania pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych w ramach urzędowej kontroli prawidłowości stosowania środków ochrony roślin.....	63
2.1.5.2. Badania kontrolne jakości środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu.	66
2.2. Monitoring zużycia środków ochrony roślin na terenie woj. mazowieckiego	68
2.3. Badania sprawności technicznej opryskiwaczy	70
2.3.1. Jednostki upoważnione do przeprowadzania badań.....	70
2.3.2. Badania opryskiwaczy	71
2.4. Integrowana produkcja	72
2.4.1. Zgłoszenia do systemu.....	72
2.4.2. Certyfikacja	76
2.4.3. Kontrole	80

2.5.	Nadzór nad podmiotami upoważnionymi przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa do prowadzenia badań skuteczności działania środków ochrony roślin	80
3.	Ocena polowa i laboratoryjna materiału siewnego oraz kontrola obrotu tym materiałem.....	81
3.1.	Ocena polowa materiału siewnego.....	81
3.1.1.	Rośliny rolnicze i warzywne.....	81
3.1.1.1.	Rośliny rolnicze według poszczególnych grup	82
3.1.1.2.	Dyskwalifikacje w ocenie polowej roślin rolniczych	84
3.1.1.3.	Ocena polowa plantacji roślin rolniczych wykonana przez kwalifikatorów urzędowych i akredytowanych	86
3.1.1.4.	Plantacje nasienne sadzeniaków ziemniaka.....	88
3.1.1.5.	Ocena cech zewnętrznych sadzeniaków ziemniaka.....	90
3.1.2.	Ocena polowa materiału szkółkarskiego.....	92
3.2.	Nadzór nad materiałem siewnym.....	99
3.2.1.	Wpis podmiotów do ewidencji przedsiębiorców, rolników i dostawców	99
3.2.2.	Kontrola materiału siewnego.....	101
3.3.	Kontrola stosowania materiału siewnego kukurydzy.....	105
3.4.	Rolnictwo ekologiczne	108
4.	Diagnostyka laboratoryjna.....	110
4.1.	Badania laboratoryjne.....	110
4.1.1.	Działalność diagnostyczna Laboratorium Wojewódzkiego WIORiN.....	110
4.2.	Rozwój bazy diagnostycznej Inspekcji	117
4.2.1.	Działania w kierunku poprawy warunków technicznych, w tym zapewnienia bezpieczeństwa fitosanitarnego.....	117
4.2.2.	Działania ukierunkowane na akredytację metod badawczych w Laboratorium Wojewódzkim.....	118
4.3.	Nadzór merytoryczny nad działalnością diagnostyczną Inspekcji.....	120
4.3.1.	Porównania międzylaboratoryjne/badania biegłości	120
4.3.2.	Sterowanie jakością badań	120
4.3.3.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników Laboratorium Wojewódzkiego.....	121
5.	Ocena laboratoryjna materiału siewnego.	122
5.1.	Ocena laboratoryjna	122
5.1.1.	Ogólne podsumowanie.....	123
5.1.2.	Testy sprawdzające „Proficiency Test” organizowane przez Międzynarodowy Związek Oceny Nasion (ISTA) oraz krajowe testy porównawcze.....	124
5.1.3.	Nadzór i kontrola nad podmiotami akredytowanymi.	124
5.1.3.1.	Laboratoria akredytowane.	124
5.1.3.2.	Nadzór i kontrola nad próbobiorcami akredytowanymi i urzędowymi	125
5.1.4.	Nadzór nad upoważnieniami do wypełniania etykiet urzędowych materiału siewnego.....	125
5.1.5.	Drukowanie etykiet i paszportów.....	125

1. Nadzór nad zdrowiem roślin

1.1. Kontrola roślin, produktów roślinnych i przedmiotów w kraju

1.1.1. Kontrola występowania organizmów kwarantannowych i regulowanych

1.1.1.1. Rejestracja występowania organizmów kwarantannowych i regulowanych

Rejestracja występowania organizmów kwarantannowych i regulowanych była prowadzona przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie na identycznych zasadach jak w latach ubiegłych. W planach dotyczących kontroli zdrowotności, brano pod uwagę zdrowotnościowe wymagania specjalne dla roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów. W 2013 roku w skali całego województwa inspektorzy Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie wykonali łącznie 13 659 kontroli zdrowotności pod kątem występowania organizmów kwarantannowych. Kontrolami zdrowotności objęto m.in. uprawy roślin, produkty roślinne i przedmioty w przechowalniach i magazynach, miejscach przeładunku, na giełdach i targowiskach. Ogółem kontroli poddano 5 672,1 ha upraw roślin, 24 901,4 t, 30184019 szt. oraz 137124,8 m³ produktów roślinnych i przedmiotów. W poszczególnych oddziałach liczba przeprowadzonych kontroli zdrowotności była zróżnicowana i zależała od rodzaju upraw, produktów roślinnych lub przedmiotów, znajdujących się na danym terenie. Najwięcej kontroli zdrowotności przeprowadzono w oddziałach: Piaseczno – 1681 kontroli, Mińsk Mazowiecki – 1420 kontroli, Płock – 1358 kontroli, Warszawa – 1008 kontroli, Grodzisk Mazowiecki – 837 kontroli, Wyszaków – 723 kontroli, Ciechanów 707 kontroli.

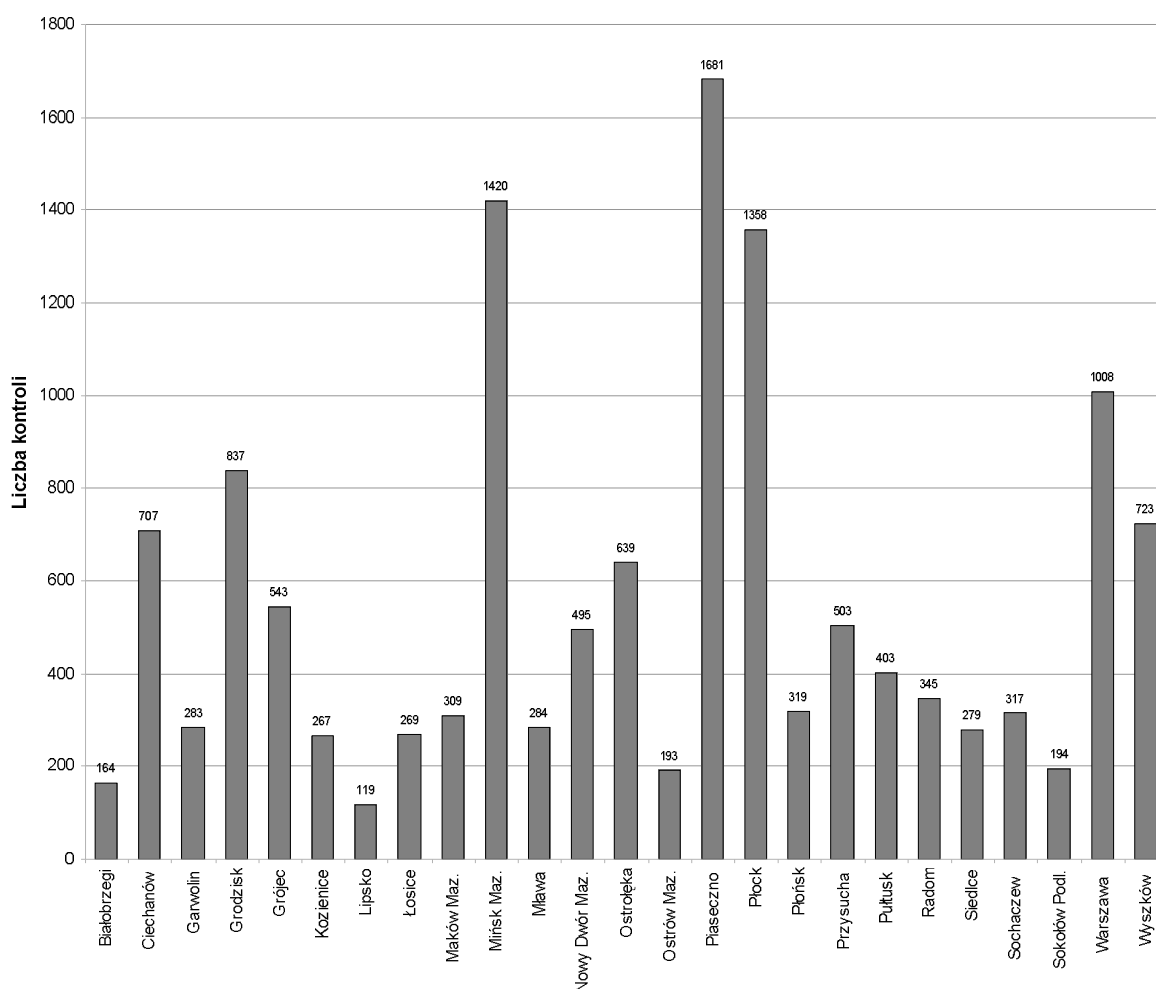
Najmniej kontroli wykonano w oddziałach: Lipsko – 119 kontroli, Białobrzegi 164 kontrole, oraz Ostrów Mazowiecka 193 kontrole i Sokołów Podlaski – 194 kontrole. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące ilości kontroli zdrowotności wykonanych w 2013 r. w skali całego województwa zostały przedstawione w tabeli 1.1 oraz na wykresie 1.1.

W 2013 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie kontynuował urzędowe działania w celu określenia statusu poszczególnych powiatów, według „Programu ustanawiania na terytorium Polski pól i powiatów wolnych od *Synchytrium endobioticum*”. Ogółem, według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r., na podstawie przeprowadzonych urzędowych badań, za wolne od tego patogena uznanych zostało 38 powiatów, czyli całe województwo mazowieckie posiada status wolnego od grzyba *Synchytrium endobioticum*.

Tabela 1.1. Zestawienie kontroli zdrowotności (organizmy kwarantannowe) roślin produktów roślinnych i przedmiotów wykonanych w 2013 roku przez WIORiN w Warszawie.

Lp.	Jednostka	Ogólna liczba kontroli zdrowotności	Wolumen produkcji roślin, produktów roślinnych i przedmiotów poddany kontroli			
			ha	tony	sztuki	m3
1	Białobrzegi	164	167,59	158,671	64754	305
2	Ciechanów	707	66,203	243,39	1437335	415
3	Garwolin	283	74,189	482,022	29511	0
4	Grodzisk Mazowiecki	837	708,687	3983,503	5969213	18323
5	Grójec	543	524,345	893,419	501006	350
6	Kozienice	267	87,532	357,42	136075	3500
7	Lipsko	119	125,097	189,571	0	0
8	Łosice	269	212,132	5415,129	1	430
9	Maków Mazowiecki	309	110,503	168,301	2623	1241,09
10	Mińsk Mazowiecki	1420	547,541	137,414	985022	502
11	Mława	284	157,693	3748,803	17175	5517
12	Nowy Dwór Mazowiecki	495	358,155	2786,752	6474462	11050
13	Ostrołęka	639	211,092	148,985	109398	308
14	Ostrów Mazowiecka	193	80,875	158,3	2665	145
15	Piaseczno	1681	195,886	219,761	7539239	13752,4
16	Płock	1358	509,033	1359,025	1525145	19667
17	Płońsk	319	143,04	1056,37	222651	432
18	Przysucha	503	134,601	23,521	51904	90
19	Pułtusk	403	199,844	596,029	35954	174
20	Radom	345	107,588	202,378	129692	38140
21	Siedlce	279	215,168	1585,2	14004	72
22	Sochaczew	317	197,814	84,375	64724	7513
23	Sokolów Podlaski	194	68,522	360,628	10602	623
24	Warszawa	1008	252,123	146,3	4857183	13072,38
25	Wyszków	723	216,91	396,151	3681	1503
WIORiN RAZEM:		13659	5672,163	24901,418	30184019	137124,87

Wykres 1.1. Liczba kontroli zdrowotności przeprowadzonych w odniesieniu do upraw i partii roślin, produktów roślinnych i przedmiotów w poszczególnych oddziałach w 2013 roku.

W 2013 roku przeprowadzono 2329 kontroli pod kątem występowania bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* sprawcy bakteriozy pierścieniowej ziemniaka. Liczba przeprowadzonych kontroli zdrowotności w tym zakresie była zróżnicowana w poszczególnych oddziałach. Najwięcej takich kontroli przeprowadzono w oddziale Grodzisk Mazowiecki 197 kontroli, Nowy Dwór Mazowiecki 173 kontrole, Łosice 169 kontroli, w oddziale Płock 154 kontrole oraz w oddziale Siedlce 123 kontrole.

Najmniej takich kontroli wykonano w oddziałach: Grójec - 17 kontroli, Warszawa - 24 kontrole, Białobrzegi – 32 kontrole oraz Lipsko 37 kontrole. Podobną liczbę kontroli przeprowadzono pod kątem występowania bakterii *Ralstonia solanacearum* sprawcy śluzaka.

W związku z zagrożeniem występowania na terenie Unii Europejskiej nowego szkodnika drzew liściastych *Anoplophora chinensis* najwięcej kontroli w liczbie 2879 przeprowadzono pod kątem występowania tego organizmu jak również szkodnika roślin iglastych węgorka sosnowca *Bursaphelenchus xylophilus* - 1514 kontrole. Kontrole prowadzone były na materiale szkółkarskim jak również w drzewostanach leśnych i parkach.

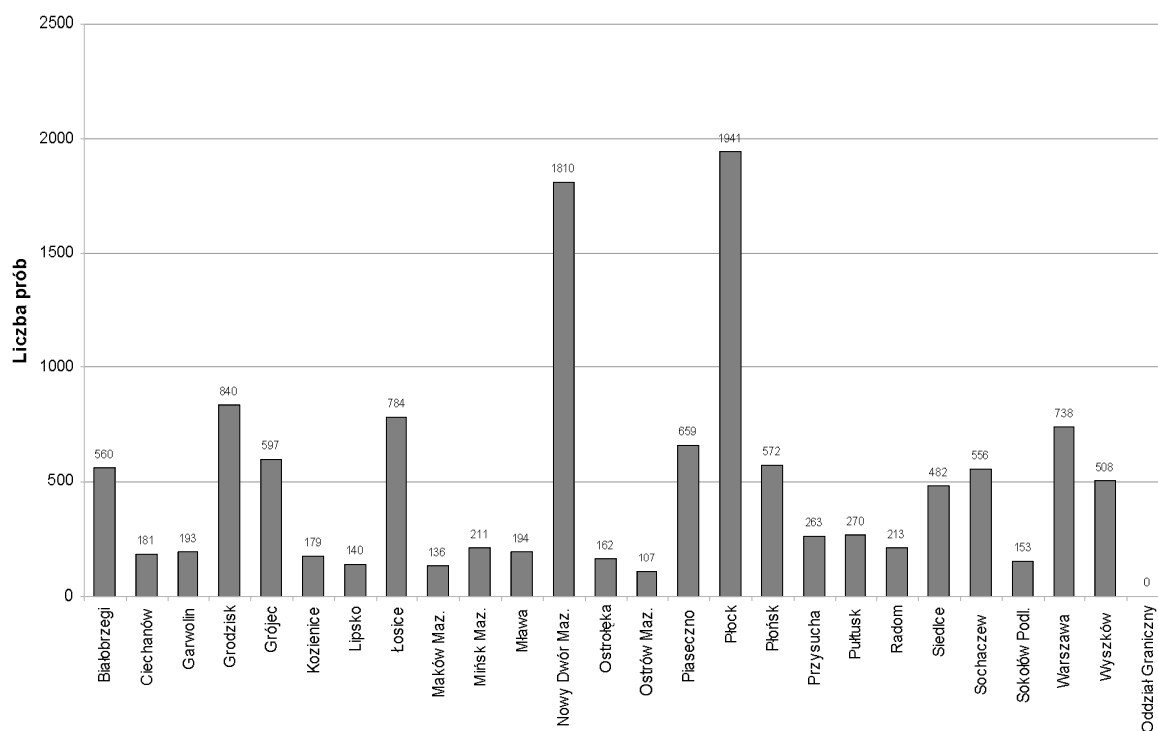
W 2013 roku pracownicy wykonali 774 kontrole pod kątem występowania *Diabrotica virgifera* Le Conte – zachodniej kukurydzianej stonki korzeniowej. W tabeli 1.2 przedstawiono szczegółowe dane o liczbie kontroli zdrowotności przeprowadzonych pod kątem występowania wybranych organizmów kwarantannowych.

Tabela 1.2. Zestawienie kontroli zdrowotności roślin, produktów roślinnych i przedmiotów wykonanych w 2013 roku pod kątem występowania wybranych organizmów kwarantannowych i regulowanych.

Lp.	Liczba kontroli zdrowotności pod kątem wybranych organizmów kwarantannowych i regulowanych	Oddział																	Razem								
		Białobrzegi	Ciechanów	Garwolin	Grodzisk Mazowiecki	Grójec	Kozienice	Lipisko	Łosice	Maków Mazowiecki	Mińsk Mazowiecki	Mława	Nowy Dwór Mazowiecki	Ostrołęka	Ostrów Mazowiecka	Piaseczno	Plock	Płońsk		Przysucha	Pułtusk	Radom	Siedlce	Sochaczew	Sokołów Podlaski	Warszawa	Wyszków
1	Apple proliferation mycoplasma	30	47	62	14	103	45	6	3	17	39	3	6	58	4	54	161	25	99	16	24	2	25	6	65	317	1231
2	<i>Bursaphelenchus xylophilus</i>	12	172	9	89	32	5	5	19	45	194	30	33	50	38	249	60	66	95	72	21	7	36	19	145	11	1514
3	<i>Clavibacter michiganensis ssp.sepedonicus</i>	32	97	91	197	17	135	37	169	95	78	160	173	70	65	81	154	90	78	91	96	123	44	78	24	54	2329
4	<i>Diabrotica virgifera</i>	5	7	33	41	1	13	32	22	48	36	25	31	104	26	9	59	12	27	26	11	60	41	30	53	22	774
5	<i>Ditylenchus dipsaci</i>	4	0	0	11	0	0	0	0	0	0	2	79	12	0	0	11	8	0	0	0	0	1	5	24	0	157
6	<i>Globodera rostochiensis</i>	18	19	10	48	43	21	14	125	16	29	22	73	25	17	146	116	34	50	29	32	55	18	24	117	56	1157
7	Plum Pox Virus	30	48	13	48	67	13	3	0	3	50	1	6	70	4	133	213	24	58	22	34	0	67	3	82	198	1190
8	<i>Synchytrium endobioticum</i>	19	19	5	135	40	13	4	134	9	28	24	101	16	5	91	117	36	44	37	16	80	20	20	155	45	1213
9	<i>Gibberella circinata</i>	0	59	2	30	2	2	2	6	10	73	1	8	13	11	78	21	35	30	35	17	0	8	8	41	4	496
10	<i>Anoplophora chinensis</i>	34	118	88	99	104	49	14	1	52	359	17	26	189	19	396	596	44	44	90	45	9	46	0	242	198	2879
11	<i>Erwinia amylovora</i>	29	141	63	50	159	36	8	1	17	103	1	33	94	10	293	229	19	126	34	45	1	32	14	90	359	1987
12	<i>Ralstonia solanacearum</i>	18	98	92	122	16	136	37	168	96	80	166	187	157	66	81	170	91	78	92	98	130	47	80	33	55	2394

W 2013 r. podczas przeprowadzanych kontroli zdrowotności pobrano 12 449 prób do badań laboratoryjnych. Najwięcej prób pobrano w Oddziale w Płocku – 1941, Nowym Dworze Mazowieckim - 1810, Grodzisku Mazowieckim – 840. Najmniej prób pobrano w Oddziałach: Ostrów Mazowiecka – 107, Maków Mazowiecka – 136, Lipsko – 140. Na wykresie 1.2 przedstawiono szczegółowe dane dotyczące liczby pobranych prób.

Wykres 1.2. Liczba pobranych prób w 2013 r.

W 2013 roku w wyniku prowadzonych inspekcji i wykonanych analiz laboratoryjnych w miejscach produkcji na terenie województwa mazowieckiego stwierdzono ogółem występowanie 11 organizmów kwarantannowych. Podobnie jak w latach poprzednich, w 2013 roku na terenie województwa mazowieckiego stwierdzano obecność bakterii *Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus* sprawcy bakteriozy pierścieniowej ziemniaka. Wyżej wymienioną bakterię stwierdzono w 193 miejscach produkcji. Najwięcej wykryć odnotowano na terenie oddziału w Sokołowie Podlaskim, Mławie, Płocku i Pułtusku, najmniej porażonych miejsc produkcji przez ten organizm kwarantannowy stwierdzono na terenie oddziału Ostrołęka, Piaseczno, Warszawa i Wyszki. Nie stwierdzono występowania bakteriozy pierścieniowej ziemniaka tylko na terenie oddziału Sochaczew. (dane w tabeli 1.3).

Ponadto, w 2013 r. stwierdzono występowanie: nicienia *Ditylenchus destructor* w sadzeniaku ziemniaka w miejscu produkcji na terenie oddziału w Łosicach.

Wśród szkodników owadzych odnotowano występowanie zachodniej kukurydzianej stonki korzeniowej - *Diabrotica virgifera* Le Conte - w 4 miejscach produkcji, na terenie Oddziału Grodzisk Mazowiecki, Oddziału Lipsko i Oddziału Przysucha.

Wśród wirusów odnotowano spadek występowania wirusa ospowatości śliw (*Plum pox virus*). W 2013 r. zanotowano go w 6 miejscach produkcji – na terenie 4 oddziałów.

W roku sprawozdawczym analogicznie jak w 2012 roku, najczęściej stwierdzanym nicieniem był mątwik ziemniaczany (*Globodera rostochiensis*) – wykryto go w 18 miejscach produkcji. Przy czym najwięcej wykryć odnotowano na terenie Oddziału w Mławie - 5 wykryć i na terenie oddziału w Płocku stwierdzono - 3 wykrycia. W oddziałach: Nowy Dwór Mazowiecki, Ostrów Mazowiecka, Przysucha i Radom stwierdzono po 1 wykryciu w 1

miejsu produkcji. W porównaniu do roku 2012 liczba miejsc produkcji, w których wykryto mątwika ziemniaczanego w znacznym stopniu wzrosła.

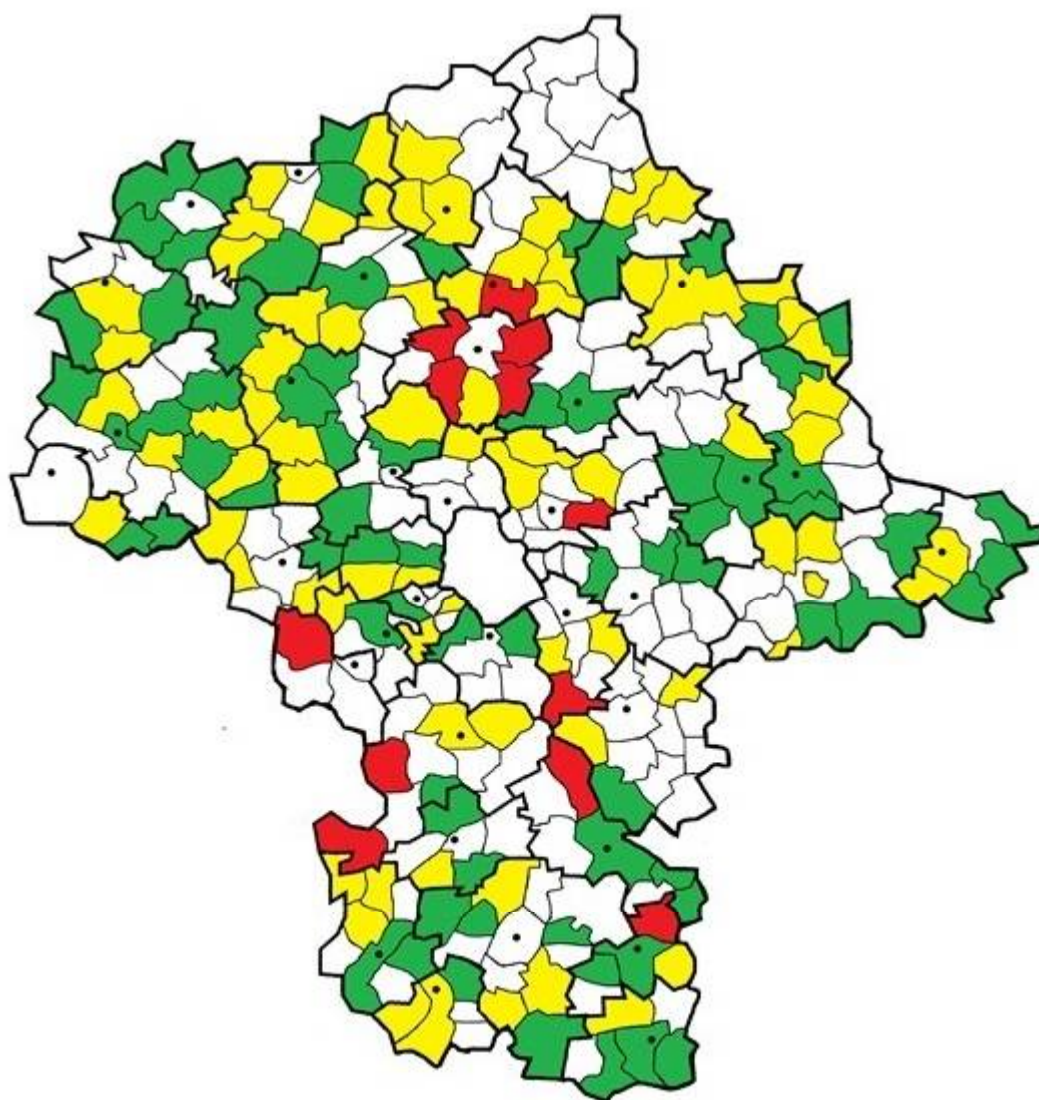
W 2013 r. stwierdzono występowanie *Bursaphelenchus xylophilus* w drewnianym materiale opakowaniowym pochodzącym z Portugalii, znajdującym się na terenie Oddziału w Ostrowi Mazowieckiej.

Szczegółowe dane o liczbie miejsc produkcji, gdzie wykryto w 2013 r. poszczególne organizmy kwarantannowe i regulowane przedstawia poniższa tabela 1.3.

Tabela 1.3. Liczba miejsc produkcji, w których wykryto poszczególne organizmy kwarantannowe i regulowane w 2013 r.

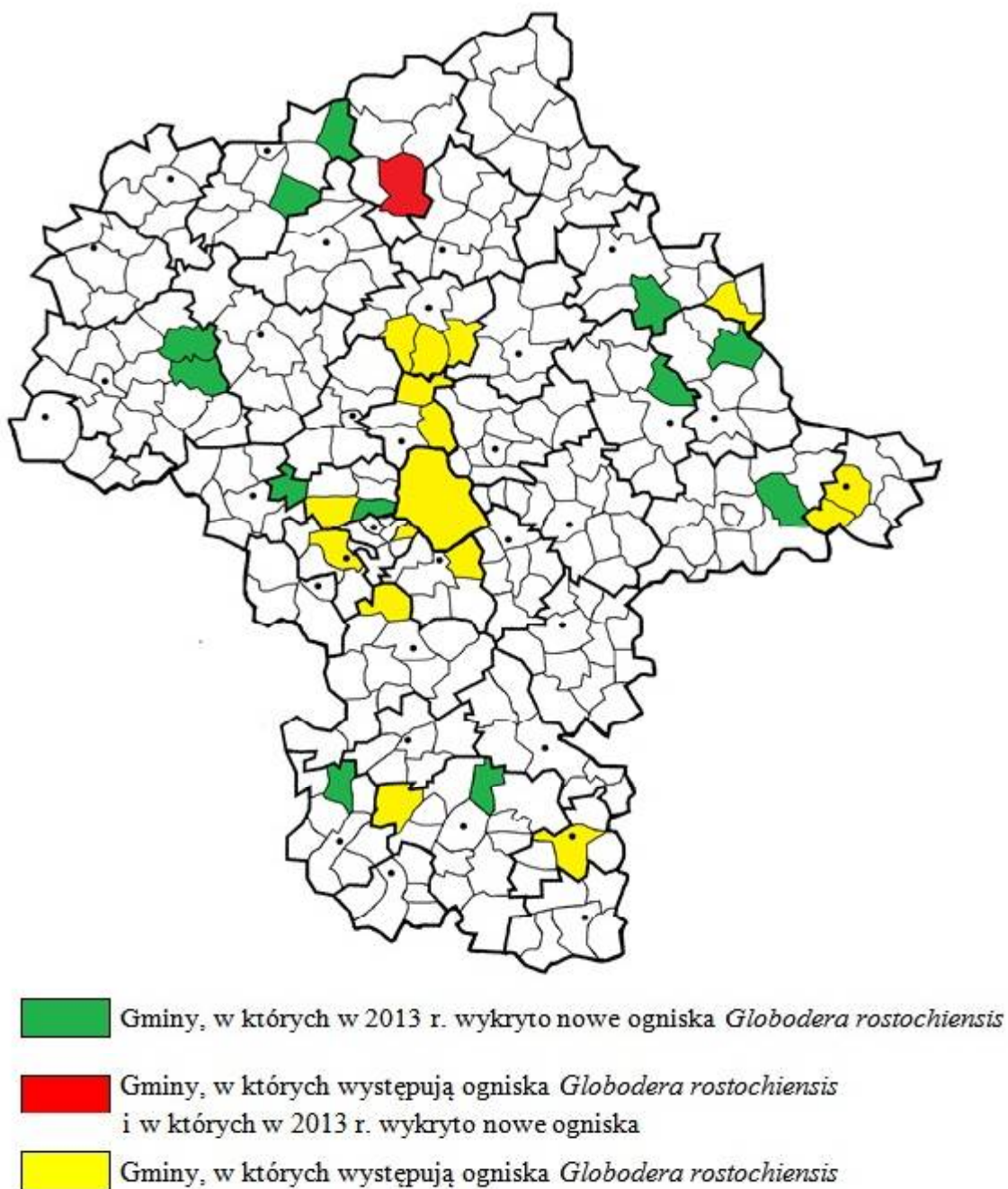
Lp.	Organizm kwarantannowy	Chrysanthemum stunt viroid	Bursaphelenchus xylophilus	Pepino mosaic virus	Monilinia fructicola	Phytophthora ramorum	Clavibacter michiganensis subsp. sepedonicus	Diabrotica virgifera	Ditylenchus destructor	Globodera rostochiensis	Plum pox virus	Xanthomonas campestris pv. phaseoli	RAZEM
1	Białobrzegi						7						7
2	Ciechanów						7						7
3	Garwolin						7						7
4	Grodzisk Mazowiecki	1			1	1	7	1		2		1	14
5	Grójec						7						7
6	Kozienice						7						7
7	Lipsko						10	2					12
8	Łosice						10		1				11
9	Maków Mazowiecki						11						11
10	Mińsk Mazowiecki						7						7
11	Mława						16			5			21
12	Nowy Dwór Mazowiecki			1			6			1			8
13	Ostrolęka						1						1
14	Ostrów Mazowiecka		1				8			1			10
15	Piaseczno						2						2
16	Płock						16			3	2	1	22
17	Płońsk						6						6
18	Przysucha						6	1		1			8
19	Pułtusk						13						13
20	Radom						7			1			8
21	Siedlce						10			2			12
22	Sochaczew										1	1	2
23	Sokołów Podlaski						17			2			19
24	Warszawa						3				2		5
25	Wyszków						2				1		3
RAZEM		1	1	1	1	1	193	4	1	18	6	3	230

Mapa 1. Ogniska bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* w poszczególnych gminach na terenie województwa mazowieckiego.

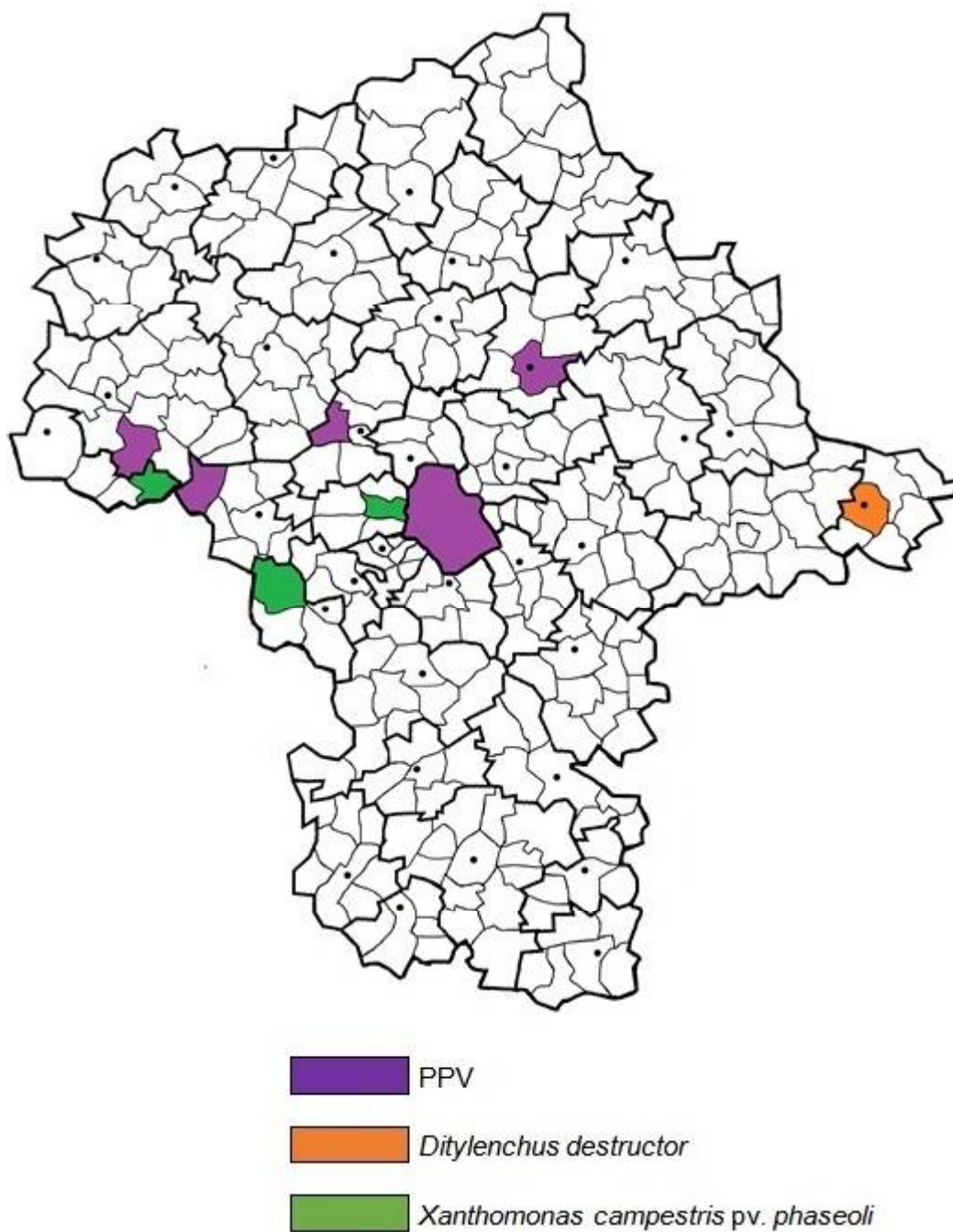

- Gminy, w których w 2013 r. wykryto nowe ogniska *Cms*
- Gminy, w których występują ogniska *Cms*
i w których w 2013 r. wykryto nowe ogniska
- Gminy, w których występują ogniska *Cms*

Mapa 2. Ogniska *Globodera rostochiensis* w poszczególnych gminach na terenie województwa mazowieckiego.

Mapa 3. Wykrycia innych organizmów kwarantannowych w podziale na gminy, które wykryto w 2013 roku.

1.1.1.2. Zwalczenie organizmów kwarantannowych i regulowanych

W związku z wykryciami organizmów kwarantannowych i regulowanych w 2013 roku wydano 265 decyzji administracyjnych w sprawie zwalczania tych organizmów w tym 56 umarzających postępowanie.

Ze względu na obowiązki określone w decyzjach administracyjnych dotyczących zwalczania organizmów kwarantannowych i regulowanych oraz zapobiegania rozprzestrzenianiu się tych organizmów, pracownicy Inspekcji przeprowadzali kontrole w zakresie wykonania tych obowiązków przez producentów. W 2013 roku przeprowadzono 751 kontroli wykonania decyzji.

Najwięcej takich kontroli przeprowadzono na terenie oddziału w Płocku – 82 kontrole, w Kozienicach – 66 kontroli, w Pułtusk i Radomiu - 49 kontroli. Najmniej kontroli wykonania decyzji przeprowadzono na terenie oddziału w Sochaczewie – 6 kontroli, w Ciechanowie – 9 kontroli, w Piasecznie – 10 kontroli.

Łącznie w województwie mazowieckim w 2013 roku było 596 ognisk, które były objęte nadzorem Inspekcji w zakresie zwalczania organizmów kwarantannowych.

Tabela 1.4. Zestawienie liczby decyzji w sprawie zwalczania organizmów kwarantannowych i regulowanych w 2013 roku.

Lp.	Oddziały	Liczba decyzji administracyjnych w sprawie zwalczania organizmów kwarantannowych i regulowanych
1	Białobrzegi	1
2	Ciechanów	4
3	Garwolin	8
4	Grodzisk Mazowiecki	22
5	Grójec	9
6	Kozienice	17
7	Lipsko	10
8	Łosice	17
9	Maków Mazowiecki	11
10	Mińsk Mazowiecki	6
11	Mława	25
12	Nowy Dwór Mazowiecki	11
13	Ostrołęka	2
14	Ostrów Mazowiecka	11
15	Piaseczno	4
16	Płock	26
17	Płońsk	12
18	Przysucha	5
19	Pułtusk	12
20	Radom	6
21	Siedlce	14
22	Sochaczew	5
23	Sokolów Podlaski	15
24	Warszawa	10
25	Wyszków	2
	RAZEM	265

1.1.1.3. Działania w zakresie kontroli występowania zachodniej kukurydzianej stonki korzeniowej

W celu obserwacji pojawu osobników dorosłych stonki kukurydzianej, inspektorzy WIORiN w Warszawie prowadzili monitoring za pomocą wabiących pułapek feromonowych, wystawionych na terenie województwa mazowieckiego. Działania monitorujące prowadzone były przez pracowników Inspekcji od końca czerwca do połowy października zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora „Wytyczne do prowadzenia monitoringu występowania oraz identyfikacji zachodniej kukurydzianej stonki korzeniowej (*Diabrotica virgifera* Le Conte)”. Pierwsze pułapki zostały wystawione na początku lipca, głównie na plantacjach kukurydzy prowadzonych w monokulturze, a także zlokalizowanych przy trasach komunikacyjnych i przy lotnisku Okęcie w Warszawie. Przed rozpoczęciem okresu prowadzenia działań monitoringowych, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie zakupił i przekazał do swoich Oddziałów terenowych 156 zestawów pułapek feromonowych. W sumie w roku 2013 pułapki do odłowu samców zachodniej kukurydzianej stonki korzeniowej na terenie całego województwa wystawiono w 64 lokalizacjach o łącznej powierzchni 287,84 ha, które regularnie lustrowano. Ogółem wykonano 774 lustracji na powierzchni 1209 ha. Pierwsze osobniki zostały odłowione w dniu 07.08.2013 r., na dwóch plantacjach położonych w miejscowości Wielgie gmina Ciepiałów, powiat lipski.

Kolejne wykrycia organizmu miały miejsce w dniu 04.09.2013 r., w miejscowości Młochów-Bieliny, gmina Nadarzyn, powiat pruszkowski, w dniu 19.09.2013 r. w miejscowości Żuków, gmina Wieniawa, powiat przysuski.

1.1.1.4. Uprawa ziemniaków odmian nieodpornych lub o nie ustalonej odporności na grzyba *Synchytrium endobioticum*

Zgodnie z zapisami Traktatu Akcesyjnego, które zostały zawarte w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowych sposobów postępowania przy zwalczaniu i zapobieganiu rozprzestrzenianiu się grzyba *Synchytrium endobioticum* (Dz. U. Nr 183, poz. 1891, ze zm.) do sadzenia na terytorium Polski przez okres 10 lat od dnia uzyskania akcesji do UE, dopuszcza się wyłącznie ziemniaki odmian wpisanych do krajowego rejestru odmian lub wspólnotowego katalogu, o pełnej odporności polowej i laboratoryjnej na grzyba *Synchytrium endobioticum*. Za odmianę odporną, w myśl przepisów ww. rozporządzenia uważa się odmianę, która w badaniach przeprowadzonych zgodnie ze Standardami EPP0, reaguje na porażenie czynnikiem patogenicznym w taki sposób, że nie istnieje możliwość wtórnego porażenia, wykazując pełną odporność laboratoryjną i polową na określone patotypy grzyba *Synchytrium endobioticum*.

Ziemniaki odmian nieodpornych lub o nieustalonej odporności na grzyba *Synchytrium endobioticum* mogą być uprawiane w Polsce pod warunkiem wydania przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa decyzji o dopuszczeniu uprawy takich ziemniaków, o ile Komisja Europejska również zezwoli na prowadzenie takiej uprawy. Ponadto ziemniaki takich odmian, mogą być wysadzane tylko w miejscu produkcji, które po badaniach, przeprowadzonych przez właściwego terenowo wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa, zostało uznane za wolne od tego patogena.

W 2013 r. na potrzeby uprawy przedmiotowych ziemniaków na terenie województwa mazowieckiego zostało uznanych za wolne od grzyba *Synchytrium endobioticum* 15 miejsc produkcji (gospodarstw).

W związku z powyższym do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie wpłynęło 15 wniosków dotyczących uzyskania zezwolenia na uprawę ziemniaków odmian nieodpornych lub o nieustalonej odporności na grzyba *Synchytrium endobioticum*. Ogółem w 2013 r. Główny Inspektor wydał 15 decyzji dotyczących uprawy przedmiotowych ziemniaków.

W 2013 r. ziemniaki odmian nieodpornych lub o nieustalonej odporności na grzyba *Synchytrium endobioticum* uprawiało 15 producentów (2 – z terenu oddziału w Płońsku, 12 – z terenu oddziału w Grodzisku Mazowieckim oraz 1 – z terenu oddziału w Sochaczewie). Ogólna powierzchnia uprawy przedmiotowych ziemniaków wynosiła 411,78 ha, z czego cały areal ziemniaków uprawiano z przeznaczeniem do przerobu przemysłowego. Na terenie województwa mazowieckiego uprawiano odmianę Lady Rosetta, Atlantic, Newton, Shelford oraz Smiths Comet.

Ponadto nadzorem objęto Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin Oddział w Młochowie prowadzący hodowlę twórczą ziemniaka.

W 2013 r., kontrolą zdrowotności podczas wegetacji objęto wszystkie plantacje, na których były uprawiane ziemniaki odmian nieodpornych lub o nieustalonej odporności na grzyba *Synchytrium endobioticum*, przeprowadzono również kontrole wizualne bulw po zbiorach. W wyniku przeprowadzonych lustracji, nie stwierdzono objawów grzyba *Synchytrium endobioticum*. Po zakończeniu uprawy, w każdym miejscu produkcji, w którym uprawiano ziemniaki przemysłowe, były prowadzone monitoringowe badania gleby pod kątem występowania ww. patogena – pobrano próbki gleby do badań laboratoryjnych z 10 % powierzchni każdego, uznanego za wolne od grzyba *Synchytrium endobioticum*, miejsca produkcji (126 prób).

Dotychczas zakończone badania w tych miejscach produkcji pozwoliły na utrzymanie statusu tych miejsc. Tabela nr 1.5. zawiera szczegółowe dane dotyczące kontroli zdrowotności w uprawach przedmiotowych ziemniaków.

Tabela 1.5. Dane dotyczące przeprowadzonych kontroli zdrowotności upraw ziemniaków nieodpornych lub o nieustalonej odporności na grzyba *Synchytrium endobioticum* w 2013 roku.

Oddział	Liczba kontroli zdrowotności w trakcie wegetacji	Liczba kontroli zdrowotności bulw po zbiorach	Próbki gleby pobrane do badań laboratoryjnych (monitoringowo - z 10 % powierzchni miejsca produkcji)			
			Liczba próbek pobranych	Liczba próbek przebadanych	Liczba próbek w trakcie badań	Wyniki
Grodzisk Mazowiecki	38	51	98	98	-	negatywne
Płońsk	1	1	16	16	-	negatywne
Sochaczew	1	1	12	12	-	negatywne
Razem	40	53	126	126	-	negatywne

1.2. Kontrola występowania organizmów niekwarantannowych

1.2.1. Ocena stanu fitosanitarnego roślin uprawnych na terenie województwa mazowieckiego w roku 2013

W roku 2013 rejestracja, tj. ocena występowania ważnych gospodarczo chorób i szkodników roślin uprawnych wzorem roku ubiegłego, prowadzona była przez wszystkie 25 jednostek Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie. Dane z rejestracji tych organizmów są wykorzystywane do opracowania informacji o stanie zdrowotności upraw w roku sprawozdawczym. Zakres obserwowanych agrofagów (29 agrofagów) został ustalony w oparciu o strukturę roślin ważnych gospodarczo dla poszczególnych rejonów województwa. Wyniki obserwacji agrofagów, przekazywane są do Zakładu Metod Prognozowania i Rejestracji Agrofagów Instytutu Ochrony Roślin – Państwowego Instytutu Badawczego w Poznaniu. Stanowią materiał źródłowy dla tworzonej komputerowej bazy danych, pozwalają na uchwycenie dynamiki zmienności w nasileniu występowania poszczególnych agrofagów oraz stanowią podstawę dla prognozowania ich pojawu w latach następnych.

Obserwacje występowania organizmów niekwarantannowych wykorzystywane są również przy prowadzeniu sygnalizacji. Sygnalizacja terminów wykonywania zabiegów zwalczających agrofagi ma na celu wspomaganie decyzji posiadaczy roślin i produktów roślinnych o potrzebie i terminie wykonania takich zabiegów. Jednostki organizacyjne WIORiN informują podmioty o czasie i sposobie zwalczania agrofagów niekwarantannowych wydając komunikaty sygnalizacyjne umieszczane w Internetowym Systemie Sygnalizacji Agrofagów. W 2013 roku sygnalizacja prowadzona była w oparciu o 45 rodzajów komunikatów.

ROŚLINY ROLNICZE

W 2013 roku w uprawach pszenicy ozimej na terenie województwa odnotowano zwiększone nasilenie występowania **mączniaka prawdziwego zbóż i traw** w porównaniu do roku ubiegłego. Średni procent porażenia roślin wynosił 14% (w roku 2012 – 12%). Choroba występowała powszechnie w uprawach pszenicy ozimej. Do obszarów gdzie mączniak prawdziwy zbóż i traw wystąpił w większym nasileniu należały powiaty radomski i zwolenński- 40%, mławski i żuromiński oraz ostrowski 28% również w powiecie sokołowskim i węgrowskim - 19% zanotowano porażenie silniej wykraczające ponad średnią województwa, lokalnie sięgające nawet 100%. Powiaty, w których obserwowano mniejsze nasilenie choroby to teren, na którym obserwacje prowadzi Oddziały: Sochaczew - 1% oraz Maków Mazowiecki i Płock – 3%. We wszystkich powiatach, w których prowadzono obserwacje pod kątem tej choroby stwierdzono jej występowanie w uprawach pszenicy.

Obserwowano po raz kolejny znaczną zmianę nasilenia występowania **septoriozy paskowanej liści pszenicy** w pszenicy ozimej w porównaniu do roku ubiegłego jak i poprzednich sezonów, w roku 2013 wynosiło 16% porażonych roślin pszenicy (w roku 2012 ok. 9%, 2011 ok. 11%, a w 2010 ok. 22%). Septorioza paskowana liści pszenicy wystąpiła w wyższym nasileniu na plantacjach pszenicy ozimej, zlokalizowanych w następujących powiatach: sokołowskim, węgrowskim - 33% oraz siedleckim - 28 %, lokalnie do 100% porażonych kłosów. Najniższe nasilenie choroby na poziomie 1% odnotowano w powiatach należących do Oddziału Sochaczew. Objawów choroby przy prowadzonych obserwacjach nie stwierdzono na plantacjach zlokalizowanych w powiecie nowodworskim i legionowskim oraz tylko lokalnie w powiecie makowskim i przasnyskim.

Nasilenie **rdzy brunatnej pszenicy** w stosunku do roku 2012 wzrosło i kształtowało średnio w skali województwa na poziomie 6% . Do rejonów gdzie porażenie chorobą było najwyższe należy zaliczyć powiaty zlokalizowane na południu województwa powiat radomski i zwolenński sięgające 72% lokalnie porażenie do 100%. Powyżej średniej wojewódzkiej

porażenie notował również Oddział w Przysusze 12%. Prowadzone obserwacje jak w roku ubiegłym nie wykazały zagrożenia chorobą w uprawach pszenicy zlokalizowanych na terenie powiatów nowodworskiego i legionowskiego oraz ostrowskiego jak również w powiecie sokołowskim i węgrowskim, gdzie notowano jedynie lokalne wystąpienie agrofaga. Uszkodzenia spowodowane występowaniem **lamliwości podstawy źdźbła** w roku bieżącym nieznacznie wzrosło w stosunku do dwóch ubiegłych sezonów i wynosiło w 2013 roku średnio 3% w skali województwa. Znacznie powyżej średniej występowanie objawów choroby zanotowane zostało na plantacjach pszenicy producentów z terenu powiatu radomskiego i zwoleńskiego 11% oraz przysuskiego i szydłowieckiego 6% (lokalnie aż do 20%). Oddziały, w których porażenie notowane było na poziomie nieznacznie powyżej średniej wojewódzkiej to Ciechanów i Mława. Zagrożenia związanego z chorobą nie stwierdzono w powiatach makowskim i przasnyskim jak również nowodworskim i legionowskim.

Notowana wielkość populacji szkodników zasiedlających plantacje pszenicy w obecnym sezonie wegetacyjnym utrzymywała się na porównywalnym poziomie w stosunku do lat ubiegłych. Zmniejszyła się jedynie rejestrowana wielkość populacji. **Mszyca czeremchowo- zbożowa** w 2013 roku opanowała średnio 2 % źdźbeł pszenicy ozimej i jest to wartość niższa o 2% w porównaniu do roku ubiegłego. Teren, na którym w roku 2013 przy prowadzeniu obserwacji nie stwierdzono występowania szkodnika należy do Oddziału Siedlce i Sokołów Podlaski. Również w roku 2012 i 2011 na tych terenach populacja mszycy czeremchowo- zbożowej nie była notowana. Niskie nasilenie szkodnika na poziomie 1% wystąpiło w powiecie pułuskim. Porażenie plantacji na poziomie średniej stwierdzono w powiatach: ciechanowskim, makowskim i przasnyskim, mińskim oraz ostrowskim. Do rejonów, w których szkodliwość mszycy była nieznacznie większa, wykraczając ponad średnią maksymalnie do 4% porażenia należą powiaty przysuski i szydłowiecki 3% oraz radomski, zwoleński i płocki, gostyniński i sierpecki. Lokalnie występowanie mszycy określono na poziomie 7% czyli, aż o 33% niższe niż najwyższa lokalna wartość porażenia z roku ubiegłego (2012 - L40%). Szkodliwość **skrzypionek** wynosiła średnio dla województwa 5% uszkodzonych źdźbeł pszenicy i była o 1% wyższa niż wartość ubiegłoroczna. Mniejsze nasilenie szkodnika (poniżej średniej) notowano w powiatach kontrolowanych przez Oddziały: Maków Mazowiecki, Płock, Przysucha, Pułtusk, Sochaczew i Sokołów Podlaski. Na poziomie średniej występowanie szkodnika stwierdziły Oddziały: Ciechanów, Mława i Nowy Dwór Mazowiecki. Problem ze szkodnikiem, którego populacja wyrządziła straty powodując porażenie na poziomie 23, 20 i 12% stwierdzały Oddziały Łosice, Radom i Płońsk.

Jak w roku poprzednim tak i w sezonie 2013 na terenie województwa tylko w nielicznych powiatach notowano występowanie **pryszczarka zbożowca**. Średnio w skali województwa, uszkodzenia źdźbeł pszenicy ozimej spowodowane przez larwy tego szkodnika wynosiły 1%. Zakres występowania i wartości identyczne jak w roku 2012. Lokalnie większą liczebność szkodnika odnotowano jak w roku ubiegłym w powiecie szydłowieckim i przysuskim (L 6%). Zestawienie występowania agrofagów porażających pszenicę na przełomie lat 2009-2013 prezentuje wykres 1.3.

Na plantacjach kukurydzy w całym województwie notowano uszkodzenie roślin spowodowane występowaniem **omacnicy prosowianki** na poziomie 3% (w roku ubiegłym 2% w 2011 - 4%). Większe nasilenie szkodnika notowano na plantacjach zlokalizowanych w powiatach kontrolowanych przez Oddziały Łosice - 35%, Kozienice 18%, Radom -11% i Ostrów Mazowiecki 7%. W pozostałych powiatach nasilenie szkodnika oscylowało od 1 do 6%. Natomiast w części Oddziałów prowadzących obserwacje (powiaty: garwoliński, makowski i przasnyski, mławski i żuromiński, ostrołęcki oraz wyszkowski) nie stwierdzono występowania szkodnika na plantacjach kukurydzy.

Uszkodzenia spowodowane przez **ploniarzkę zbożówkę** w 2013 roku kształtowało się na poziomie średnio 2%. Zestawienie występowania agrofagów porażających kukurydzę na przełomie czterech ostatnich lat prezentuje wykres 1.4.

Na plantacjach ziemniaka w roku 2013 zaobserwowano zmniejszenie występowania **zarazy ziemniaka**, kształtujące się średnio dla województwa mazowieckiego porażenie na poziomie 12% i jest o 5% mniejsze niż było notowane w ubiegłym sezonie. Nasilenie choroby było największe w następujących powiatach wchodzących w skład Oddziałów w Warszawie - 44%, Radomiu - 35%, Siedlcach - 34% i Przysusze - 22%, (lokalnie nawet do 100% porażenia plantacji). Nasilenie choroby zbliżone do średniej województwa dotyczyło następujących powiatów: piaseczyńskiego - 9%, płońskiego - 13% oraz garwolińskiego i łosickiego - 17%. W pozostałych powiatach, dla których prowadzona była obserwacja tego agrofaga porażenie zarazą ziemniaka oscyloowało w granicach 1-8%. W powiatach obsługiwanych przez Oddział Sokołów Podlaski i Maków Mazowiecki w sezonie wegetacyjnym 2013 stwierdzono najniższy poziom porażenia przez tego agrofaga i wynosił on 1%.

Na plantacjach ziemniaków poziom liczebności **stonki ziemniaczanej** wzrósł nieznacznie w porównaniu z rokiem ubiegłym. Średnio na terenie województwa mazowieckiego szkodnik spowodował uszkodzenie 7% roślin, tj. o ok. 1% więcej niż w roku 2012. 1% tendencja wzrostowa utrzymuje się od 3 sezonów wegetacyjnych. Najwięcej uszkodzonych roślin stwierdzono w powiatach kontrolowanych przez Oddział Warszawa - średnio 81% porażenie, lokalnie do 100% dla 19 skontrolowanych plantacji. Średnie porażenie powyżej średniej notowano również w powiatach: piaseczyńskim - 13%, płońskim i pułuskim 10% oraz radomskim i zwoleńskim 9%. Najmniejsze uszkodzenia roślin na poziomie 1% stonka ziemniaczana spowodowała w powiatach wchodzących w skład Oddziałów Lipsko, Maków Mazowiecki i Sochaczew.

W 2013 roku wzorem ubiegłego roku lustracjom poddano towary magazynowane (bulwy ziemniaka), stwierdzając wystąpienie głównie **parcha zwykłego ziemniaka** i **fuzarioz** (m. in. sucha zgnilizna bulw ziemniaka). Występowanie chorób było powszechne na terenie województwa i kształtowało się na poziomie odpowiednio 3% i 2%, są to wartości porównywalne z rokiem ubiegłym. Zestawienie występowania agrofagów porażających ziemniaka na przełomie czterech ostatnich lat prezentuje wykres 1.5.

Na plantacjach rzepaku ozimego istotnym szkodnikiem jest **ślodyszek rzepakowy**, jednak w porównaniu z rokiem ubiegłym wystąpił w znacznie mniejszym nasileniu, tj. średnio 4% (w roku 2012 - 7%). Najwięcej uszkodzonych pąków odnotowano w powiecie kontrolowanym przez Oddział Płońsk - 10% (lokalnie 11%) jest to poziom jaki był na tym terenie notowany również w roku ubiegłym. Najmniej uszkodzonych pąków kwiatowych zanotowano w powiatach: sokołowskim i węgrowskim - 1% oraz makowskim i przasnyskim 3% porażenie. Pozostałe powiaty prowadzące obserwacje na plantacjach rzepaku notowały występowanie tego szkodnika nieznacznie powyżej średniej województwa tj. 5%.

Z analizy występowania **chowaczy** w uprawach rzepaku ozimego wynika, iż występowanie szkodników w porównaniu do roku poprzedniego utrzymało się na porównywalnym poziomie dla chowacza czterozębnego, poziom występowania chowacza brukwiaczka i chowacza podobnika notowano w nasileniu niższym o 1% w porównaniu do roku ubiegłego. Średnie uszkodzenia roślin wynosiły odpowiednio dla: **chowacza czterozębnego** - 2% (w roku 2012 - 2%), **chowacza brukwiaczka** - 2% (w roku 2012 - 3%) uszkodzonych roślin, dla **chowacza podobnika** - 2% (w roku 2012 - 3%) uszkodzonych łuszczyń. Dość dużą szkodliwość spowodowaną przez chowacze odnotowano na plantacjach rzepaku zlokalizowanych w powiecie: płońskim 8%, 9% i 10% lokalnie do 12%, taką samą sytuację obserwowano w roku ubiegłym. Najniższy poziom szkodników zaobserwowano na polach w powiecie makowskim i przasnyskim dla wszystkich chowaczy był to 1%. W powiecie sokołowskim i węgrowskim na kontrolowanych plantacjach jedynie lokalnie stwierdzano występowanie chowaczy brukwiaczka i czterozębnego na poziomie 1%.

Porażenie roślin **suchą zgnilizną krzyżowych** w porównaniu z rokiem 2012 zwiększyło się o 1% i wynosiło średnio w 2013 roku 2% (tak jak w roku 2011 - 2%). Poziom porażenia przez tego agrofaga oscyluje w granicach 2,8-1% na przełomie trzech ostatnich lat. Najwięcej roślin z objawami choroby obserwowano w powiecie plockim - 4% porażenia, lokalnie dochodzące nawet do 6%. Powyżej średniej wojewódzkiej porażenie odnotował również Oddział Maków

Mazowiecki - 3%. Objawy choroby nie były obserwowane na plantacjach kontrolowanych przez pracowników Oddziału Sokołów Podlaski. Zestawienie występowania agrofagów porażających rzepak na przełomie lat 2009-2013 prezentuje wykres 1.6.

ROŚLINY WARZYWNICZE

W uprawach ogórków gruntowych **mączniak rzekomy dyniowatych** spowodował, średnio w skali województwa porażenie ok. 4% roślin, jest to wartość o 1% niższa w porównaniu do roku ubiegłego, kiedy notowano 5% porażenie plantacji. Największe straty choroba wyrządziła w uprawach zlokalizowanych na terenie kontrolowanym przez pracowników Oddziału Kozienice i Nowy Dwór Mazowiecki, gdzie średni procent porażenia wynosił do 10%, a lokalnie sięgał nawet 22%. Jednakże w porównaniu do roku ubiegłego były to wartości znacznie niższe. Na terenie kontrolowanym przez Oddziały Maków Mazowiecki, Mińsk Mazowiecki, Przysucha i Siedlce w trakcie prowadzonych obserwacji stwierdzono występowanie porażenia roślin ogórka tym patogenem na najniższym poziomie w województwie i wynosił zaledwie 1%. W pozostałych powiatach, dla których prowadzone były obserwacje – powiat garwoliński i powiat lipski poziom porażenia nie przekroczył średniej wojewódzkiej. **Kanciasta plamistość** spowodowała w 2013 roku porażenie średnio – 4% liści ogórka, lokalnie aż do 22%, w 2012 roku nasilenie choroby wynosiło 6%. Znacznie powyżej średniej występowanie agrofaga widoczne było na plantacjach kontrolowanych jedynie przez Oddział Kozienice i wynosił on 12%, w tym powiecie również zanotowano najwyższy lokalny poziom porażenia roślin. Zestawienie występowania agrofagów porażających ogórka gruntowego na przełomie lat 2009-2013 prezentuje wykres 1.7.

Mączniak rzekomy cebuli wystąpił w nasileniu średnio 3% i jest to o 1% mniej w porównaniu z rokiem 2012. Najsilniej choroba wystąpiła na południu województwa w powiecie białobrzeskim, gdzie średnie porażenie kształtowało się na poziomie 8%, co jednak w porównaniu do roku ubiegłego jest znacznie niższym poziomem porażenia, różnica wynosi 6%. Taka sama tendencja zauważalna jest w stosunku do maksymalnego lokalnego porażenia notowanego w tym powiecie w 2013 -15% (2012-30%). Objawów choroby nie zaobserwowano natomiast na plantacjach obserwowanych przez inspektorów obsługujących powiat garwoliński i płocki.

W roku 2013 liczebność **połyśnicy marchwiarki**, która średnio w województwie wynosiła 2% uległa nieznacznemu wzrostowi w porównaniu do roku ubiegłego (2012 - 1%), lecz nie takiemu jak w roku 2011 - 3%. Jednakże obserwacje prowadzone były tylko przez dwa Oddziały – Grodzisk Mazowiecki i Nowy Dwór Mazowiecki.

Uszkodzenia spowodowane żerowaniem gąsienic **bielinka kapustnika** wynosiły w 2013 roku 3% i jest to o 1% mniej w stosunku do roku ubiegłego, kiedy poziom porażenia kształtował się na poziomie 4%. Lokalne najwyższe porażenie notowano na polach usytuowanych w powiecie płońskim. Analogiczną sytuację 1% spadku porażenia w stosunku do ubiegłego roku odnotowano w występowaniu **mszycy kapuścianej**. Na terenie województwa mazowieckiego średnie porażenie plantacji roślin kapusty białej głowiastej wynosiło 5%. Jedynie na plantacjach rozmieszczonych w powiecie płońskim i kozienickim porażenie osiągnęło zdecydowanie wyższy poziom 10% i 9% (rok 2012 dla tych powiatów to 10% i 8% porażenie) lokalnie dochodząc do 17%.

ROŚLINY SADOWNICZE I TRUSKAWKI

Porażenie owoców jabłoni przez **parcha jabłoni** w 2013 roku wynosiło średnio w skali województwa 5% i było to porażenie niższe o 2% w porównaniu do roku ubiegłego (w roku 2012 – 7 %). Warunki pogodowe nie sprzyjały częstym infekcjom choroby, a w rejonach gdzie produkcja owoców jest wiodąca prowadzenie zintensyfikowanej, odpowiednio stosowanej ochrony dodatkowo przyczyniło się do zminimalizowania strat spowodowanych przez patogena. Oddział Siedlce w czasie prowadzenia obserwacji terenowych nie stwierdził porażenia owoców chorobą. Oddziały: Białobrzegi, Garwolin, Łosice, Nowy Dwór Mazowiecki, Przysucha, Pułtusk i Radom notowały porażenie znacznie poniżej średniej wojewódzkiej na poziomie 1-3%. Powiat grójecki nieznacznie powyżej średniej wojewódzkiej 6%. Większe porażenie owoców stwierdzono w powiatach położonych głównie w centralnej i północnej części województwa – Oddział Ostrów Mazowiecka 12%, Warszawa 10%, Mińsk Mazowiecki i Piaseczno 8%. Jednakże największe lokalne porażenie tak jak w roku ubiegłym stwierdzono w sadzie z terenu powiatu mińskiego, sięgało ono 40%.

Szkody spowodowane w sadach śliwowych przez **owocówkę śliwkóweczkę** wynosiły średnio 4% uszkodzonych owoców śliw, spadek w stosunku do roku 2012 o 1% i jest to poziom rejestrowany w roku 2009, kiedy również odnotowano 4%. Jedynie w powiecie płońskim analogicznie do roku ubiegłego, kiedy notowano porażenie wyższe od średniej wojewódzkiej sięgające 11%, w obecnym sezonie również stwierdzono najwyższe porażenie na poziomie 10%

Sezon 2013 przyniósł nieznaczny wzrost nasilenia występowania porażenia drzew pestkowych przez **brunatną zgniliznę**, które średnio wynosiło 5% dla wiśni z najwyższą lokalną wartością 30% obserwowaną w sadzie zlokalizowanym w powiecie lipskim oraz 20% lokalne porażenie zaobserwowane w sadzie z terenu powiatu piaseczyńskiego. W porównaniu do lat ubiegłych 2012 i 2013 poziom porażenia jest na porównywalnym poziomie.

W 2013 roku porażenie owoców truskawki przez **szarą pleśń** wynosiło średnio 9% i było w porównaniu do roku ubiegłego wyższe o 3%. Choroba największe straty spowodowała na plantacjach zlokalizowanych na terenie, na którym obserwacje prowadzone były przez inspektorów Oddziału Płońsk - 22% i Siedlce - 16%, lokalnie do 28% (powiat płoński) i 25% (powiat siedlecki). Zdecydowanie poniżej średniej wojewódzkiej porażenie roślin notowane było na plantacjach obserwowanych w powiecie grójeckim średnio 2% i wyszkowskim 3% oraz w powiecie łosickim 4%. Zestawienie występowania agrofagów porażających rośliny sadownicze i truskawkę na przełomie czterech lat prezentuje wykres 1.8.

INNE

W sezonie wegetacyjnym 2013 roku zgodnie z zaleceniem Głównego Inspektora Wojewódzkiego Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie zakupił i wystawił w sadach jabłoniowych 20 pułapek feromonowych do monitoringu występowania *Grapholita molesta*. Obserwacje prowadzone były przez następujące Oddziały: Białobrzegi, Garwolin, Grójec, Kozienice, Lipsko, Nowy Dwór Mazowiecki, Piaseczno, Płońsk, Przysuchę i Radom. W celu potwierdzenia prawidłowości odczytów odłowów z pułapek feromonowych podłogi lepowe pułapek były przekazywane do Laboratorium Wojewódzkiego, część z prób z wynikiem podejrzenia była skierowana do Centralnego Laboratorium, jednak ostateczne wyniki wykluczyły występowanie *Grapholita molesta* w sadach jabłoniowych zlokalizowanych na terenie województwa mazowieckiego.

Tabela 1.6. Średni procent porażenia roślin uprawnych przez choroby i szkodniki w 2013 roku na terenie poszczególnych oddziałów (rejestracja agrofagów ważnych w woj. mazowieckim).

Lp.	agrofag	oddział	Białobrzegi	Ciechanów	Garwolin	Grodzisk Mazowiecki	Grójec	Kozienice	Lipisko	Łosice	Maków Mazowiecki	Mińsk Mazowiecki	Mazowiecki	Mława	Nowy Dwór Mazowiecki	Ostrołęka	Ostrow Mazowiecka	Piasczno	Plock	Płońsk	Przysucha	Pultusk	Radom	Siedlce	Sochaczew	Sokołów Podlaski	Warszawa	Wyszaków	WIORIN
1	Mączniak prawdziwy zbóż i traw <i>Erysiphe graminis</i> 1 pszenica ozima		8/III (L15)							10/I (L20)	3/II (L5)	13/I (L20)	28/I (L70)	10/II (L15)	28/II (L86)		3/I (L10)	10/I (L12)	10/I (L10)	3/I (L6)	10/I (L12)	10/I (L20)	12/I (L30)	40/I (L93)	21/I (L100)	1/I (L1)	19/I (L100)		14/I (L100)
2	Rdza brunatna pszenicy <i>Puccinia recondita</i> f.sp. <i>tritici</i> 2 pszenica ozima		4/III (L5)								1/III (L3)			0/0	0/0		3/I (L6)		12/I (L20)	12/I (L20)	3/I (L10)	72/II (L100)	0/0	1/I (L1)	0/I (L2)		6/I (L100)		
3	Septorioza paskowana liści pszenicy <i>Septoria tritici</i> 3 pszenica ozima									14/I (L26)	0/I (L1)			0/0								7/I (L7)	28/I (L60)	1/0 (L1)	33/I (L100)		16/I (L100)		
4	Zgorzel podstawy źdźbła pszenicy <i>Gaeumannomyces graminis</i> 4 pszenica ozima		3/III (L4)								0/0		2/I (L2)	0/0			4/I (L5)		2/I (L3)	4/I (L8)	4/I (L8)	4/I (L6)	4/I (L19)	2/I (L4)	0/I (L1)		2/I (L19)		
5	Kamliwość podstawy źdźbła <i>Pseudocercospora</i> <i>herpotrichoides</i> 5 pszenica ozima		4/III (L5)								0/0		4/I (L4)	0/0			2/I (L3)		2/I (L5)	6/I (L7)	2/I (L4)	11/I (L20)	1/I (L2)	1/I (L1)	1/I (L11)		3/I (L20)		
6	Fuzariozy zbóż <i>Fusarium</i> spp. 6 pszenica ozima		9/III (L66)	2/I (L5)					11/I (L12)		0/0		2/I (L4)	0/0			1/I (L3)		3/I (L5)	11/I (L13)	5/I (L8)	0/0	15/I (L27)	4/I (L10)	6/I (L18)		4/I (66)		
7	Mszyca czeremchowo zbożowa <i>Rhopalosiphum padi</i> 7 pszenica ozima		2/III (L3)								2/I (L3)	2/I (L2)	3/I (L3)	0/0			2/I (L3)		4/I (L5)	3/I (L5)	3/I (L5)	1/I (L2)	4/I (L7)	0/0	0/I (L1)		2/I (L7)		
8	Skrzypionki Lema spp. 8 pszenica ozima		5/III (L6)							23/I (L28)	2/I (L5)		5/I (L7)	5/0 (L10)			7/I (L14)		2/I (L4)	12/I (L13)	4/I (L6)	4/I (L6)	20/I (L58)	3/I (L8)	1/I (L4)		5/I (L58)		
9	Przyszarzek zbożowiec <i>Haplodiplosis equestris</i> 9 pszenica ozima		2/II (L4)								0/0						1/I (L1)		0/0	4/I (L6)	4/I (L6)	0/0	0/0	0/0	0/0		1/0 (L6)		
10	Ploniarzka zbożówka <i>Oscinis frit</i> kukurydza			0/0				5/I (L7)		1/I (L1)	0/0	0/0	2/I (L3)				0/0		1/I (L3)			2/I (L2)	8/I (L15)	0/I (L1)	3/I (L6)	1/I (L1)	2/I (L15)		
11	Omańnica prosowianka <i>Pyrusta nubilalis</i> 11 kukurydza			0/0	2/I (L5)			18/I (L22)	3/I (L7)	35/I (L45)	0/0	1/I (L4)	0/0				7/0 (L28)		4/I (25)			3/I (L3)	11/I (L18)	2/I (L4)	6/I (L10)	1/0 (L1)	3/0 (L45)		
12	Zaraza ziemniaka <i>Phytophthora infestans</i> 12 ziemniak		8/I (L12)	2/II (L2)	17/I (L50)	5/I (L10)		2/I (L3)	2/I (L4)	17/II (L55)	1/I (L2)		5/I (L12)	2/0 (L5)	3/I (L11)	3/I (L8)	3/I (L11)	9/I (L12)	3/I (L10)	13/I (L16)	22/I (L87)	6/I (L15)	35/II (L100)	2/I (L2)	1/I (L4)	44/III (L80)	4/I (L20)	12/I (L100)	

c.d.

Lp.	agrofag	oddział	Białobrzegi	Ciechanów	Garwolin	Grodzisk Mazowiecki	Grójec	Kozienice	Lipisko	Łosice	Maków Mazowiecki	Mińsk Mazowiecki	Mawa	Nowy Dwór Mazowiecki	Ostrołęka	Ostrow Mazowiecka	Piaseczno	Plock	Płońsk	Przysucha	Pułtusk	Radom	Stedice	Sochaczew	Sokołów Podlaski	Warszawa	Wyszaków	WIORIN
13	Stonka ziemniaczana <i>Leptinotarsa decemlineata</i> ziemniak		6/1 (L7)	4/11 (L6)	4/1 (L10)	4/1 (L10)	4/1 (L5)	3/1 (L10)	7/11 (L50)	1/1 (L2)	1/1 (L2)		5/1 (L18)	6/11 (L10)	2/1 (L5)	5/1 (L14)	13/1 (L25)	4/1 (L15)	10/1 (L12)	6/1 (L17)	10/1 (L15)	9/11 (L40)	4/1 (L20)	1/1 (L1)	2/1 (L6)	8/1 (L100)	3/1 (L10)	7/1 (L100)
14	Parch zwykły ziemniak <i>Streptomyces scabies</i> ziemniak - bulwy										1/1 (L1)							0/0 (L1)		4/1 (L30)	5/1 (L12)		1/1 (L2)	2/1 (L2)			3/1 (L30)	
15	Fuzariozy (m. in. sucha zgnilizna bulw ziemniak) <i>Fusarium</i> spp. ziemniak - bulwy							6/1 (L10)												2/1 (L4)	1/1 (L3)		1/1 (L1)	0/0		2/1 (L10)		
16	Sucha zgnilizna kapustnych <i>Phoma lingam</i> rzepak ozimy		2/11 (L4)							3/1 (L4)								4/1 (L6)						0/0		2/11 (L6)		
17	Ślodyczek rzepakowy <i>Meligethes aeneus</i> rzepak ozimy			5/11 (L8)						3/1 (L5)			5/1 (L8)					4/1 (L10)	10/1 (L11)					1/1 (L6)		4/1 (L11)		
18	Chowacz czterozębny <i>Ceutorrhynchus quadridens</i> rzepak ozimy			3/11 (L8)						1/1 (L2)			4/1 (L6)					2/1 (L10)	8/1 (L10)					0/1 (L1)		2/1 (L10)		
19	Chowacz brukwiacek <i>Ceutorrhynchus napi</i> rzepak ozimy			4/11 (L8)						1/1 (L3)			3/1 (L4)					2/1 (L4)	9/1 (L11)					0/1 (L1)		2/1 (L11)		
20	Chowacz podobnik <i>Ceutorrhynchus assimilis</i> rzepak ozimy			4/11 (L8)						1/1 (L2)			3/1 (L7)					1/1 (L5)	10/1 (L12)					1/1 (L4)		2/1 (L12)		
21	Mączniak rzekomy dymniowatych <i>Pseudoperonospora cubensis</i> ogórek		1/1 (L2)			3/1 (L5)		10/1 (L22)	2/1 (L3)	1/1 (L2)	1/1 (L2)			6/1 (L10)						1/1 (L2)						4/1 (L22)		
22	Kanciasta plamistość liści ogórka <i>Pseudomonas syringae</i> ogórek		1/1 (L2)		1/1 (L4)		12/1 (L22)	2/1 (L3)		1/1 (L2)	1/1 (L2)			5/1 (L10)						3/1 (L5)			1/1 (L1)		8/1 (L8)	4/1 (L22)		

c.d.

Lp.	agrofag	oddział	Białobrzegi	Ciechanów	Garwolin	Grodzisk Mazowiecki	Grójec	Kozienice	Lipisko	Łosice	Maków Mazowiecki	Mińsk Mazowiecki	Mława	Nowy Dwór Mazowiecki	Ostrołęka	Ostrów Mazowiecka	Piaseczno	Plock	Płońsk	Przysucha	Pułtusk	Radom	Siedce	Sochaczew	Sokołów Podlaski	Warszawa	Wyszków	WIORIN
23	Mączniak rzekomy cebuli <i>Peronospora destructor</i> cebula	8/1 (L15)	0/0	3/1 (L5)														0/0										3/1 (L15)
24	Bielonek kapustnik <i>Pieris brassicae</i> kapusta			2/1 (L5)	4/1 (L7)	2/1 (L5)			4/1 (L5)	2/1 (L5)	1/1 (L2)						3/1 (L10)	9/1 (L11)							3/1 (L4)			3/1 (L11)
25	Mszycyca kapuściana <i>Brevicoryne brassicae</i> kapusta			4/1 (L5)	9/1 (L17)	2/1 (L3)			2/1 (L3)	1/1 (L2)	1/1 (L2)						5/1 (L10)	10/1 (L12)							3/1 (L4)			5/1 (L17)
26	Podsyńnica marchwianka <i>Psila rosae</i> marchew			3/1 (L4)										0/0														2/1 (L4)
27	Parech, jabłoni <i>Venturia inaequalis</i> jabłoni - owoce			2/1 (L5)	6/1 (L7)					1/1 (L1)		8/11 (L40)	2/1 (L2)			12/1 (L18)	8/1 (L17)			2/1 (L3)	3/1 (L3)	2/1 (L4)	0/0			10/1 (L20)		5/1 (L40)
28	Owocówka śliwkoweczka <i>Laspeyresia funebrana</i> śliwa											0/0					3/1 (L6)		10/1 (L12)			1/1 (L2)	0/0					4/1 (L12)
29	Brunatna zgnilizna drzew pestkowych <i>Monilinia laxa</i> wiśnia																8/1 (L20)	2/1 (L2)	10/1 (L13)					1/1 (L1)				5/1 (L30)
30	Szara pleśń truskawek <i>Botrytis cinerea</i> truskawka				2/1 (L2)					4/1 (L10)			6/1 (L6)	1/1 (L1)			10/1 (L12)	6/1 (L16)	22/1 (28)	8/11 (L10)		6/11 (L12)	16/1 (L25)			3/1 (L10)		9/1 (L28)

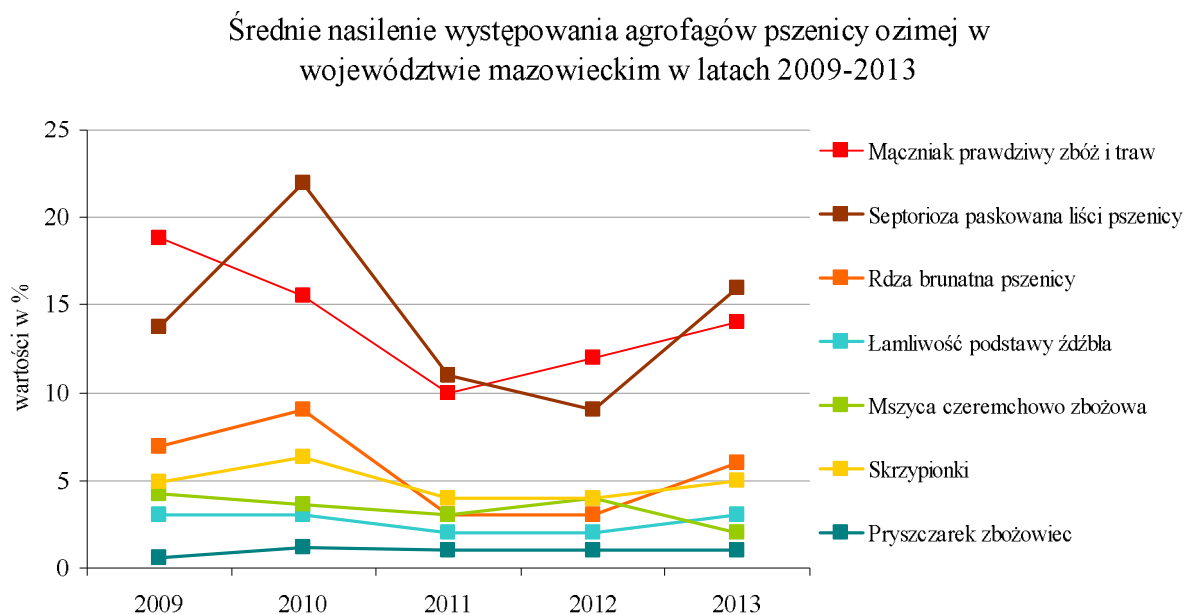
(L) – lokalne porażenie roślin przez choroby lub uszkodzenia roślin przez szkodniki

(1)- stopień nasilenia

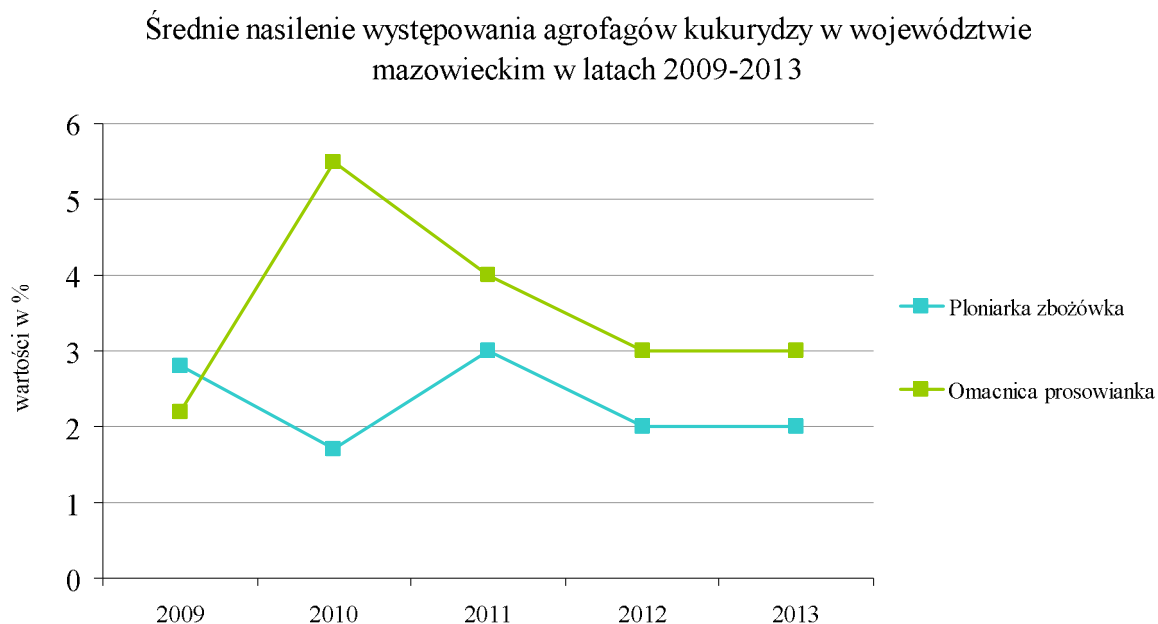

– obserwacje nie były prowadzone głównie ze względu na brak upraw w skali towarowej

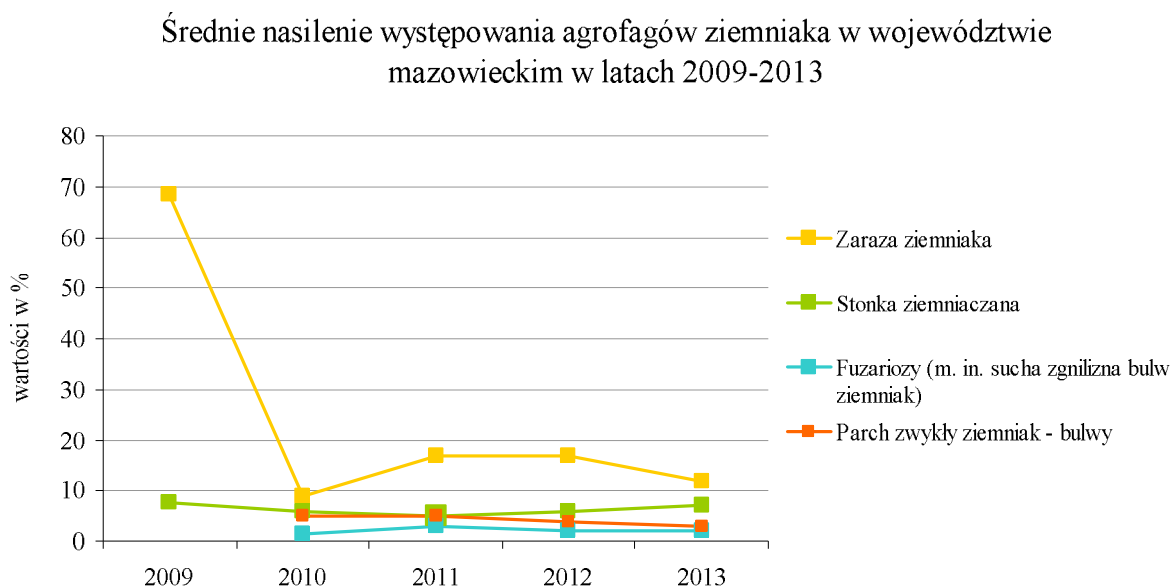
Wykres 1.3. Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje pszenicy ozimej w latach 2009-2013.

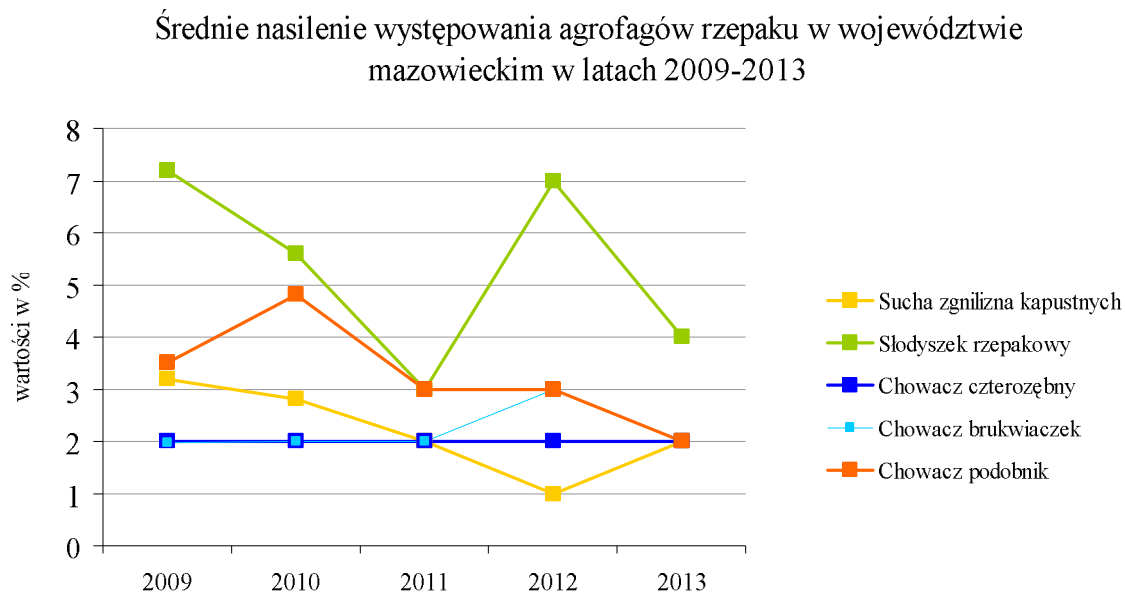
Wykres 1.4. Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje kukurydzy w latach 2009-2013.

Wykres 1.5. Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje ziemniaka w latach 2009-2013.

Wykres 1.6. Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje rzepaku w latach 2009-2013.

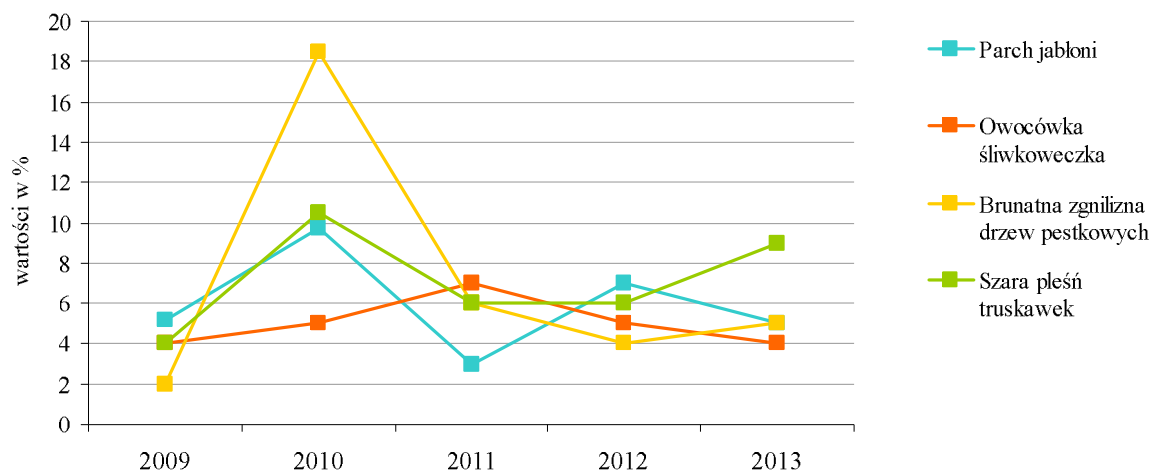
Wykres 1.7. Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje ogórka gruntowego w latach 2009-2013.

Średnie nasilenie występowania agrofagów ogórka gruntowego w województwie mazowieckim w latach 2009-2013

Wykres 1.8. Zestawienie występowania agrofagów porażających plantacje roślin sadowniczych i truskawki w latach 2009-2013.

Średnie nasilenie występowania agrofagów roślin sadowniczych i truskawki w województwie mazowieckim w latach 2009-2013

1.2.2. Działania podejmowane w ramach współpracy z placówkami naukowymi i badawczymi w 2013 roku.

W 2013 roku jak i w latach ubiegłych Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa prowadził współpracę z placówkami naukowymi w ramach realizowanych przez te instytucje wieloletnich programów badawczych. Zakres i rodzaj podejmowanych działań był przydzielany wybranym Oddziałom w sposób umożliwiający najefektywniejsze wykonanie prac w ramach współpracy, a jednocześnie nie wpływający na wykonywanie zadań ustawowych Inspekcji.

Jednym z realizowanych działań była kontynuacja współpracy z Zakładem Technologii Produkcji Roślin Okopowych, Oddziałem Bydgoszcz Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Państwowym Instytutem Badawczym w ramach tematu „Monitorowanie zmian w populacji patogena *Rhizoctonia solani* – sprawcy rizoktoniozy korzeni buraka cukrowego”. W ramach tego porozumienia Oddziały: Ciechanów, Maków Mazowiecki, Mława i Płońsk prowadziły monitoring plantacji buraka cukrowego w poszukiwaniu roślin porażonych patogenem. Objawów choroby nie stwierdzono.

W związku z wieloletnią współpracą z Instytutem Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie, Zakładem Nasiennictwa i Ochrony Ziemniaka w Boninie, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie Oddziały: Ciechanów, Ostrołęka i Sokołów Podlaski opracowywały ankiety dotyczące podstawowych agrofagów w uprawie ziemniaka, prognozowania pojawu łądogowej i liściowej formy zarazy ziemniaka oraz monitoringu form grzyba *Phytophthora infestans* odpornych na fenyloamidy. W ramach tej współpracy pobierano również i przysyłało próby porażonych roślin do Zakładu Nasiennictwa i Ochrony Ziemniaka w Boninie, jednostki IHAR-PIB.

Do Zakładu Ochrony i Biotechnologii Roślin, Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii UG i GUM w Gdańsku w ramach pomocy przy prowadzeniu badań nad polską populacją bakterii z rodzaju *Pectobacterium* i *Dickeya*, przysyłało pobrane próby liści ziemniaka z objawami czarnej nóżki i bulwy z objawami mokrej zgnilizny. Oddziałami biorącymi udział w realizacji tej współpracy były Oddziały: Grodzisk Mazowiecki, Mława, Ostrołęka, Ostrów Mazowiecka, Pułtusk, Płock, Siedlce i Wyszaków.

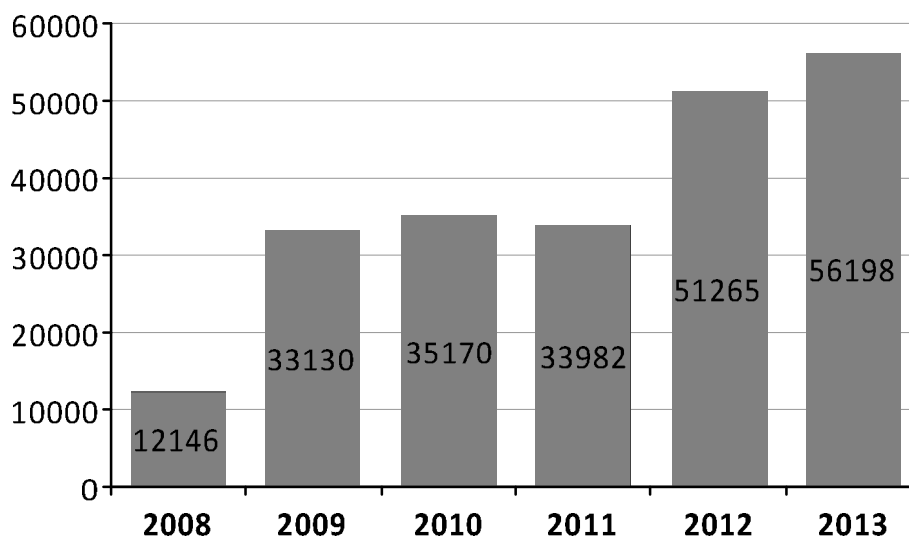
W ramach współpracy z Instytutem Ochrony Roślin – Państwowym Instytutem Badawczym Zakładem Biologicznych Metod, Wojewódzki Inspektorat kolejny raz przystąpił do współpracy dotyczącej pozyskiwania materiału badawczego w postaci okazów wciornastków w ramach Programu Wieloletniego na lata 2011-2015 „Charakterystyka genetyczna oraz identyfikacja wciornastków *Trips palmi* Karny i *Frankliniella occidentalis* Pengande przy wykorzystaniu technik biologii molekularnej”. Oddziały, które podjęły współpracę i przekazały pobrane okazy owadów do IOR-PIB to Oddział Radom, Oddział Grodzisk Mazowiecki i Oddział Przysucha.

1.3. Obrót roślinami, produktami roślinnymi i przedmiotami z krajami trzecimi

1.3.1. Kontrola towarów eksportowanych na terenie województwa mazowieckiego

W roku 2013 w jednostkach organizacyjnych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie wydano łącznie 56 198 sztuk świadectw fitosanitarnych, w tym: 56 179 sztuk dla eksportu i 19 sztuk dla reeksportu. W porównaniu z rokiem ubiegłym odnotowano znaczny wzrost wydanych świadectw. Najwięcej świadectw fitosanitarnych wystawiono na owoce i warzywa świeże eksportowane do Federacji Rosyjskiej. Liczbę wystawionych świadectw fitosanitarnych w latach 2008–2013 przedstawia wykres 1.9.

Wykres 1.9. Porównanie liczby wystawionych świadectw fitosanitarnych w latach 2008–2013 (w sztukach).

W 2013 roku największą liczbę świadectw fitosanitarnych wystawiono w oddziałach: w Grójcu (28 954 szt.), w Piasecznie (4 303 szt.) i Siedlcach (3 671 szt.). Porównanie udziału poszczególnych oddziałów w ogólnej liczbie wystawionych w województwie mazowieckim świadectw przedstawia tabela 1.7.

Tabela 1.7. Porównanie liczby wystawionych świadectw fitosanitarnych przez oddziały Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie.

Lp.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa Warszawie Oddział w	Ilość wydanych świadectw	
		Szt.	% udział w ogólnej liczbie wystawionych w WIORiN Warszawa świadectw
1	Grójcu	28954	51,52
2	Piasecznie	4303	7,66
3	Siedlcach	3671	6,53
4	Łosicach	2824	5,03
5	Grodzisku Mazowieckim	2769	4,93
6	Białobrzegach	2763	4,92
7	Garwolinie	2553	4,54
8	Radomiu	2048	3,64
9	Sochaczewie	1833	3,26
10	Płońsku	1490	2,65
11	Nowym Dworze Mazowieckim	878	1,56
12	Lipsku	589	1,05
13	Warszawie	552	0,98
14	Kozienicach	464	0,83
15	Przysusze	286	0,51
16	Ciechanowie	116	0,21
17	Mińsku Mazowieckim	59	0,10
18	Płocku	22	0,04
19	Sokołowie Podlaskim	17	0,03
20	Ostrołęce	6	0,01
21	Makowie Mazowieckim	1	0,00
22	Mławie	0	0,00
23	Ostrowi Mazowieckiej	0	0,00
24	Pułtusku	0	0,00
25	Wyszkwowie	0	0,00
Razem		56198	100%

Szczegółowe dane dotyczące ilości eksportowanych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, dla których wystawione zostały dokumenty fitosanitarne zawiera tabela 1.8 oraz tabela 1.9

Tabela 1.8. Szczegółowe dane z ilości eksportowanych i reeksportowanych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów w 2013 roku, dla których wystawione zostały dokumenty fitosanitarne.

Towar	Towar skontrolowany		
	tony	ilość sztuk	metry sześciennie
INNE ROŚLINY / GAŁĘZIE Z LIŚĆMI, CIĘTE KWIATY I INNE / CIĘTA ZIELEŃ	0,022	100	0
INNE ROŚLINY / GAŁĘZIE Z LIŚĆMI, CIĘTE KWIATY I INNE / CIĘTE KWIATY	0	1118435	0
INNE ROŚLINY / GAŁĘZIE Z LIŚĆMI, CIĘTE KWIATY I INNE / GAL. Z LIŚĆMI	0,003	0	0
INNE ROŚLINY / INNE / KORZENIE	8,667	0	0
INNE ROŚLINY / INNE / ROSNĄCE ROŚLINY	113,26	0	0
INNE ROŚLINY / OWOCE I WARZYWA / ORZECHY	19,134	0	0
INNE ROŚLINY / OWOCE I WARZYWA / OW. CYTR. B. LIŚCI I SZYP.	12771,481	0	0
INNE ROŚLINY / OWOCE I WARZYWA / OW. CYTR. Z LIŚĆMI I SZYP.	97,731	0	0
INNE ROŚLINY / OWOCE I WARZYWA / OWOC. PD. - INNE	2153,103	0	0
INNE ROŚLINY / OWOCE I WARZYWA / OWOCE ŚW.	840219,03	0	0
INNE ROŚLINY / OWOCE I WARZYWA / WARZ. ŚW.	112973,164	1790	0
INNE ROŚLINY / ZIEMNIAKI KONSUMPCYJNE I PRZEMYSŁOWE / ZIEMNIAKI KONS.	9181,475	0	0
INNE ROŚLINY / ŚCIĘTE DRZEWA Z LIŚĆMI / ŚCIĘTE DRZEWA Z LIŚĆMI I GAŁĘZIAMI I SZYSZKAMI	0	4882	0
PRODUKTY / DREWNO I KORA / DREWNO R. IGL. OKOR.	59,236	84400	619,419
PRODUKTY / DREWNO I KORA / DREWNO R. IGL. Z KORA	34,095	0	410,978
PRODUKTY / DREWNO I KORA / DREWNO R. LIŚĆ. OKOR.	146,19	0	179,05
PRODUKTY / DREWNO I KORA / KORA	99,863	0	0
PRODUKTY / DREWNO I KORA / OPAKOWANIA	0	4403	0
PRODUKTY / INNE / INNE	2706,69	41609	706,66
PRODUKTY / NASIONA / NASIONA	338,875	0	0
PRODUKTY / ODPADY POCHODZENIA ROŚLINNEGO / JĄDRA PESTEK	0,041	0	0
PRODUKTY / ODPADY POCHODZENIA ROŚLINNEGO / PESTKI	0,002	0	0
PRODUKTY / POCHODNE PRODUKTY POCHODZENIA ROŚLINNEGO / LIŚCIE SUSZ.	5069,096	0	0

Towar	Towar skontrolowany		
	tony	ilość sztuk	metry sześciennie
PRODUKTY / POCHODNE PRODUKTY POCHODZENIA ROŚLINNEGO / OTRĘBY	19,089	0	0
PRODUKTY / POCHODNE PRODUKTY POCHODZENIA ROŚLINNEGO / SZYSZKI	3,32	0	0
PRODUKTY / POCHODNE PRODUKTY POCHODZENIA ROŚLINNEGO / SŁÓD	2252,33	0	0
PRODUKTY / PRODUKTY PRZECHOWYWANE NIEZDOLNE DO KIELKOWANIA / GRYS	0,03	0	0
PRODUKTY / PRODUKTY PRZECHOWYWANE NIEZDOLNE DO KIELKOWANIA / GRZYBY MROŻONE	1,308	0	0
PRODUKTY / PRODUKTY PRZECHOWYWANE NIEZDOLNE DO KIELKOWANIA / GRZYBY ŚW.	45314,338	0	0
PRODUKTY / PRODUKTY PRZECHOWYWANE NIEZDOLNE DO KIELKOWANIA / KASZA	62,527	0	0
PRODUKTY / PRODUKTY PRZECHOWYWANE NIEZDOLNE DO KIELKOWANIA / MĄCZKA	21,25	0	0
PRODUKTY / PRODUKTY PRZECHOWYWANE NIEZDOLNE DO KIELKOWANIA / MAKA	88,496	0	0
PRODUKTY / PRODUKTY PRZECHOWYWANE NIEZDOLNE DO KIELKOWANIA / OWOCE MROŻ.	176	0	0
PRODUKTY / PRODUKTY PRZECHOWYWANE NIEZDOLNE DO KIELKOWANIA / OWOCE SUSZ.	100,348	0	0
PRODUKTY / PRODUKTY PRZECHOWYWANE NIEZDOLNE DO KIELKOWANIA / PŁATKI	30,934	0	0
PRODUKTY / PRODUKTY PRZECHOWYWANE NIEZDOLNE DO KIELKOWANIA / SUSZ	601,534	0	0
PRODUKTY / PRODUKTY PRZECHOWYWANE NIEZDOLNE DO KIELKOWANIA / WARZ. MROŻ.	10,26	0	0
PRODUKTY / PRODUKTY PRZECHOWYWANE NIEZDOLNE DO KIELKOWANIA / WARZ. SUSZ.	102,913	0	0
PRODUKTY / ZIARNO KONS. / ZIARNO KONS.	0,383	0	0
PRODUKTY / ZIARNO PASZ. / ZIARNO PASZ.	40	0	0
PRZEDMIOTY / PRZEDMIOTY / OPAKOWANIA DREWNIANE	0	56277	0
PRZEDMIOTY / PRZEDMIOTY / PRZEDMIOTY	706,727	105	0
ROŚL. DO SADZENIA / INNE / BONSAI	0	104	0
ROŚL. DO SADZENIA / INNE / GRZYBNIA	4,32	250	0
ROŚL. DO SADZENIA / INNE / ROŚL. DONICZKOWE	0	111417	0
ROŚL. DO SADZENIA / MAT.ROZMN. / DRZEWKA	0	680580	0
ROŚL. DO SADZENIA / MAT.ROZMN. / NASIONA	72,202	67390	0
ROŚL. DO SADZENIA / MAT.ROZMN. / OCZKA	0	50000	0
ROŚL. DO SADZENIA / MAT.ROZMN. / PODKLADKI WEGETATYWNE	0	224000	0
ROŚL. DO SADZENIA / MAT.ROZMN. / ROŚL. W KULT. TKAN.	0	1167848	0
ROŚL. DO SADZENIA / MAT.ROZMN. / SADZ. NIEUKORZ.	0	8000	0

Towar	Towar skontrolowany		
	tony	ilość sztuk	metry sześciennie
ROŚL. DO SADZENIA / MAT.ROZMN. / SADZ. UKORZ. B. PODŁ.	0	1149018	0
ROŚL. DO SADZENIA / MAT.ROZMN. / SADZ. UKORZ. Z PODŁ.	3,085	1081273	0
ROŚL. DO SADZENIA / ORGANY PODZIEMNE / BULW. LOD. PODZ.	0	60	0
ROŚL. DO SADZENIA / ORGANY PODZIEMNE / BULWOCEBULE	0	57700	0
ROŚL. DO SADZENIA / ORGANY PODZIEMNE / BULWY	0,882	399224	0
ROŚL. DO SADZENIA / ORGANY PODZIEMNE / CEBULE	0,854	2324978	0
ROŚL. DO SADZENIA / ORGANY PODZIEMNE / DYMKA	32	0	0
ROŚL. DO SADZENIA / ORGANY PODZIEMNE / KORZENIE	0	13030	0
ROŚL. DO SADZENIA / ORGANY PODZIEMNE / KLĄCZA	0,124	76593	0
RAZEM	1035636,413	8723466	1916,107

Tabela 1.9. Szczegółowe dane dotyczące ilości eksportowanych w 2013 roku owoców i warzyw

Towar	Ilość wyeksportowanych w 2013 roku owoców i warzyw	
	tony	sztuki
Owoce Razem	840219	0
Jabłko	777423	0
Gruszka	26908	0
Inne	35888	0
Warzywa Razem	112973	1790
Kapusta pekińska	38297	0
Pomidor	37098	0
Inne	37578	1790
Owoce i Warzywa Razem	953192	1790

1.3.2. Zakwestionowania towarów roślinnych eksportowanych z terenu województwa mazowieckiego

W 2013 r. wystawiono 18 notyfikacji w odniesieniu do przesyłek zaopatrzonych w świadectwa fitosanitarne wydane przez inspektorów WIORiN w Warszawie. Dane dotyczące przyczyn zakwestionowania rodzaju zakwestionowanych towarów roślinnych oraz państw, których służby fitosanitarne dokonały zatrzymania, podano w tabeli 1.10.

Tabela 1.10. Zestawienie zakwestionowanych przesyłek ze wskazaniem przyczyn.

Kraj kwestionujący (Kraj przeznaczenia)	Towar	Przyczyna zakwestionowania	Liczba zakwestionowań
Białoruś (Białoruś)	owoce świeże - mandarynka	Wykrycie <i>Ceratitis capitata</i>	1
Białoruś (Białoruś)	owoce świeże - kaki	Wykrycie <i>Ceratitis capitata</i>	1
Białoruś (Białoruś)	owoce świeże - brzoskwinia	Wykrycie <i>Grapholita molesta</i>	2
Białoruś (Białoruś)	owoce świeże - brzoskwinia i nektarynka	Wykrycie <i>Grapholita molesta</i>	1
Białoruś (Federacja Rosyjska)	warzywa świeże – pomidory	Wykrycie <i>Tuta absoluta</i>	4
Federacja Rosyjska (Federacja Rosyjska)	owoce świeże - truskawka	Wykrycie <i>Frankliniella occidentalis</i>	1
Federacja Rosyjska (Federacja Rosyjska)	warzywa świeże – kapusta pekińska i papryka owoce świeże - jabłka i gruszki	błędne oznakowanie jednostkowe przesyłki	1
Białoruś (Federacja Rosyjska)	owoce świeże - gruszka	błędny numer hologramu	1
Białoruś (Federacja Rosyjska)	owoce świeże - gruszka	błędna nazwa asortymentu	1
Białoruś (Federacja Rosyjska)	owoce świeże - jabłka	błędna nazwa asortymentu	2
Białoruś (Federacja Rosyjska)	warzywa świeże – pomidory	błędna nazwa asortymentu	1
Białoruś (Federacja Rosyjska)	owoce świeże - jabłka	brak autoryzacji poprawki	2

1.3.3. Graniczna kontrola fitosanitarna roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, importowanych z krajów trzecich

W 2013 roku inspektorzy Oddziału Granicznego w Warszawie poddali kontroli 7,94 ton, 12 269 767 szt. roślin i produktów roślinnych lub przedmiotów, podlegających granicznej kontroli fitosanitarnej przy wprowadzaniu na terytorium Polski i innych państw członkowskich Unii Europejskiej.

Wydanych zostało:

- **757 decyzji administracyjnych zezwalających** na wprowadzenie na terytorium Polski (i innych państw UE) przede wszystkim:
 - rośliny do sadzenia (sadzonki roślin ozdobnych, rośliny akwariowe, rośliny w kulturach tkankowych, nasiona, organy podziemne, cebule, kłącza),
 - kwiaty cięte,
 - owoce i warzywa południowe,
 - liście *Ocimum spec.*
- **6 decyzji administracyjnych zakazujących** wprowadzenia na terytorium Polski (i innych państw UE) roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów z powodu:
 - brak świadectwa fitosanitarnego – 5
 - brak dodatkowych deklaracji w świadectwie fitosanitarnym – 1
- **brak decyzji administracyjnych nakazujących.**

Dodatkowo w 2013 roku ocenie poddano (monitoring) **211** przesyłek z roślinami, produktami roślinnymi i przedmiotami, które nie podlegają granicznej kontroli fitosanitarnej. Przesyłki te, zawierały m.in. warzywa i owoce południowe, kwiaty cięte, nasiona kwiatów, warzyw i drzew, zieleń ciętą, liście, które nie należą do towarów regulowanych.

Tabela 1.11. Zestawienie ilości roślin, produktów roślinnych i przedmiotów wprowadzanych na terytorium UE, które zostały poddane granicznej kontroli fitosanitarnej w latach 2012 i 2013.

Jednostka miary	2012 rok	2013 rok	Stosunek wolumenu towarów roślinnych zaimportowanych w roku 2012 do roku 2013
tony	3,97	7,94	Wzrost o 100 %
sztuki *)	14336089	12269767	spadek o ok. 14,41 %
m ³	0	0	-

*) bez opakowań drewnianych aktualnie używanych do transportu towarów

Tabela 1.12. Zestawienie liczby decyzji administracyjnych dotyczących postępowania z roślinami, produktami roślinnymi przedmiotami pochodzącymi z państw trzecich, wydanych w latach 2012 i 2013.

Rodzaj decyzji	2012 rok	2013 rok	Stosunek ilości decyzji granicznych, wydanych w roku 2012 do roku 2013
decyzje zezwalające na wprowadzenie na terytorium Polski (i państw UE)	709	757	wzrost o 6,77 %
decyzje zakazujące wprowadzenia na terytorium Polski (i państw UE)	10	6	spadek o 40 %

Tabela 1.13. Asortyment i wolumen skontrolowanych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów.

Asortyment	Ilość towaru skontrolowana na granicy			W tym ilość towaru objęta decyzjami zezwalającymi na wwóz			W tym ilość towaru objęta decyzjami zakazującymi na wwóz		
	Tony	Sztuki	m3	Tony	Sztuki	m3	Tony	Sztuki	m3
INNE ROŚLINY	5,64	915050	0	5,64	915050	0	0	0	0
GAŁĘZIE Z LIŚCIAMI, CIĘTE KWIATY I INNE	0	915050	0	0	915050	0	0	0	0
CIĘTE KWIATY	0	915050	0	0	915050	0	0	0	0
LIŚCIE	5,62	0	0	5,62	0	0	0	0	0
LIŚCIE	5,62	0	0	5,62	0	0	0	0	0
OWOCE I WARZYWA	0,03	0	0	0,03	0	0	0	0	0
OW. CYTR. B. LIŚCI I SZYP.	0,01	0	0	0,01	0	0	0	0	0
OWOC. PD. - INNE	0,01	0	0	0,01	0	0	0	0	0
ROŚL. DO SADZENIA	2,29	11354717	0	2,29	11354367	0	0	350	0
INNE	0	1651424	0	0	1651324	0	0	100	0
ROŚL. AKWAR.	0	1651424	0	0	1651324	0	0	100	0
MAT.ROZMN.	2,29	9701252	0	2,29	9701018	0	0	234	0
NASIONA	2,29	0	0	2,29	0	0	0	0	0
ROŚL. W KULT. TKAN.	0	359427	0	0	359427	0	0	0	0
SADZ. NIEUKORZ.	0	8771247	0	0	8771243	0	0	4	0
SADZ. UKORZ. B. PODŁ.	0	46276	0	0	46196	0	0	80	0
SADZ. UKORZ. Z PODŁ.	0	524302	0	0	524152	0	0	150	0
ORGANY PODZIEMNE		2041			2025			16	
BULWY	0	28	0	0	28	0	0	0	0
KORZENIE	0	430	0	0	430	0	0	0	0
KŁĄCZA	0	1583	0	0	1567	0	0	16	0
RAZEM	7,94	12269767	0	7,94	12269417	0	0	350	0

1.4. Obrót roślinami, produktami roślinnymi i przedmiotami w kraju oraz wewnątrz Unii Europejskiej

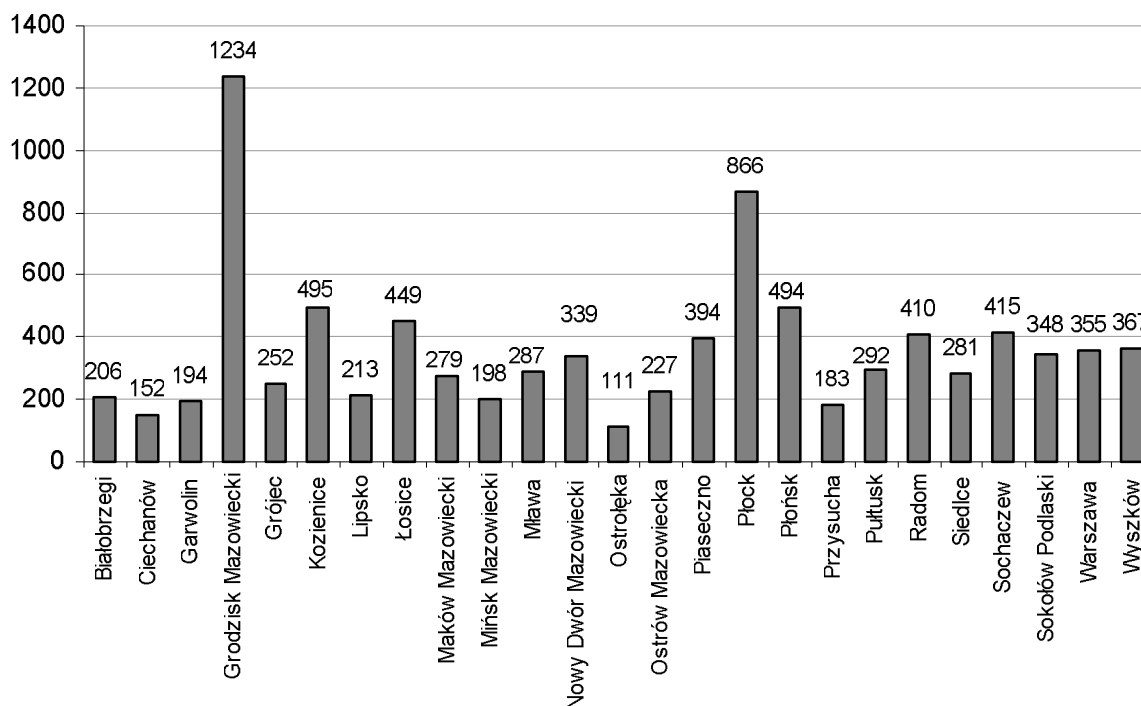
1.4.1. Urzędowa rejestracja przedsiębiorców oraz paszportowanie roślin, produktów roślinnych i przedmiotów

W rejestrze przedsiębiorców prowadzonym przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie, według stanu na koniec 2013 roku, zarejestrowanych było 9041 podmiotów. Ze względu na rolę fitosanitarną (wg stanu na dzień 31.12.2013 r.), zarejestrowanych jest 7787 przedsiębiorców. Największą liczbę zarejestrowanych odnotowano w oddziałach: Grodzisk Mazowiecki (1234), Płock (866), Kozienice (495), Płońsk (494). W porównaniu z rokiem ubiegłym, ogólna liczba zarejestrowanych podmiotów zmniejszyła się o 902 podmioty. Główną przyczyną wyrejestrowania się podmiotów było zaprzestanie działalności, na którą zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 849 ze zm.), wymagane było dokonanie wpisu do rejestru przedsiębiorców oraz wykreślenie z urzędu podmiotów, które nie przestrzegały wymagań określonych w art. 14 ust. 1 ww. ustawy.

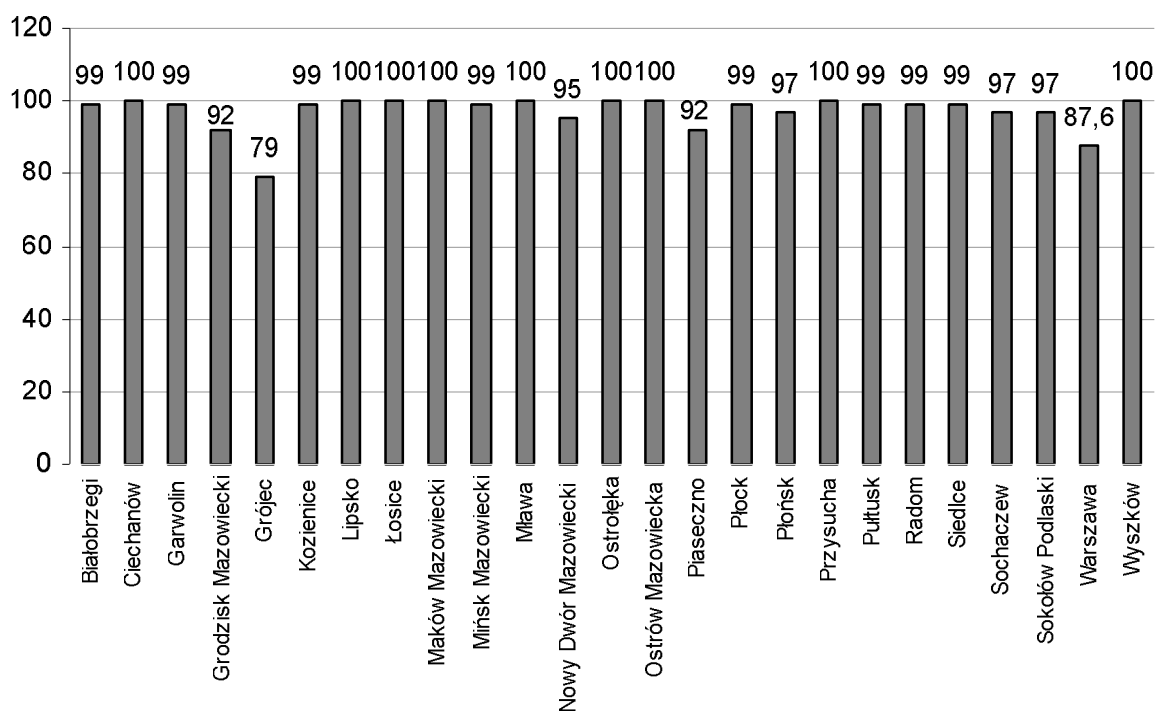
Liczbę podmiotów, wpisanych do urzędowego rejestru, prowadzonego przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie, w podziale na poszczególne oddziały, według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. przedstawia wykres nr 1.10.

Łącznie w okresie 01.01. – 31.12.2013 r. dokonano 8964 kontroli urzędowych w zakresie spełnienia wymagań określonych w art. 14 ust. 1 ustawy o ochronie roślin, które przeprowadzone zostały u 8726 podmiotów. Ogólnie na terenie województwa mazowieckiego przedmiotowe kontrole zostały przeprowadzone na poziomie 97% wszystkich zarejestrowanych. Procent przeprowadzonych kontroli dokumentów w poszczególnych oddziałach WIORIN w Warszawie przedstawia wykres nr 1.11.

Wykres 1.10. Zestawienie liczby przedsiębiorców zarejestrowanych w poszczególnych oddziałach (według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r.)

Wykres 1.11. Procent skontrolowanych podmiotów w rozbiu na oddziały.

Zgodnie z zasadami systemu nadzoru nad zdrowotnością roślin, obowiązującego w państwach członkowskich UE, rośliny, produkty roślinne i przedmioty uznane za stwarzające ryzyko przeniesienia organizmów kwarantannowych, mogą znajdować się w obrocie na rynku wspólnotowym tylko po ich zaopatrzeniu w tzw. „paszport roślin”. Paszport roślin gwarantuje, że opatrzona nim partia towaru roślinnego spełnia ustalone przepisami specjalne wymagania fitosanitarne (jest wolna od organizmów kwarantannowych i tzw. regulowanych), a ponadto, że została wyprodukowana przez urzędowo zarejestrowanego producenta, którego miejsce produkcji było regularnie kontrolowane przez służbę ochrony roślin i nasiennictwa. W roku sprawozdawczym Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie wydał 434 753 sztuki paszportów roślin, w tym w podległych WIORiN oddziałach terenowych wystawiono 185 276 sztuk paszportów w tym Oddział Graniczny wystawił 3 924 sztuki paszportów roślin. Tabela nr 1.14 przedstawia liczbę wydanych paszportów w rozbiu na oddziały.

Tabela 1.14. Liczba wydanych paszportów roślin (stan na 31.12.2013 r.) w rozbiciu na oddziały.

Lp.	Oddział	Liczba wydanych paszportów (malejąco)
1	WIORiN	249477
2	Nowy Dwór Mazowiecki	66706
3	Grodzisk Mazowiecki	28349
4	Płock	22710
5	Warszawa	10639
6	Piaseczno	10456
7	Płońsk	9760
8	Przysucha	5888
9	Wyszków	5840
10	Graniczny	3924
11	Białobrzegi	3085
12	Grójec	2873
13	Ostrołęka	2840
14	Sochaczew	1881
15	Ciechanów	1718
16	Sokołów Podlaski	1624
17	Kozienice	1615
18	Pułtusk	1142
19	Garwolin	1074
20	Radom	980
21	Maków Mazowiecki	762
22	Mińsk Mazowiecki	595
23	Lipsko	432
24	Mława	279
25	Ostrów Mazowiecka	91
26	Łosice	7
27	Siedlce	6
	Razem	434753

1.4.3. Zakwestionowania przesyłek towarów roślinnych w obrocie wewnątrz Unii Europejskiej

W 2013 roku służby fitosanitarne innych krajów członkowskich Unii Europejskiej zakwestionowały 2 przesyłki roślin i produktów roślinnych polskiego pochodzenia, przemieszczanych w ramach obrotu wspólnotowego. Zestawienie zakwestionowanych towarów i przyczyny ich zakwestionowania przedstawia poniższa tabela 1.15.

Tabela 1.15. Zestawienie przesyłek roślin lub produktów roślinnych polskiego pochodzenia zakwestionowanych przez służby ochrony roślin innych państw członkowskich Unii Europejskiej (ze wskazaniem przyczyny zakwestionowania).

Kraj kwestionujący	Towar	Przyczyna zakwestionowania	Liczba zakwestionowań	Postępowanie
Łotwa	Rośliny <i>Cydonia oblonga</i>	Podmiot wysyłający nie dołączył do przesyłki paszportów roślin.	1	W przedmiotowej sprawie zostało przeprowadzone postępowanie wyjaśniające w wyniku, którego ustalono, że podmiot nie dystrybuował asortymentu wskazanego w notyfikacji.
Słowenia	Rośliny <i>Pyrus domestica</i> <i>Malus domestica</i>	Zakwestionowana partia roślin była zaopatrzona w paszporty niewłaściwe dla strefy chronionej.	1	W przedmiotowej sprawie zostało przeprowadzone postępowanie wyjaśniające w wyniku, którego na podmiot wysyłający została nałożona grzywna w postaci mandatu karnego
Łącznie liczba zakwestionowanych przesyłek			2	

W 2013 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie zakwestionował 3 przesyłki towarów roślinnych pochodzących z krajów Unii Europejskiej. Zestawienie zakwestionowanych towarów i przyczyny ich zakwestionowania przedstawia tabela 1.16.

Tabela 1.16 Zestawienie przesyłek roślin lub produktów roślinnych pochodzących z państw członkowskich Unii Europejskiej, zakwestionowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie (ze wskazaniem przyczyny zakwestionowania).

Kraj pochodzenia towaru	Towar	Przyczyna zakwestionowania	Liczba zakwestionowań
Rumunia	Bulwy ziemniaka innego niż sadzeniak	Brak oznakowania	1
Włochy	Owoce nektarynki	Stwierdzono obecność <i>Monilinia fructicola</i>	1
Portugalia	Palety drewniane	Stwierdzono obecność <i>Bursaphelenchus xylophilus</i>	1
Łącznie liczba zakwestionowanych przesyłek			3

1.4.3. Nadzór nad wykorzystaniem organizmów kwarantannowych lub porażonych/zakazanych materiałów roślinnych w pracach naukowo – badawczych lub pracach nad tworzeniem nowych odmian roślin uprawnych

Prowadzenie prac naukowo-badawczych oraz prac nad tworzeniem nowych odmian roślin uprawnych z wykorzystaniem organizmów kwarantannowych oraz materiałów roślinnych porażonych lub niespełniających ustalonych wymagań zdrowotnościowych lub też takich materiałów roślinnych, których nie wolno wprowadzać i przemieszczać na obszarze Wspólnoty, wymaga uzyskania pozwolenia Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa [art. 33 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 roku o ochronie roślin (tekst jednolity Dz. U. z 2008 roku Nr 133 poz. 849 ze zm.)]. Podczas prowadzenia tego rodzaju prac wymagane jest spełnienie określonych warunków organizacyjno-technicznych mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa fitosanitarnego.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa prowadzi nadzór nad czterema podmiotami prowadzącymi prace naukowo – badawcze.

Tabela 1.17. Wykaz jednostek prowadzących prace naukowo badawcze na terenie województwa mazowieckiego.

Lp.	Nazwa Podmiotu	Przedmiot pozwolenia	Data obowiązywania decyzji
1	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Wydział Rolnictwa i Biologii, Katedra Botaniki, ul. Nowoursynowska 159, bud. 37, 02-776 Warszawa	wykorzystanie nicieni <i>Globodera rostochiensis</i> , <i>Globodera pallida</i> ,	31.12.2015 r.
2	Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie, 05-870 Błonie – Oddział w Młochowie	wykorzystanie bakterii <i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i>	31.12.2017 r.
3	Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie, 05-870 Błonie - Oddział w Jadwisinie	wykorzystanie bakterii <i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i>	31.12.2015 r.
4	Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie, 05-870 Błonie - Pracownia Chorób Ziemiaka w Radzikowie	wykorzystanie - 25 szczepów bakterii <i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i> - 7 patotypów (patotyp: 1(D ₁), 6 (O ₁), 18 (T ₁), Ch ₁ , M ₁ , 2 (G ₁), grzyba <i>Synchytrium endobioticum</i> - 20 szczepów rasy 3 biowar 2 bakterii <i>Ralstonia solanacearum</i> - 2 gatunków nicieni <i>Globodera rostochiensis</i> (patotyp: Ro1, Ro2, Ro3, Ro4, Ro5) i <i>Globodera pallida</i> (patotyp: Pa1, Pa2, Pa3)	31.12.2015 r.

W minionym roku Dział Nadzoru Fitosanitarnego przeprowadził kontrolę u każdego z wymienionych powyższej podmiotów, celem sprawdzenia bezpieczeństwa fitosanitarnego prowadzonych prac. W czasie kontroli nie stwierdzono uchybień.

1.4.4. Działania podjęte w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zdrowia roślin, które skutkowały nałożeniem 61 mandatów na łączną kwotę 10 450 zł i 22 decyzji o opłacie sankcyjnej na łączną kwotę 49 940 zł. Zestawienie nałożonych mandatów i decyzji sankcyjnych zostało przedstawione w tabeli 1.18

Tabela 1.18. Zestawienie liczby wydanych decyzji sankcyjnych i mandatów.

Lp.	Oddziały	Liczba wydanych decyzji sankcyjnych	Liczba grzywien – mandaty
1	Białobrzegi		
2	Ciechanów		
3	Garwolin		
4	Grodzisk Mazowiecki	2	16
5	Grójec	2	
6	Kozienice	1	
7	Lipsko		3
8	Łosice		1
9	Maków Mazowiecki		1
10	Mińsk Mazowiecki		1
11	Mława	1	
12	Nowy Dwór Mazowiecki	1	1
13	Ostrołęka		
14	Ostrów Mazowiecka		
15	Piaseczno	2	20
16	Płock	3	5
17	Płońsk	4	1
18	Przysucha		
19	Pułtusk		1
20	Radom		1
21	Siedlce		1
22	Sochaczew		1
23	Sokolów Podlaski		1
24	Warszawa	6	6
25	Wyszków		1
	RAZEM	22	61

2. Nadzór nad ochroną roślin i techniką

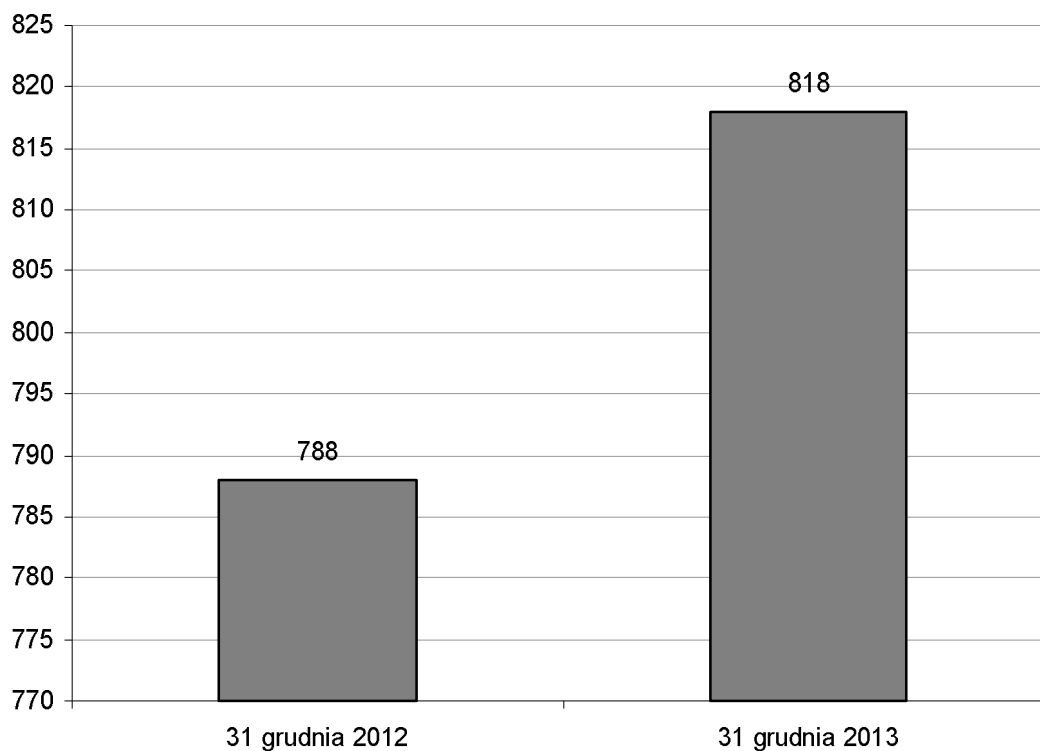
2.1. Wprowadzanie do obrotu, konfekcjonowanie i stosowanie środków ochrony roślin

2.1.1. Wpis do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków

Wpis do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin i ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Polega na wpisywaniu przedsiębiorców prowadzących przedmiotową działalność do rejestru działalności regulowanej, prowadzonego przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa.

W rejestrze przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków według stanu na 31.12.2013 r. znajdowało się 695 wpisów. Wprowadzanie środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowanie tych środków na terenie woj. mazowieckiego prowadzone było w 818 punktach (w tym konfekcjonowanie 5 punktów).

Wykres. 2.1. Liczba punktów wprowadzających środki ochrony roślin do obrotu i konfekcjonujących te środki.

W 2013 roku liczba punktów wprowadzających środki ochrony roślin do obrotu wzrosła o 26 punktów natomiast miejsc konfekcjonowania środków ochrony roślin wzrosła o 4 punkty w stosunku do roku 2012.

Szczegółowe zestawienie punktów wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu i konfekcjonowania tych środków na terenie działania jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie prezentuje tabela 2.1.

Tabela 2.1. Punkty wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków zlokalizowane na terenie działania jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie (wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r.).

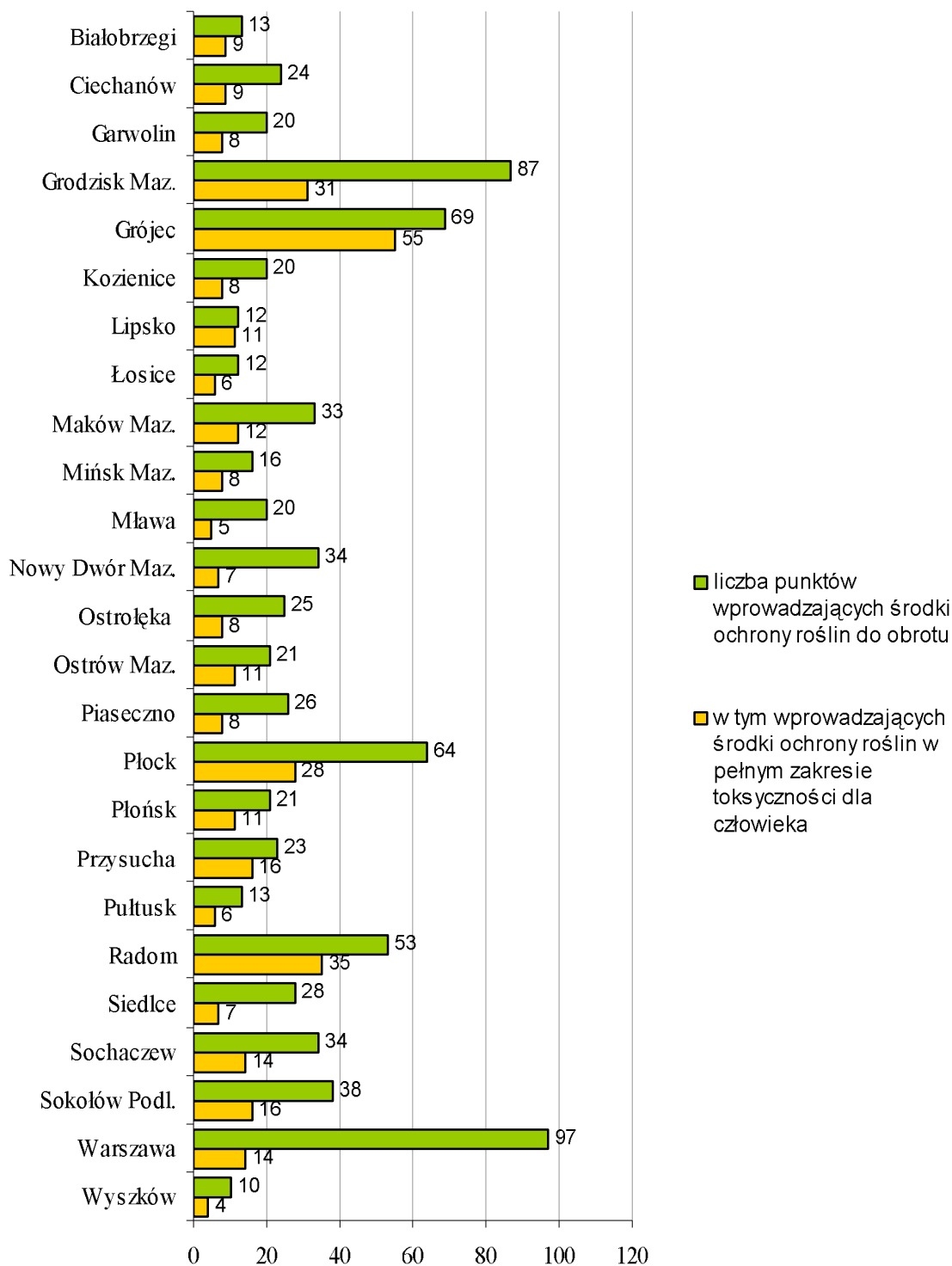
L.p.	Oddział	Ogółem	W tym:		
			Konfekcjonowanie	Sprzedaż hurtowa	Sprzedaż detaliczna
1	Białobrzegi	13	0	0	13
2	Ciechanów	24	0	0	24
3	Garwolin	20	0	2	18
4	Grodzisk Maz.	90	3	31	56
5	Grójec	69	0	3	66
6	Kozienice	20	0	0	20
7	Lipsko	12	0	0	12
8	Łosice	13	1	0	12
9	Maków Maz.	33	0	0	33
10	Mińsk Maz.	16	0	0	16
11	Mława	20	0	0	20
12	Nowy Dwór Maz.	35	1	0	34
13	Ostrołęka	25	0	1	24
14	Ostrów Maz.	21	0	1	20
15	Piaseczno	26	0	0	26
16	Płock	64	0	2	62
17	Płońsk	21	0	0	21
18	Przysucha	23	0	0	23
19	Pułtusk	13	0	0	13
20	Radom	53	0	0	53
21	Siedlce	28	0	3	25
22	Sochaczew	34	0	0	34
23	Sokołów Podlaski	38	0	2	36
24	Warszawa	97	0	7	90
25	Wyszków	10	0	0	10
	Razem	818	5	52	761

W stosunku do ogólnej liczby 818 punktów wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu i konfekcjonowania tych środków, 52 z nich, tj. 6,4 % prowadzi sprzedaż hurtową. Najwięcej hurtowni znajduje się na terenie działania Oddziału w Grodzisku Mazowieckim (31 hurtowni). Punktów prowadzących sprzedaż detaliczną jest 761, najwięcej na terenie działania Oddziału w Warszawie (90 sklepów).

Punkty wprowadzające środki ochrony roślin do obrotu prowadzą sprzedaż środków w różnym asortymencie. Spośród wszystkich zarejestrowanych punktów obrotu, 347 prowadzi obrót środkami ochrony roślin w pełnym zakresie toksyczności dla człowieka (stanowi to 42,70 %).

Szczegółowe zestawienie liczby punktów wprowadzających środki ochrony roślin do obrotu z wyszczególnieniem prowadzących sprzedaż środków w pełnym zakresie toksyczności dla człowieka przedstawia wykres 2.2.

Wykres 2.2. Zestawienie punktów wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu w województwie mazowieckim ze względu na toksyczność dla człowieka (wg stanu na 31 grudnia 2013 r.).

2.1.2. Kontrola wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu i konfekcjonowania tych środków oraz stosowania środków ochrony roślin

W ramach sprawowanego nadzoru nad przestrzeganiem przepisów obowiązującego prawa w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu i konfekcjonowania tych środków oraz stosowania środków ochrony roślin, pracownicy inspekcji wykonywali czynności kontrolne zgodnie z zasadami określonymi w zarządzeniu Nr 11/2011 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 16 lutego 2011r. w sprawie zasad kontroli z zakresu ochrony roślin i techniki oraz zmieniającym je zarządzeniem Nr 24/2011 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 24 maja 2011r. jak również zarządzeniem nr 5/2013 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 24 maja 2013 r. w sprawie zasad kontroli z zakresu ochrony roślin i techniki.

Zgodnie z cytowanymi zarządzeniami wszystkie wykonywane kontrole zostały podzielone na rodzaje kontroli typu A, B, C, D, których szczegółowy zakres przedstawia poniższa tabela.

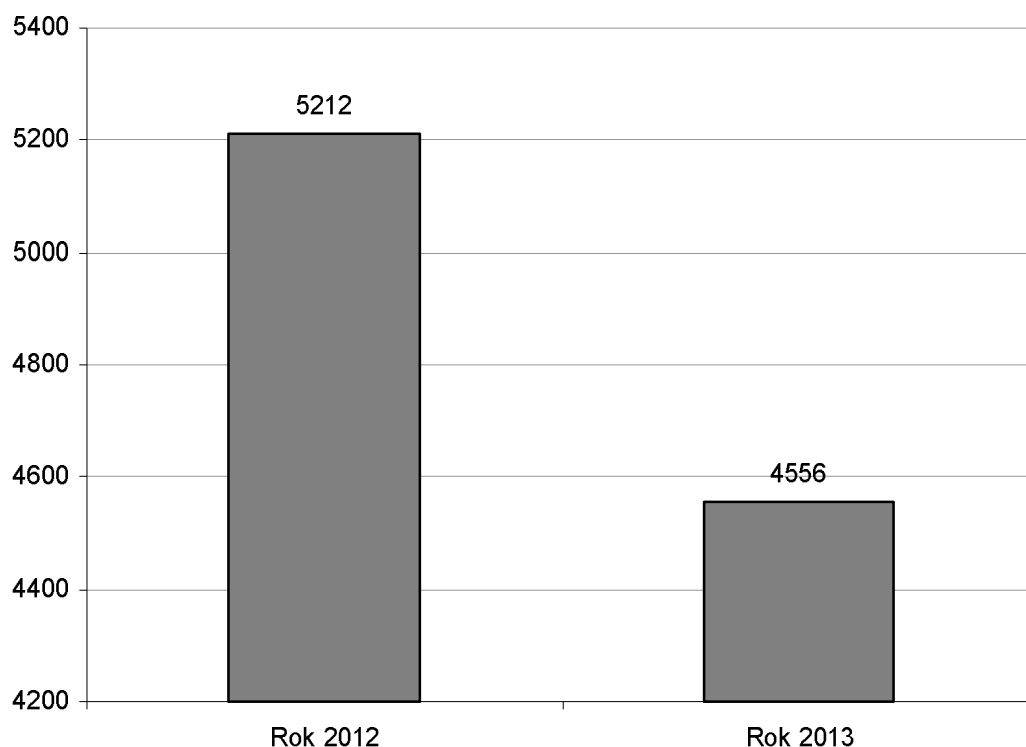
Tabela 2.2 Rodzaj i ilość przeprowadzonych kontroli i rekontroli w 2013r.

Rodzaj kontroli	Kontrole	Rekontrole	Ogółem	%
A - w punktach konfekcjonowania środków ochrony roślin, w hurtowniach, magazynach, punktach obrotu detalicznego, na targowiskach i w innych miejscach gdzie są lub mogą być wprowadzane środkami ochrony roślin i zaprawiony materiał siewnym do obrotu	737	9	746	15,6
B - w gospodarstwach prowadzących towarową produkcję roślinną, w magazynach plodów rolnych, w strefach ochronnych źródeł i ujęć wody, na terenie uzdrowisk, otulin parków narodowych i rezerwatów oraz w innych miejscach, gdzie stosowanie środków ochrony roślin może być ograniczone lub zabronione	3713	97	3810	79,6
C - w jednostkach upoważnionych przez wojewódzkiego inspektora do prowadzenia badań sprawności technicznej opryskiwaczy	135	2	137	2,9
D - w jednostkach upoważnionych przez wojewódzkiego inspektora do przeprowadzania szkoleń ustawowych	92	1	93	1,9
Razem	4677	109	4786	100

W okresie sprawozdawczym w zakresie nadzoru nad wprowadzaniem środków ochrony roślin do obrotu i konfekcjonowaniem tych środków oraz stosowaniem środków ochrony roślin pracownicy inspekcji przeprowadzili **4786 kontroli**, w tym **109** kontroli sprawdzających. W odniesieniu do roku poprzedniego wykonano w tym zakresie o 11,84 % kontroli mniej.

Wśród wykonanych **4786** kontroli największy udział tj. **3810** stanowią kontrole przeprowadzone w miejscach stosowania środków ochrony roślin (kontrole typu B), natomiast kontrole w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu i konfekcjonowania tych środków (kontrole typu A) stanowią 15,6 % ogólnej liczby przeprowadzonych kontroli. Pozostałe kontrole typu C, D stanowią odpowiednio 2,9 % i 1,9 %.

Wykres 2.3. Porównanie ogólnej liczby kontroli i rekontroli typu A i typu B w 2012r. i 2013r.

W okresie sprawozdawczym wykonano znacznie więcej kontroli (typu A, B, C, D) niż wynikało z zaplanowanych 3509, co stanowi wzrost o 36,4%. Spowodowane to było:

- w zakresie kontroli typu A kontrolami doraźnymi między innymi w związku z podejrzeniem wprowadzenia do obrotu sfałszowanych środków ochrony roślin, środków ochrony roślin nie odpowiadających wymaganiom jakościowym jak również u posiadaczy zezwoleń na dopuszczenie środka do obrotu lub pozwoleń na import równoległy lub u podmiotów, u których zaistniało podejrzenie nielegalnego wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu.
- w zakresie kontroli typu B kontrolami związanymi ze zgłoszeniem producentów do systemu Integrowanej Produkcji.
- w zakresie kontroli C kontrolami w trakcie badań sprawności technicznej opryskiwaczy
- w zakresie kontroli D kontrolami w trakcie szkoleń.

Tabela 2.3 Szczegółowe zestawienie liczby kontroli typu A, B, C, D przeprowadzonych w 2013 roku oraz ich wyniki w ukladzie jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie

L.p.	Oddział	Liczba kontroli	Liczba rekontroli	Wydane zalecenia pokontrolne			Odpowiedzialność karna		
				ogółem	ilość zrealizowanych zaleceń 2013 r.	realizacja zaleceń pokontrolnych [%]	wnioski do sądu	mandaty	decyzje o opłacie sankcyjnej
1	Białobrzegi	84	7	23	22	96	0	17	0
2	Ciechanów	197	2	2	2	100	0	1	0
3	Garwolin	207	2	10	6	60	0	3	0
4	Grodzisk Maz.	156	4	16	9	56	0	12	0
5	Grójec	584	5	9	6	67	0	9	0
6	Kozienice	161	4	13	13	100	1	10	0
7	Lipsko	132	4	11	6	55	0	5	0
8	Łosice	99	0	1	1	100	0	1	0
9	Maków Maz.	186	3	4	3	75	0	2	0
10	Mińsk Maz.	145	2	3	2	67	0	2	0
11	Mława	182	20	15	15	100	0	4	0
12	Nowy Dwór Maz.	108	8	9	9	100	0	8	0
13	Ostrołęka	174	5	10	5	50	0	7	0
14	Ostrów Maz.	110	0	7	0	0	0	7	0
15	Piaseczno	164	4	15	15	100	1	10	1
16	Płock	289	3	24	24	100	0	14	0
17	Płońsk	158	0	1	1	100	0	1	0
18	Przysucha	217	7	9	1	11	0	6	0
19	Pułtusk	138	0	0	0	-	0	0	0
20	Radom	300	5	19	15	79	0	11	0
21	Siedlce	196	3	6	6	100	0	1	0
22	Sochaczew	147	7	10	7	70	0	4	0
23	Sokołów Podl.	166	4	13	9	69	0	2	0
24	Warszawa	246	7	17	17	100	0	14	0
25	Wyszków	130	3	3	3	100	0	3	0
26	DORiT	1	0	1	1	100	0	0	3
	Razem:	4677	109	251	198	78,9	2	154	4

W poszczególnych oddziałach istnieje duże zróżnicowanie, co do ilości kontroli przeprowadzonych w okresie sprawozdawczym. Jak wynika z zaprezentowanych danych najczęściej kontroli przeprowadzono w oddziałach: Grójec (584), Radom (300), Płock (289), oraz Warszawa (246), natomiast najmniej odnotowano w oddziałach: Białobrzegi (84), Łosice (99), Nowy Dwór Mazowiecki (108) i Ostrów Mazowiecka (110).

W ramach przeprowadzanych kontroli inspektorzy wydali 251 zaleceń z których zrealizowano 198, co stanowi 78,9 %.

Szczegółowe zestawienie wydanych zaleceń w poszczególnych rodzajach kontroli i nałożonych sankcjach karnych przedstawia się następująco:

Tabela 2.4 Szczegółowe zestawienie wydanych w okresie sprawozdawczym zaleceń pokontrolnych i sankcji karnych w rozbiciu na poszczególne rodzaje kontroli.

Typ kontroli	Liczba kontroli	Liczba rekontroli	Wydane zlecenia pokontrolne			Odpowiedzialność karna		
			ogółem	ilość zrealizowanych zaleceń do 31.12.2013r.	Realizacja zaleceń pokontrolnych [%]	wnioski i do sądu	mandaty	decyzje o opłacie sankcyjnej
A	737	9	34	32	94,1	0	14	4
B	3713	97	181	141	77,9	2	140	0
C	135	2	7	2	28,6	0	0	0
D	92	1	29	23	79,3	0	0	0
Razem	4677	109	251	198	78,9	2	154	4

Najwięcej nieprawidłowości stwierdzono podczas przeprowadzania kontroli typu B mających na celu sprawdzenie prawidłowości stosowania środków ochrony roślin. W trakcie tych kontroli wydano 71,2 % wszystkich zaleceń pokontrolnych, a ich realizacja została sprawdzona w trakcie 141 rekontroli, co stanowi 77,9 % wszystkich kontroli sprawdzających. Mandaty za nieprawidłowe stosowanie środków ochrony roślin stanowią 90,9 % wszystkich nałożonych mandatów.

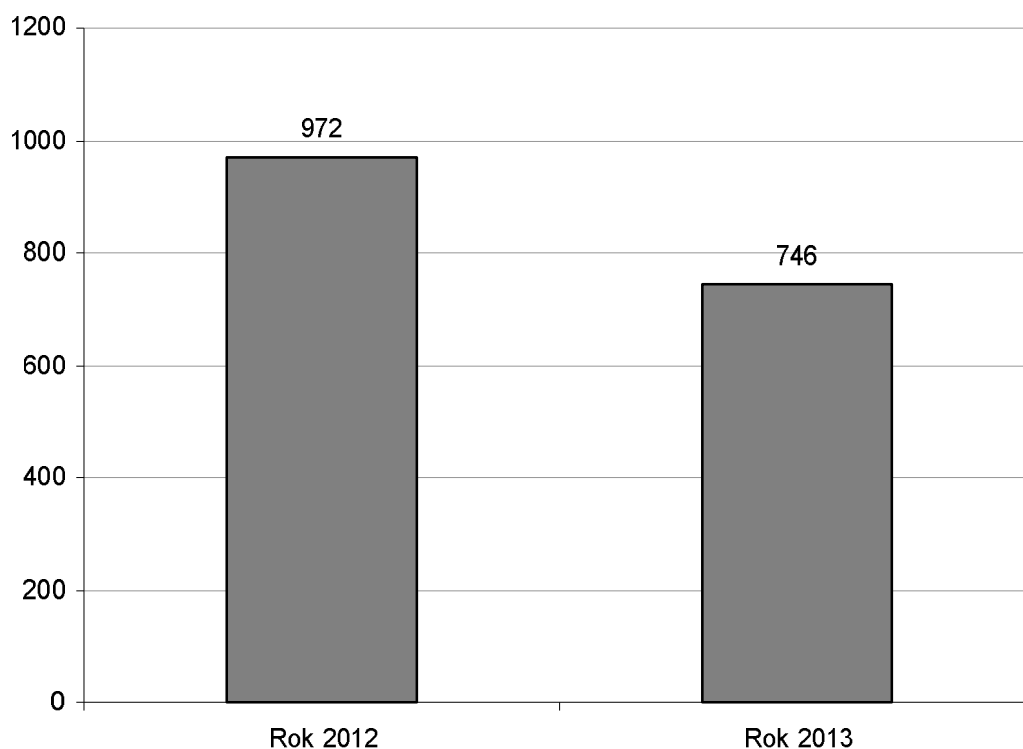
Kontrole typu A

W ramach sprawowanego nadzoru nad przestrzeganiem przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin oraz ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin inspekcja objęła czynnościami kontrolnymi miejsca, w których jest lub mogła być prowadzona działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków.

W 2013 r. przeprowadzono 737 takich kontroli oraz 9 kontroli sprawdzających wykonanie zaleceń pokontrolnych.

Ogólna liczba kontroli typu A w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego zmniejszyła się o 23,26 %.

Wykres 2.4. Liczba kontroli i rekontroli w zakresie nadzoru nad wprowadzaniem środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków w 2012 i 2013r.

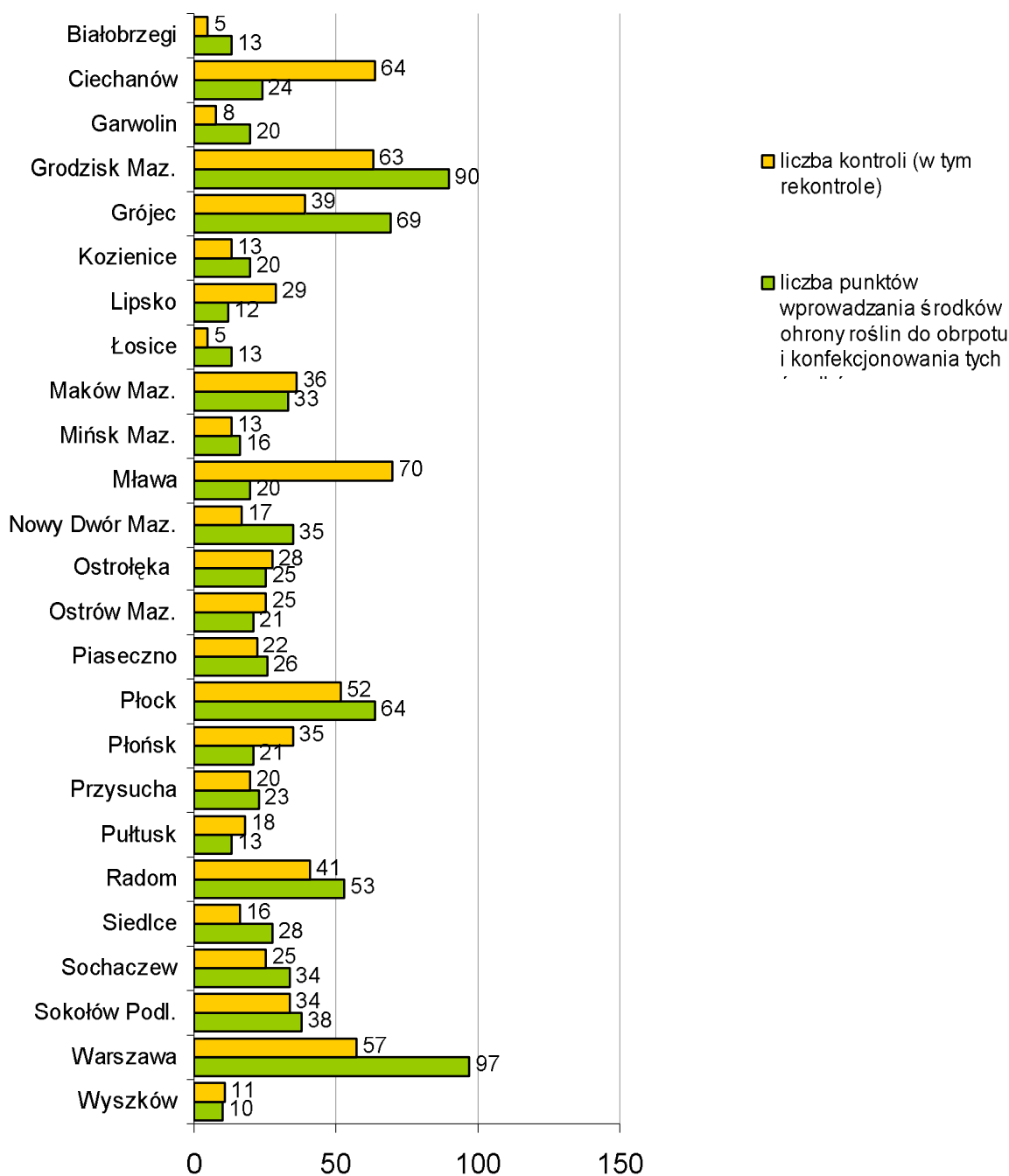
Szczegółowe zestawienie wykonanych w 2013r. kontroli typu A z podziałem na miejsca prowadzenia kontroli przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2.5 Szczegółowe zestawienie wykonanych w 2013 r. kontroli typu A z podziałem na miejsca prowadzenia kontroli.

Typ kontroli	Liczba kontroli	Liczba rekontroli	Liczba wydanych zaleceń pokontrolnych			Odpowiedzialność karna		
			ogółem	zrealizowanych	niezrealizowanych	wnioski do sądu	mandaty	decyzje o opłacie sankeynej
hurtownie śor	64	4	11	10	1	0	7	0
punkty detaliczne śor	598	4	20	19	1	0	6	0
punkty konfekcjonowania śor	1	0	0	0	0	0	0	0
miejsca potencjalnej sprzedaży śor	35	1	3	3	0	0	1	4
inne	39	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem	737	9	34	32	2	0	14	4

Kontrole te były przeprowadzane zarówno u zarejestrowanych przez Wojewódzkiego Inspektora przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków tj. w hurtowniach, punktach obrotu detalicznego, jak również w innych miejscach gdzie jest lub mógł być prowadzony obrót środkami ochrony roślin i zaprawionym materiałem siewnym np. kwaciarniach, targowiskach. Przedmiotem kontroli było sprawdzenie warunków wykonywania działalności w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków zgodnie z wymogami ustawy o ochronie roślin, ustawy o środkach ochrony roślin i ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

Wykres 2.5. Liczba przeprowadzonych kontroli w okresie sprawozdawczym w stosunku do ogólnej liczby punktów wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu (hurtowych i detalicznych) oraz konfekcjonowania tych środków.

W wyniku przeprowadzenia 746 kontroli typu A stwierdzono 83 nieprawidłowości. Dotyczyły one przede wszystkim: przeterminowania środka ochrony roślin, niedopuszczenia środka ochrony roślin do obrotu, nieaktualnej etykiety, braku szkolenia w zakresie doradztwa.

Tabela 2.6. Szczegółowe zestawienie nieprawidłowości na terenie województwa mazowieckiego wykazane podczas kontroli typu A w 2013r.

Rodzaj nieprawidłowości w odniesieniu do	Liczba stwierdzonych nieprawidłowości
terminu ważności środka ochrony roślin *	23*
niedopuszczenia środka ochrony roślin do obrotu	17*
etykiety	14*
szkolenia w zakresie doradztwa	9
prowadzenia dokumentacji	6
warunków przechowywania środków ochrony roślin	4
wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu bez wpisu do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania tych środków	3
inne	7
Razem	83

**) 1 nieprawidłowość = 1 środek ochrony roślin*

Wykazane nieprawidłowości skutkowały wydaniem 34 zaleceń pokontrolnych, 4 decyzjami o opłacie sankcyjnej, 5 decyzjami dotyczącymi wycofania środków ochrony roślin z obrotu oraz nałożeniem 14 mandatów karnych.

Tabela 2.7. Zestawienie liczby kontroli typu A i wykazanych nieprawidłowości w poszczególnych jednostkach organizacyjnych WIORiN.

L.p.	Oddział	Liczba kontroli	Liczba rekontroli	Liczba wydanych zaleceń pokontrolnych			Odpowiedzialność karna		
				ogółem	zrealizowanych	niezrealizowanych	wnioski do sądu	mandaty	decyzje o opłacie sankcyjnej
1	Białobrzegi	5	0	1	1	0	0	1	0
2	Ciechanów	64	0	1	1	0	0	0	0
3	Garwolin	8	0	0	0	0	0	0	0
4	Grodzisk Maz.	59	4	9	9	0	0	5	0
5	Grójec	39	0	0	0	0	0	0	0
6	Kozienice	12	1	1	1	0	0	1	0
7	Lipsko	29	0	0	0	0	0	0	0
8	Łosice	5	0	0	0	0	0	0	0
9	Maków Maz.	36	0	1	1	0	0	0	0
10	Mińsk Maz.	13	0	0	0	0	0	0	0
11	Mława	70	0	0	0	0	0	0	0
12	Nowy Dwór Maz.	17	0	1	1	0	0	0	0
13	Ostrolęka	28	0	3	3	0	0	0	0
14	Ostrów Maz.	25	0	0	0	0	0	0	0
15	Piaseczno	21	1	5	5	0	0	1	1
16	Płock	52	0	2	2	0	0	1	0
17	Płońsk	35	0	0	0	0	0	0	0
18	Przysucha	20	0	0	0	0	0	0	0
19	Pultusk	18	0	0	0	0	0	0	0
20	Radom	41	0	2	1	1	0	1	0
21	Siedlce	16	0	1	1	0	0	1	0
22	Sochaczew	25	0	1	1	0	0	0	0
23	Sokolów Podl.	31	3	4	3	1	0	1	0
24	Warszawa	57	0	2	2	0	0	2	0
25	Wyszków	11	0	0	0	0	0	0	0
	Razem	737	9	34	32	2	0	14	1

Tabela 2.8. Decyzje o opłacie sankcyjnej nałożone w 2013r. na podstawie ustawy o ochronie roślin oraz ustawy ośrodkach ochrony roślin zostały wydane przez:

	Liczba decyzji o opłacie sankcyjnej	Wartość naliczonej opłaty sankcyjnej [zł]	Przyczyny nałożenia opłaty sankcyjnej
DORiT	3	16840,70	brak wpisu do rejestru (1 decyzja), sprzedaż środków ochrony roślin nie posiadających aktualnego zezwolenia ministra właściwego do spraw rolnictwa (2 decyzje)
Oddział w Piasecznie	1	200,00	sprzedaż środków ochrony roślin nie posiadających aktualnego zezwolenia ministra właściwego do spraw rolnictwa
Razem	4	17040,70	-

2.1.3. Wycofywanie środków ochrony roślin z obrotu

Środki ochrony roślin niespełniające określonych ustawą z dnia 18 grudnia 2003r. o ochronie roślin oraz ustawą z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin wymogów, np. z nieaktualnym terminem ważności, nieoryginalne, nie odpowiadające ustalonym wymaganiom jakościowym lub niedopuszczone do obrotu podlegają wycofaniu na mocy decyzji administracyjnej.

W 2013r. na mocy 5 decyzji administracyjnych wycofano z obrotu 4348,048 kg/l środków ochrony roślin (w tym 1 decyzję wydano w związku z kontrolą przeprowadzoną w punkcie obrotu zlokalizowanym poza województwem mazowieckim, należącym do przedsiębiorcy mającego siedzibę na terenie woj. mazowieckiego).

Tabela 2.9. Powody wycofywania środków ochrony roślin z obrotu

Przyczyna wycofania środka ochrony roślin	Masa środków ochrony roślin objętych wycofywaniem z obrotu (kg/l)	% udział wycofanych środków ochrony roślin
Środki ochrony roślin przeterminowane	1,088	0,02
Środki ochrony roślin o zmienionym składzie lub właściwościach fizycznych lub chemicznych	3 121	71,78
Środki ochrony roślin nie posiadające aktualnego zezwolenia ministra właściwego do spraw rolnictwa	8,96	0,21
Środki ochrony roślin niewłaściwie zaetykietowane	1217	27,99

Główną przyczyną wycofywania środków ochrony roślin z obrotu w 2013 r., było wykazanie środków ochrony roślin o zmienionym składzie lub właściwościach fizycznych lub chemicznych

Kontrole typu B

W ramach sprawowanego przez Inspekcję nadzoru nad prawidłowością stosowania środków ochrony roślin państwowi inspektorzy ochrony roślin i nasiennictwa przeprowadzali kontrole w miejscach stosowania środków ochrony roślin. W 2013 roku przeprowadzono **3810** takich kontroli (w tym **97** rekontroli).

Głównym przedmiotem przeprowadzanych kontroli było sprawdzenie czy w gospodarstwie prowadzona jest ewidencja wykonywanych zabiegów środkami ochrony roślin, czy w gospodarstwie znajduje się sprawny technicznie opryskiwacz oraz czy rolnik ukończył szkolenie w zakresie stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy i wykonuje zabiegi zgodnie z zaleceniami etykiety oraz z zarządzeniami: Nr 11/2011 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 16 lutego 2011r. w sprawie zasad kontroli z zakresu ochrony roślin i techniki oraz zmieniającym je zarządzeniem Nr 24/2011 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 24 maja 2011r. i zarządzeniem nr 5/2013 GIORiN z dnia 24 maja 2013 r. w sprawie zasad kontroli z zakresu ochrony roślin i techniki.

Wnikliwemu sprawdzeniu podlegały zapisy zawarte w prowadzonej przez rolników ewidencji wykonywanych zabiegów środkami ochrony roślin. Zestawienie danych nt. przeprowadzonych kontroli w układzie jednostek organizacyjnych WIORiN prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2.10. Wykaz kontroli przeprowadzonych w zakresie stosowania środków ochrony roślin w jednostkach organizacyjnych WIORiN w 2013 r.

L.p.	Oddział	Liczba kontroli	Liczba rekontroli	Liczba wydanych zaleceń pokontrolnych			Odpowiedzialność karna	
				ogółem	zrealizowanych	niezrealizowanych	wnioski do sądu	mandaty
1	Białobrzegi	76	7	21	21	0	0	16
2	Ciechanów	130	2	1	1	0	0	1
3	Garwolin	190	2	6	2	4	0	3
4	Grodzisk Maz.	89	0	7	0	7	0	7
5	Grójec	535	5	8	5	3	0	9
6	Kozienice	139	3	11	11	0	1	9
7	Lipsko	92	4	6	6	0	0	5
8	Łosice	90	0	1	1	0	0	1
9	Maków Maz.	146	1	2	1	1	0	2
10	Mińsk Maz.	128	2	2	2	0	0	2
11	Mława	100	20	15	15	0	0	4
12	Nowy Dwór Maz.	90	8	8	8	0	0	8
13	Ostrolęka	140	5	7	2	5	0	7
14	Ostrów Maz.	80	0	7	0	7	0	7
15	Piaseczno	142	3	10	10	0	1	9
16	Płock	201	3	19	19	0	0	13
17	Płońsk	115	0	1	1	0	0	1
18	Przysucha	190	6	6	0	6	0	6
19	Pułtusk	110	0	0	0	0	0	0
20	Radom	244	5	12	9	3	0	10
21	Siedlce	164	3	4	4	0	0	0
22	Sochaczew	115	7	9	6	3	0	4
23	Sokolów Podl.	115	1	1	0	1	0	1
24	Warszawa	176	7	14	14	0	0	12
25	Wyszków	116	3	3	3	0	0	3
	Ogółem:	3713	97	181	141	40	2	140

Kontrole typu B przeprowadzane były w gospodarstwach konwencjonalnych, gospodarstwach prowadzących Integrowaną Produkcję również w miejscach prowadzenia fumigacji środkami ochrony roślin, w miejscach zaprawiania materiału siewnego, w firmach usługowego wykonywania zabiegów DDD przy zastosowaniu środków ochrony roślin. Szczegółowe zestawienie przedstawia tabela 2.11.

Tabela 2.11. Zestawienie liczby kontroli w zakresie stosowania środków ochrony roślin

Miejsce przeprowadzania kontroli	Liczba kontroli	Liczba rekontroli	Liczba wydanych zaleceń pokontrolnych			Odpowiedzialność karna	
			ogółem:	zrealizowanych	niezrealizowanych	wnioski do sądu	mandaty
gospodarstwa rolne 1-15 ha produkcja konwencjonalna	1152	62	117	95	22	2	93
gospodarstwa rolne >15 ha produkcja konwencjonalna	1221	33	50	36	14	0	38
gospodarstwa IP 1-15 ha	1060	1	5	4	1	0	3
gospodarstwa IP >15 ha	239	1	3	0	3	0	0
miejsca fumigacji	26	0	6	6	0	0	6
miejsca zaprawiania materiału siewnego	7	0	0	0	0	0	0
pozostałe miejsca stosowania środków	8	0	0	0	0	0	0
Ogółem	3713	97	181	141	40	2	140

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 2013r. wydano 181 zaleceń pokontrolnych oraz nałożono 140 mandatów karnych. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim braku badania technicznego opryskiwacza (3598 kontroli – 37 nieprawidłowości), braku ukończenia szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy (3630 kontroli – 31 nieprawidłowości), użycie środków ochrony roślin niezgodnie z zakresem stosowania (3597 kontroli – 105 nieprawidłowości), braku prowadzenia ewidencji wykonywanych zabiegów środkami ochrony roślin (3697 kontroli – 32 nieprawidłowości), użycia środka ochrony roślin niedopuszczonego do obrotu (3592 kontroli – 4 nieprawidłowości), warunków bezpiecznego stosowania dot. art. 77 ustawy o ochronie roślin (735 kontroli – 4 nieprawidłowości). Szczegółowe zestawienie nieprawidłowości wykazanych podczas kontroli typu B przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2.12. Szczegółowe zestawienie nieprawidłowości wykazanych podczas kontroli typu B

Rodzaj nieprawidłowości w odniesieniu do:	Ogólna liczba kontroli	Liczba stwierdzonych nieprawidłowości	%
uniemożliwiania lub utrudniania Inspekcji wykonywania czynności urzędowych	2867	0	0
użycia środka ochrony roślin niedopuszczonego do obrotu	3592	4	1,9%
użycia środka ochrony roślin niezgodnie z zakresem stosowania określonym w etykiecie	3597	105	49,3%
warunków bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin(dot. art. 77)	735	4	1,9%
warunków przechowywania środków ochrony roślin	3460	0	0%
ukończenia szkolenia	3630	31	14,5%
ewidencji wykonywanych zabiegów środkami ochrony roślin	3697	32	15%
badania sprawności technicznej opryskiwaczy	3598	37	17,4%
Razem		213	100%

Szczegółowe zestawienie nieprawidłowości wykazanych podczas kontroli typu B w rozbiciu na jednostki organizacyjne inspekcji przedstawiono w tabeli 2.13.

Tabela 2.13. Szczegółowe zestawienie nieprawidłowości wykazanych podczas kontroli typu B w rozbiciu na poszczególne jednostki organizacyjne WIORIN w Warszawie w odniesieniu do:

L.p.	Oddział	Uniemocnienie lub utrudnianie Inspekcji wykonywania czynności urzędowych		Użycia środka ochrony roślin niezgodnie z zakresem stosowania określonym w etykiecie-instrukcji stosowania		Warunków bezpiecznego stosowania (dot. art. 77)		Warunków przechowywania		Ukończenia szkolenia		Ewidencji wykonywanych zabiegów środkami ochrony roślin		Badania sprawności technicznej opryskiwaczy		
		liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	liczba kontroli	liczba nieprawidłowości	
1	Białobrzegi	83	0	83	0	83	18	0	83	0	83	1	83	1	83	2
2	Ciechanów	132	0	130	0	130	0	0	130	0	130	0	130	0	131	1
3	Garwolin	192	0	191	1	191	1	1	188	0	188	2	188	4	188	2
4	Grodzisk Maz.	89	0	87	0	87	7	1	72	0	72	0	72	0	71	0
5	Grójec	498	0	498	1	498	6	0	498	0	498	1	498	0	498	1
6	Kozienice	0	0	142	0	142	4	0	87	0	142	1	142	3	142	4
7	Lipsko	0	0	96	0	96	5	0	96	0	96	0	96	0	96	1
8	Losice	90	0	90	0	90	0	0	90	1	90	1	90	0	90	0
9	Maków Maz.	0	0	145	0	145	3	0	145	0	145	0	145	1	145	0
10	Mińsk Maz.	130	0	128	0	128	2	1	62	0	128	0	128	0	128	0
11	Mława	120	0	100	0	100	0	2	99	0	106	6	111	12	102	3
12	Nowy Dwór Maz.	0	0	90	0	90	8	0	90	0	90	0	90	0	90	0
13	Ostrołęka	140	0	140	0	140	2	68	140	0	140	2	140	0	140	3
14	Ostrów Maz.	0	0	80	0	80	0	0	77	0	77	6	80	0	77	4
15	Piaseczno	0	0	144	0	144	5	0	138	0	138	4	138	3	137	2
16	Plock	204	0	202	0	202	8	177	195	0	203	2	202	3	178	10
17	Płońsk	115	0	115	0	115	1	0	100	0	100	0	114	0	100	0
18	Przysucha	196	0	196	0	196	6	0	196	0	196	0	196	0	196	0
19	Pułtusk	110	0	110	0	110	0	0	110	0	110	0	110	0	110	0
20	Radom	244	0	244	1	244	8	244	244	0	244	2	244	1	244	1
21	Siedlce	167	0	163	0	163	2	148	148	0	148	0	163	0	148	0
22	Sochaczew	122	0	0	0	5	5	93	93	0	93	2	122	1	93	1
23	Sokolów Podl.	116	0	116	1	116	0	0	112	0	113	1	113	1	112	1
24	Warszawa	0	0	183	0	183	11	0	161	0	183	0	183	2	183	1
25	Wyszki	119	0	119	0	119	3	0	106	0	116	0	119	0	116	0
	Ogółem:	2867	0	3592	4	3597	105	735	4	3460	31	3697	32	3598	37	

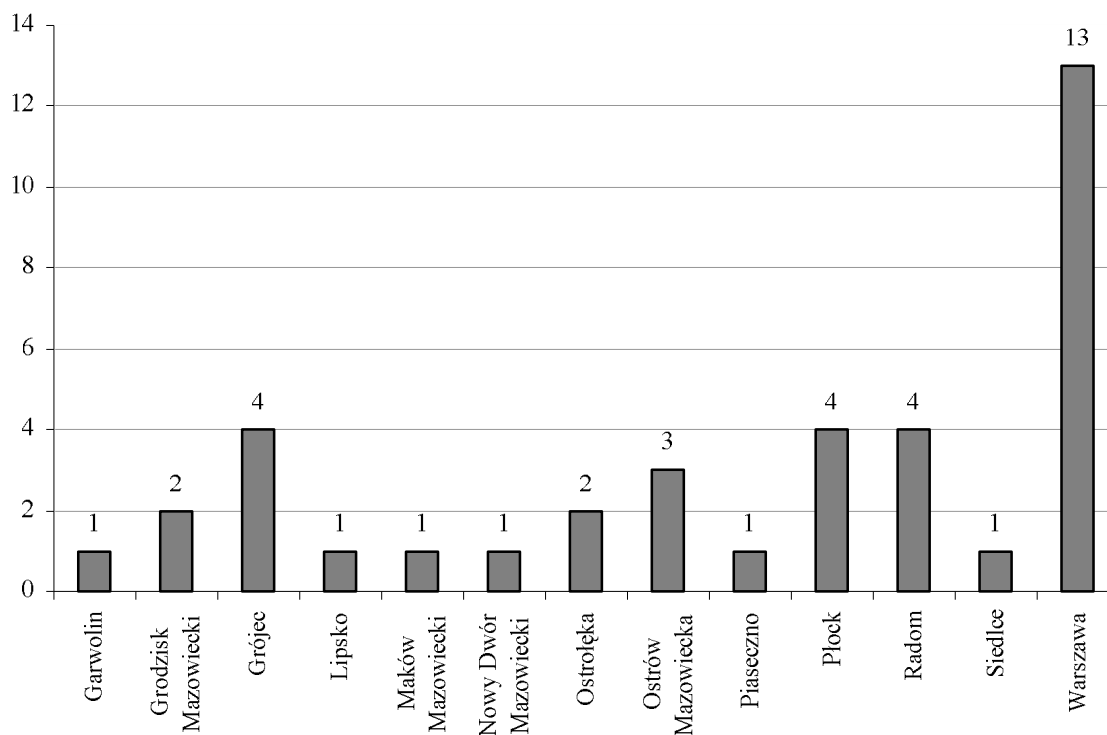
2.1.4. Szkolenia dla osób zajmujących się obrotem, konfekcjonowaniem oraz stosowaniem środków ochrony

Działalność polegająca na prowadzeniu szkoleń w zakresie środków ochrony roślin jest działalnością regulowaną w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej i wymaga wpisu do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie prowadzenia szkoleń w zakresie środków ochrony roślin.

Podmiot niebędący przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów przedmiotowej ustawy może prowadzić szkolenia w zakresie środków ochrony roślin po uzyskaniu wpisu do rejestrów podmiotów niebędących przedsiębiorcami, prowadzących szkolenia w zakresie środków ochrony roślin.

Na terenie działania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie, według stanu na dzień 31.12.2013r. wpis do rejestru posiada 29 przedsiębiorców oraz 11 podmiotów – stanowi to łącznie **38** jednostek upoważnionych do organizacji i prowadzenia szkoleń w zakresie środków ochrony roślin. Wykres poniżej przedstawia ich liczbę w poszczególnych oddziałach inspekcji.

Wykres 2.6 Liczba upoważnionych jednostek do przeprowadzania szkoleń ustawowych

W 2013 r. przeprowadzono 22 szkolenia w zakresie obrotu i konfekcjonowania środków ochrony roślin/doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin, które ukończyło 378 osób, 465 szkoleń w zakresie stosowania środków ochrony roślin, które ukończyło 12625 osób oraz 21 szkoleń w zakresie integrowanej produkcji na których przeszkolono 544 osoby. Szczegółowe dane nt. liczby przeprowadzonych szkoleń w 2013r. oraz osób przeszkolonych zawiera tabela. 2.14.

Tabela 2.14 Szczegółowe informacje nt. liczby przeprowadzonych szkoleń i ilości przeszkolonych osób

Nazwa jednostki		Obrót i konfekcjonowanie środków ochrony roślin / doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin		Stosowanie środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy/sprzętu naziemnego		Integrowana produkcja roślin	
		ilość szkoleń	ilość osób	ilość szkoleń	ilość osób	ilość szkoleń	ilość osób
1	Stowarzyszenie Inżynierów, Techników Leśnictwa i Drzewnictwa Oddział Wojewódzki w Ostrołęce ul. Zawadzkiego 4, 07-412 Ostrołęka			1	28		
2	Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Rolnictwa Oddział w Radomiu ul. Chorzowska 16/18, 26-600 Radom	2	55	11	330	1	26
3	Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT Rada Regionalna w Ostrołęce ul. Mazowiecka 6, 07-400 Ostrołęka	3	24				
4	ZDZ Warszawa ul. Podwale 13, 00-252 Warszawa	6	113	2	57		
	ZDZ Warszawa CK w Płocku ul. 1 Maja 7, 09-402 Płock	1	20	19	502		
5	Zespół Szkół Rolniczo – Technicznych w Zwoleniu ul. Wojska Polskiego 78, 26-700 Zwolen			1	30		
6	Fundacja Gospodarka i Przedsiębiorczość, ul. Zamoyskiego 27/5, 30-519 Kraków			2	49	1	21
7	Instytut Praktycznego Sadownictwa Sp. J. Remigiusz Olszak i wspólnicy Kopana, ul. Słoneczna 21, 05-555 Tarczyn	2	35	2	60		
8	"TARBONUS" Sp. z o.o. ul. Lublańska 34, 31-476 Kraków			2	60	2	60
9	Centrum Doradztwa i Rozwiązań Biznesowych Halina Szulska ul. Chemików 11/44, 05-100 Nowy Dwór Maz			4	105		
10	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego im. Bohaterów Ziemi Ilżeckiej w Chwałowicach Chwałowice 247, 27-100 Ilża			1	12		
11	Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego i Centrum Kształcenia Ustawicznego w Miętne Miętne, ul. Główna 49, 08-400 Garwolin			2	42		
12	FreshMazovia Consulting Sp. z o.o. ul. Serwituty 25 lok.E106 02-233 Warszawa			4	73	15	359
13	Agrosimex Sp. z o.o. Goliany 43, 05-620 Błędów			2	62		

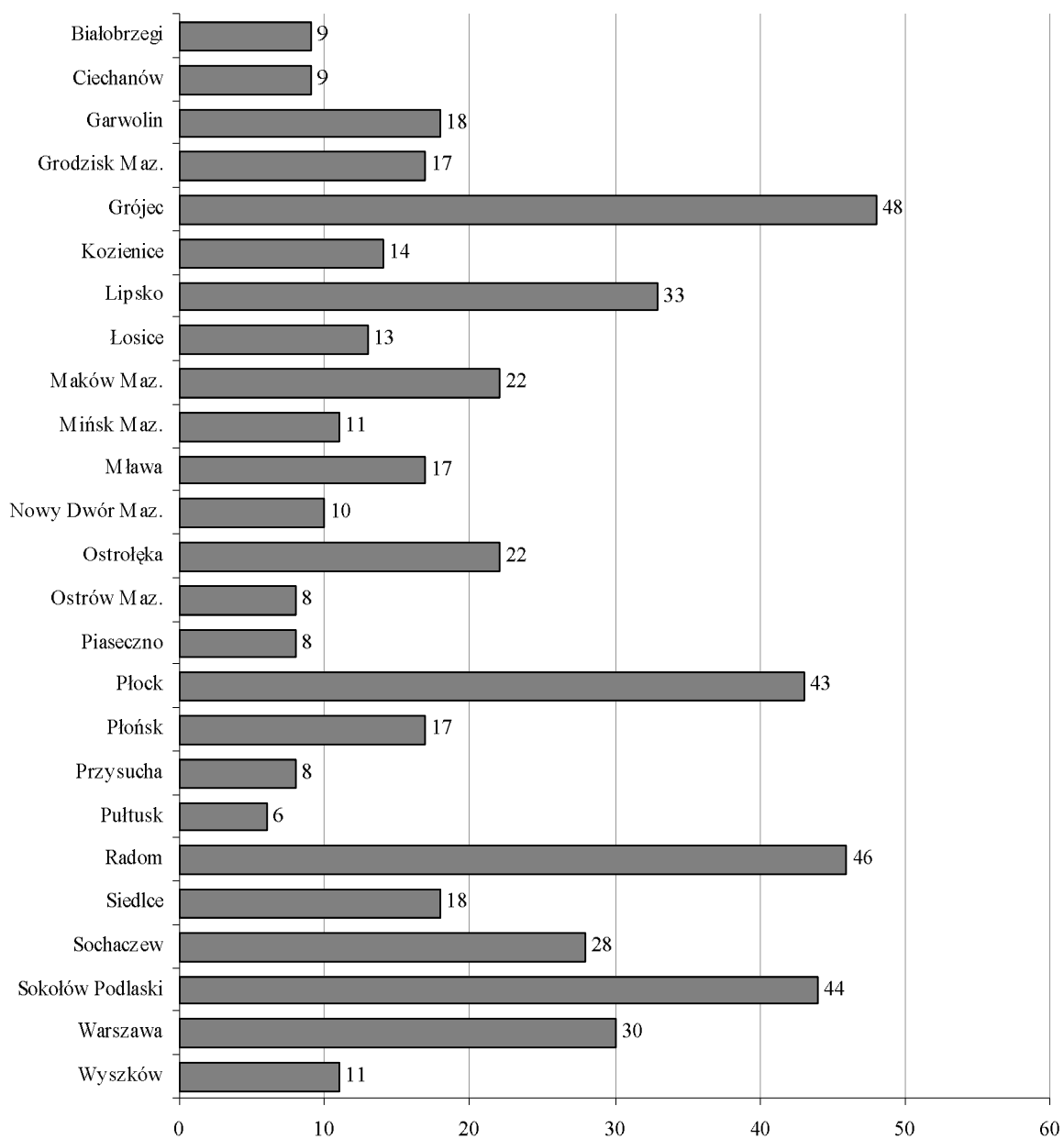
Nazwa jednostki		Obrót i konfekcjonowanie środków ochrony roślin / doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin		Stosowanie środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy/sprzętu naziemnego		Integrowana produkcja roślin	
		ilość szkoleń	ilość osób	ilość szkoleń	ilość osób	ilość szkoleń	ilość osób
14	Stowarzyszenie Naukowo – Techniczne Inżynierów i Techników Ogrodnictwa Oddział w Skierniewicach					2	41
15	Zakład Zaopatrzenia Ogrodniczego Warka Sp. z o.o.			5	147		
16	AGROEKSPERT Jan Wiademy			2	56		
17	Zakład Doskonalenia Zawodowego w Płocku ul. Ułańska 1, 09-402 Płock			4	84		
18	VESPA Łukasz Brożeniuk	6	83				
19	Monika Maciąg – Maluga Profesja, Borówek 48, 22-335 Żółkiewka			14	247		
20	DANIEL SOCHACKI SZKOLTEX CENTRUM USŁUG BHP I KADR, Abramowice Prywatne 56, 20-388 Lublin			81	1924		
21	Ośrodek Doradztwa Rolniczego Agroexpert Leszek Zając Abramowice Prywatne 55B, 20-388 Lublin			3	75		
22	Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Warszawie ul. Czereśniowa 98, 02-456 Warszawa						
	Oddział w Warszawie			36	1039	1	7
	Oddział w Płocku			20	584		
	Oddział w Bielicach			28	810		
	Oddział w Radomiu			62	1823	1	30
	Oddział w Ostrołęce			59	1550		
	Oddział w Płońsku	1	22	46	1345		
Oddział w Siedlcach	1	26	52	1531			
SUMA		22	378	465	12625	23	544

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Warszawie szkolenia w zakresie środków ochrony roślin organizował i przeprowadzał poprzez swoje oddziały w Bielicach, Ostrołęce, Płocku, Płońsku, Radomiu, Siedlcach i Warszawie.

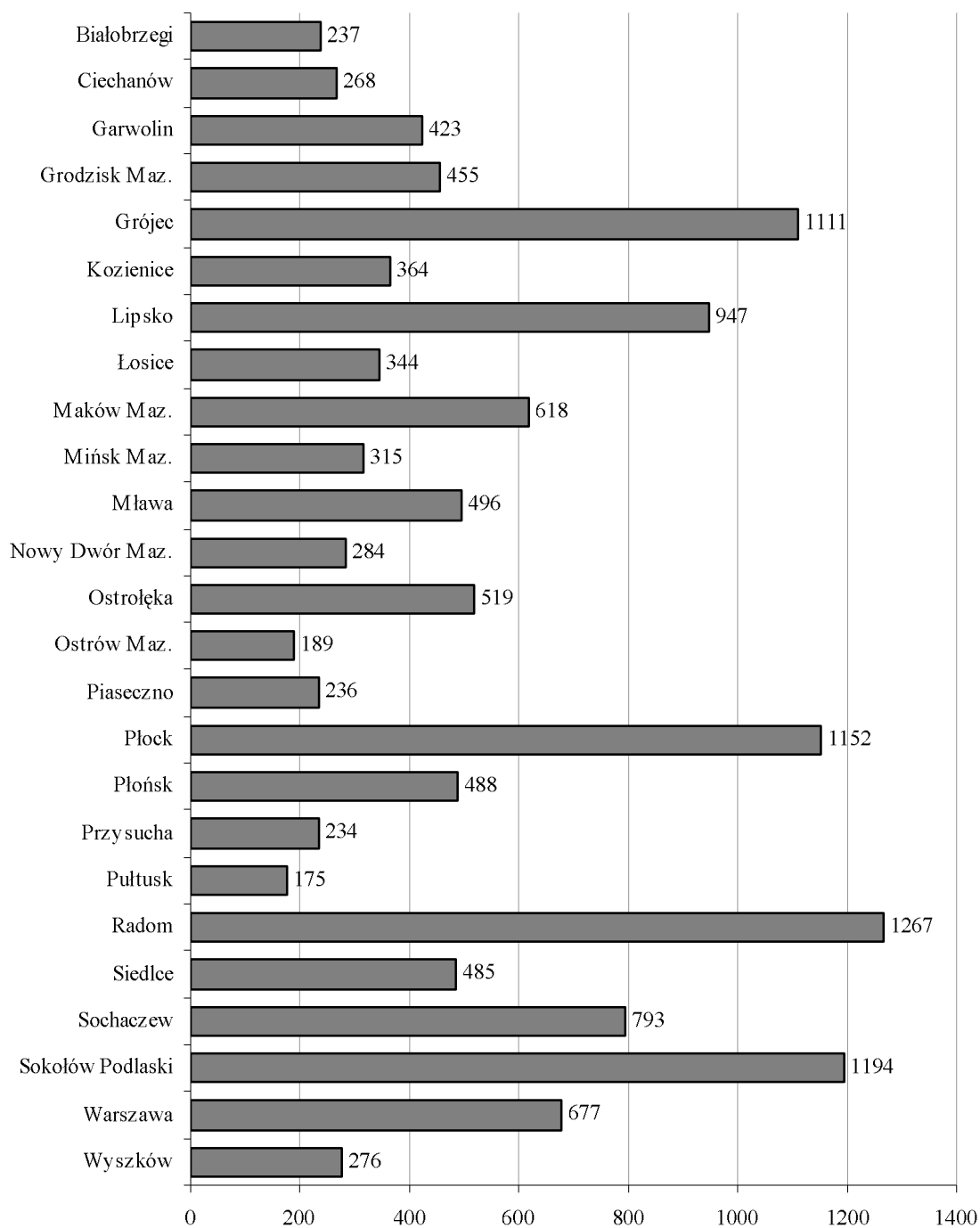
Jak wynika z powyższego zestawienia, na terenie województwa mazowieckiego w 2013 roku w trakcie 510 szkoleń zostało przeszkolonych 13547 osób. W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba szkoleń w zakresie ochrony roślin zwiększyła się o 41,3%, natomiast liczba przeszkolonych osób zwiększyła się o 40%.

Szczegółowe dane nt. liczby przeprowadzonych szkoleń w 2013r. oraz ilości osób przeszkolonych na terenie działania poszczególnych jednostek organizacyjnych inspekcji zawierają wykresy 2.7. i 2.8.

Wykres 2.7 Liczba przeprowadzonych szkoleń w 2013r. na terenie działania poszczególnych jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie

Wykres 2.8 Liczba osób przeszkolonych w 2013r. na terenie działania poszczególnych jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie

2.1.5. Kontrola jakości i pozostałości środków ochrony roślin

2.1.5.1. Badania pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych w ramach urzędowej kontroli prawidłowości stosowania środków ochrony roślin

W związku ze sprawowaną przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa kontrolą prawidłowości stosowania środków ochrony roślin w 2013 roku, podobnie jak w latach poprzednich, pobierane były przez upoważnionych inspektorów próbki płodów rolnych w celu poddania ich analizie na obecność pozostałości środków ochrony roślin. Probki płodów rolnych pobierane były zgodnie z harmonogramami otrzymanymi z Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa i z wytycznymi zawartymi w zarządzeniu nr 6/2013 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 24 maja 2013r. w sprawie zasad pobierania prób płodów rolnych do badania pozostałości środków ochrony roślin w ramach urzędowej kontroli prawidłowości stosowania środków ochrony roślin oraz bezpieczeństwa żywności na etapie produkcji pierwotnej.

Badania kontrolne pozostałości środków ochrony roślin prowadzone były w GIORiN Centralnym Laboratorium w Toruniu oraz Instytucie Ogrodnictwa w Skierniewicach w zakresie zadania 5.1 programu wieloletniego "Badanie pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych w ramach obowiązującego monitoringu krajowego oraz wymogów UE".

Celem badań było sprawdzenie przestrzegania przez producentów rolnych zasad prawidłowości stosowania środków ochrony roślin zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz zapobieganie wprowadzaniu do obrotu płodów rolnych stwarzających zagrożenie dla zdrowia człowieka i zwierząt.

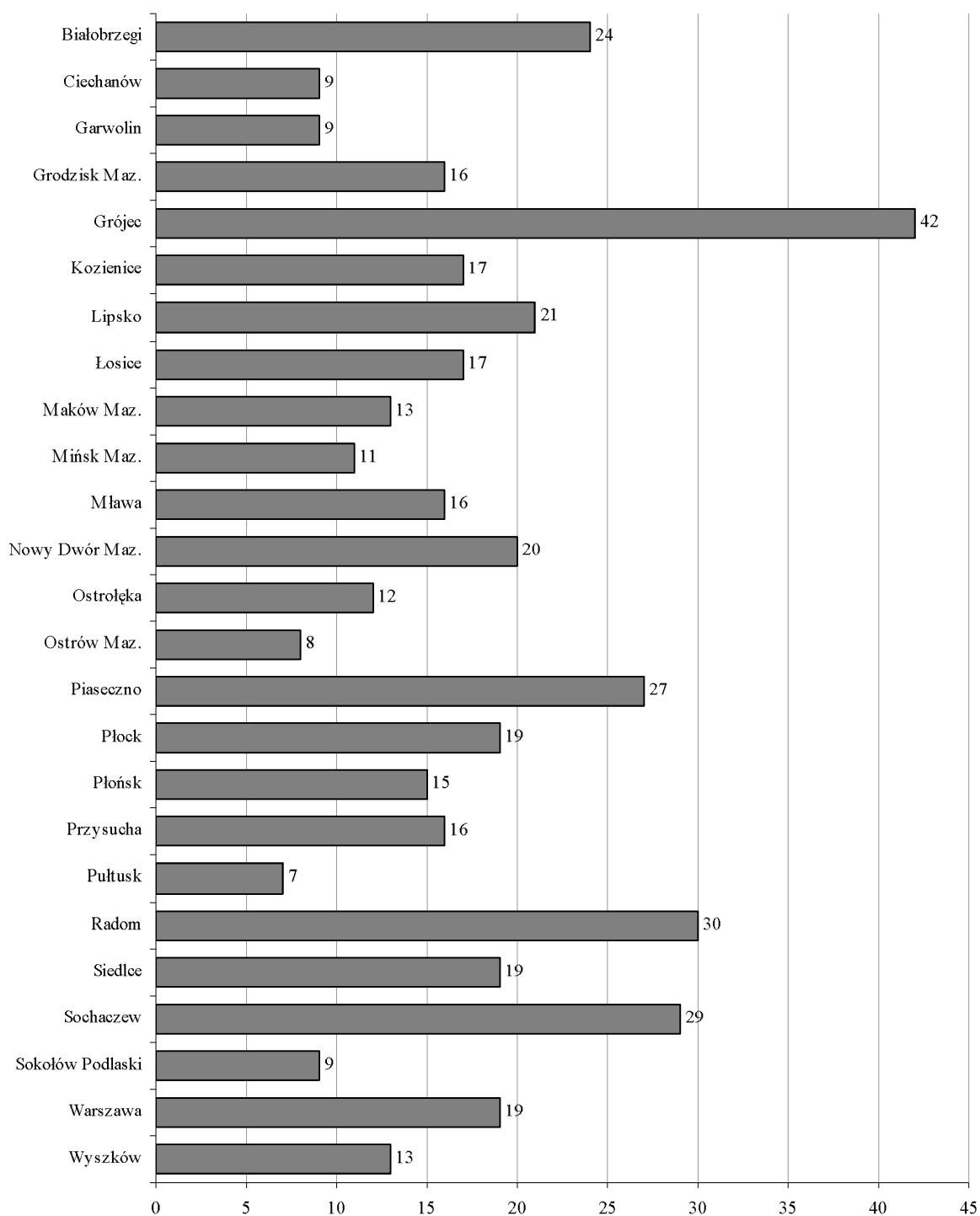
W roku 2014 badania obejmowały 43 uprawy w tym: pieczarki, 18 upraw warzywniczych, 13 upraw sadowniczych, 10 upraw rolniczych oraz 1 uprawę zielarską. Ogółem w ramach urzędowej kontroli przebadano 438 próbek płodów rolnych, tj.:

- GIORiN Centralne Laboratorium w Toruniu przebadano 218 próbek w ramach monitoringu pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych,
- Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach przebadano 217 próbek, w tym:
 - 195 w ramach monitoringu pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych,
 - 16 w ramach monitoringu przesyłek do Federacji Rosyjskiej,
 - 4 w ramach badań pozostałości środków ochrony roślin w produktach wytworzonych w gospodarstwach ekologicznych,
 - 2 w ramach kontroli produkcji pieczarek na polecenie GIORiN,
- Instytut Ochrony Roślin - Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu Terenowa Stacja Doświadczalna w Trzebnicy przebadano 3 próbki w ramach monitoringu pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych.

W porównaniu do 2012r. liczba pobranych i przebadanych próbek płodów rolnych zwiększyła się o 23,4%.

Szczegółowe dane nt. liczby próbek płodów rolnych pobranych zgodnie z harmonogramami przez poszczególne jednostki organizacyjne WIORiN w Warszawie w 2013r. zawiera wykres 2.9.

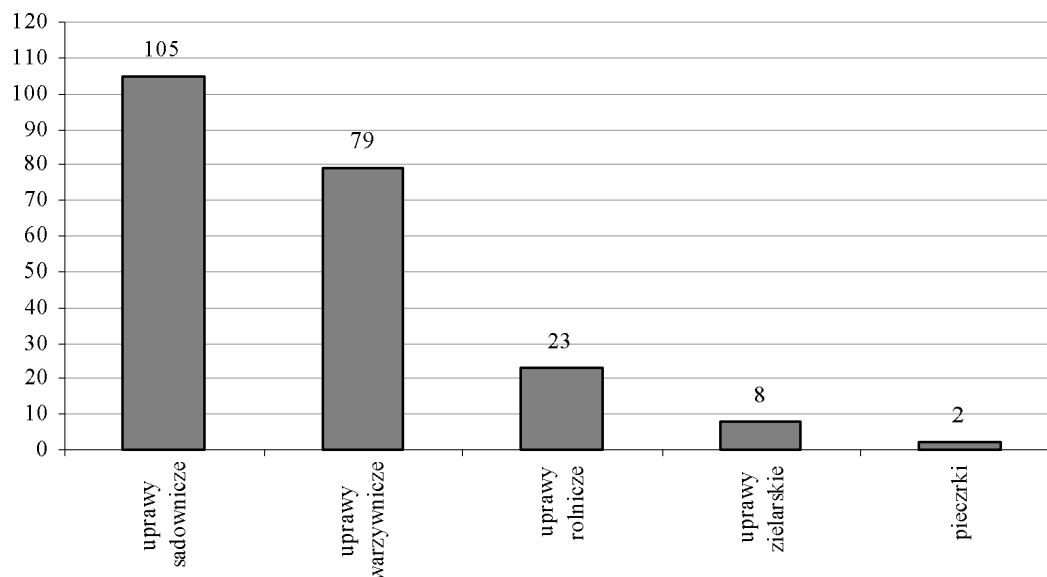
Wykres 2.9. Liczba próbek płodów rolnych pobranych przez jednostki organizacyjne WIORiN w Warszawie

Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach

Badaniami objęto 217 próbek, w których wykonano analizy na obecność pozostałości środków ochrony roślin. Badania obejmowały 105 próbek z upraw sadowniczych, 79 próbek z upraw warzywniczych, 23 próbki z upraw rolniczych, 8 próbek z upraw zielarskich oraz 2 próbki pieczarek.

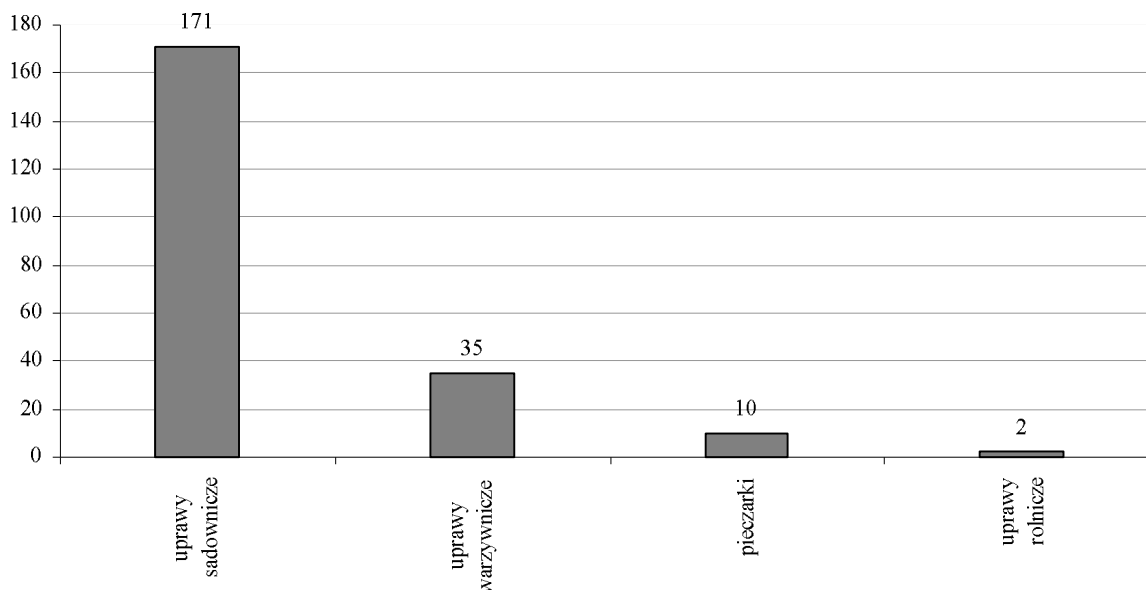
Wykres 2.10 Liczba próbek płodów rolnych przekazanych do laboratorium Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach

GIORiN Centralne Laboratorium w Toruniu

Badaniami objęto 218 próbek, w których wykonano analizy na obecność pozostałości środków ochrony roślin. Badania obejmowały 171 próbek z upraw sadowniczych, 35 próbek z upraw warzywniczych, 2 próbki z upraw rolniczych oraz 10 próbek pieczarek.

Wykres 2.11 Liczba próbek płodów rolnych przekazanych do GIORiN Centralnego Laboratorium w Toruniu

Instytut Ochrony Roślin - Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu Terenowa Stacja Doświadczalna w Trzebnicy

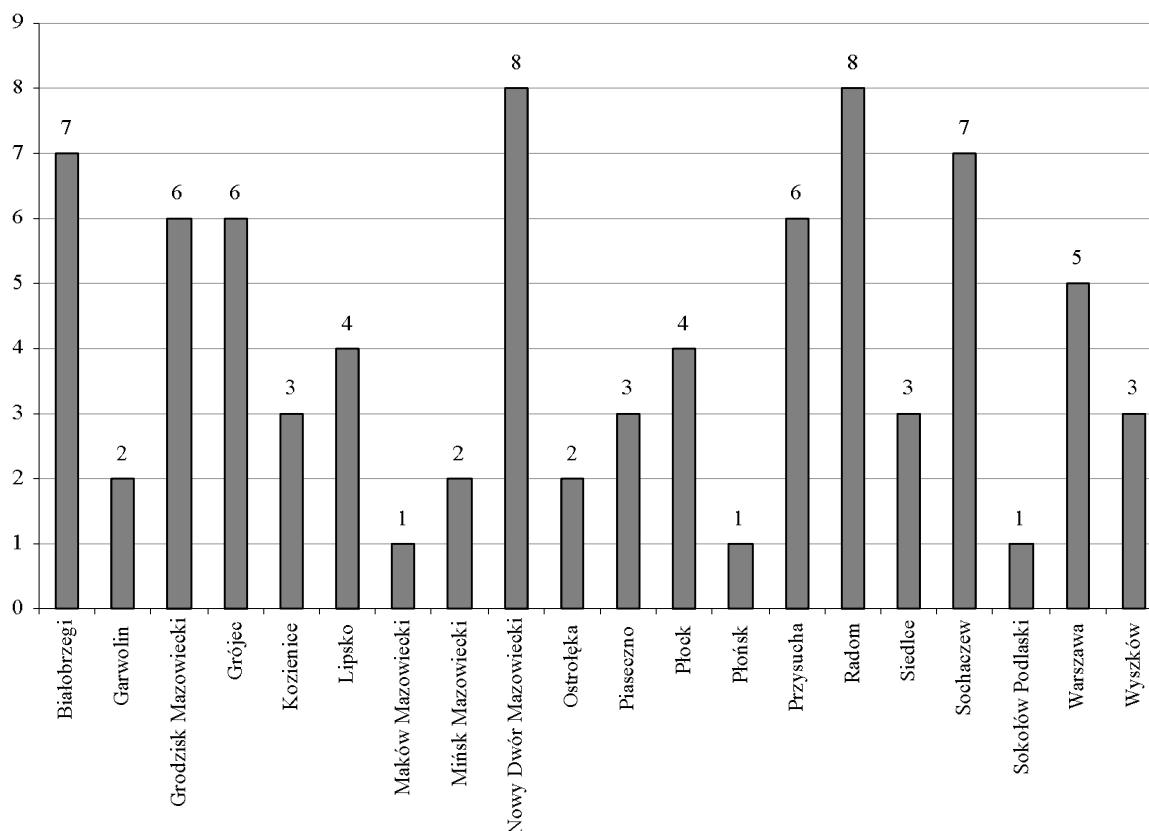
Badaniami objęto 3 próbki z upraw warzywniczych, w których wykonano analizy na obecność pozostałości środków ochrony roślin.

Procedura wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach (RASFF) w 2013r. uruchamiana była **82** razy.

W odniesieniu do 438 próbek pobranych w 2013r. w ramach kontroli urzędowej w 82 powiadomienia dotyczyły: 75 przypadków zastosowania preparatu zawierającego substancję niedopuszczoną do stosowania w danej uprawie oraz 7 przypadków zarówno przekroczenie NDP jak i substancję niezalecaną w uprawie.

Najczęściej wykrywane nieprawidłowości odnotowano w uprawie czereśni, kopru, kapusty pekińskiej, pietruszki i jabłoni.

Wykres 2.12 Liczba powiadomień informacyjnych RASFF w odniesieniu do 438 próbek płodów rolnych pobranych przez jednostki organizacyjne WIORiN w 2013r.

2.1.5.2. Badania kontrolne jakości środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu.

W związku ze sprawowaną przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa kontrolą nad jakością środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu, wzorem lat ubiegłych, w 2013 roku pobierane były przez inspektorów próbki środków ochrony roślin. Próbkę preparatów pobierane były zgodnie z harmonogramem otrzymanym z Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Próbkę pobierano na podstawie wytycznych zawartych w zarządzeniu nr 9/2012 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i

Nasiennictwa z dnia 14 czerwca 2012r. w sprawie zasad urzędowej kontroli jakości środków ochrony roślin.

Badania kontrolne prowadzone były przez Instytut Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu Oddział w Sośnicowicach w ramach zadania 1.7 programu wieloletniego pod nazwą "Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska".

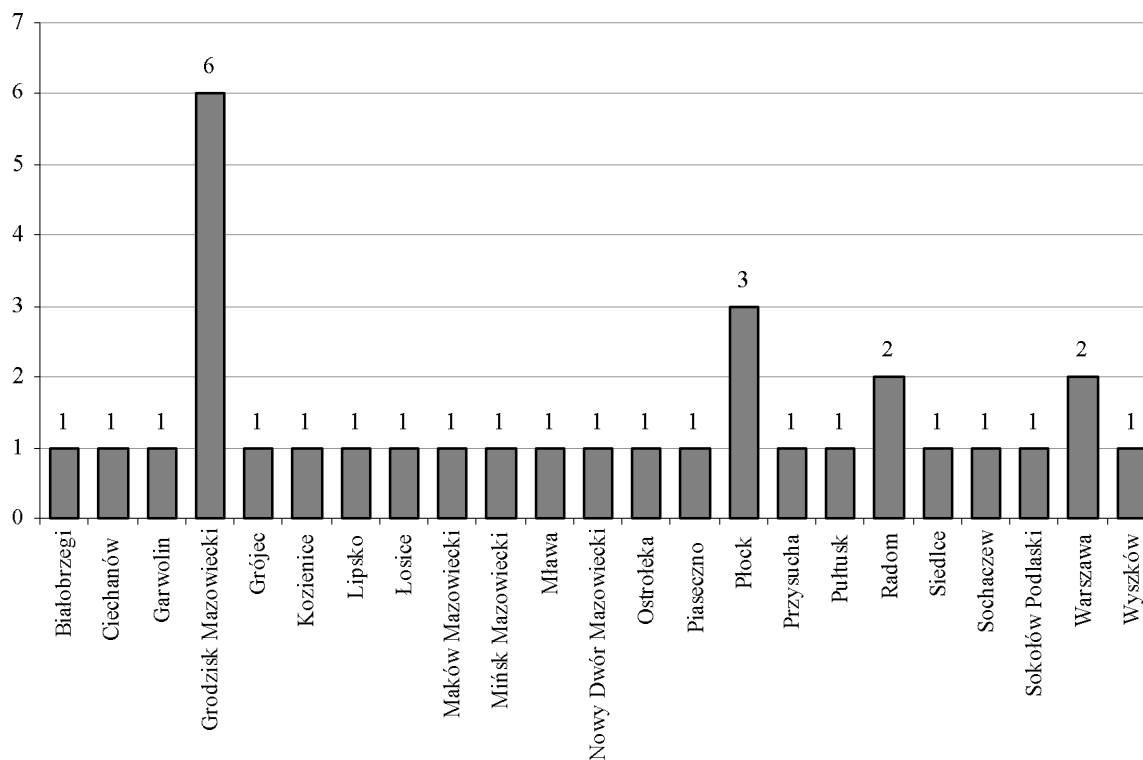
Celem badań było stwierdzenie, czy środki ochrony roślin wprowadzane do obrotu handlowego w Polsce są odpowiedniej jakości i czy ich skuteczność jest dobra – to znaczy, czy spełniają wymagania specyfikacji technicznych ustalonych w procesie rejestracji.

Przekazano do Instytutu ogółem 32 próbki w ramach kontroli urzędowej, tj. 30 próbek - kontrola podstawowa oraz 2 próbki – kontrola interwencyjna.

Tabela 2.15 Zestawienie pobranych do analiz środków ochrony roślin

Afalon Dyspersyjny 450 SC	- chwastobójczy
Agil 100 EC	- chwastobójczy
Aminopielik D 450 SL	- chwastobójczy
Azotop New 80 WP	- chwastobójczy
Beetup Compact 160 SC	- chwastobójczy
Belvedere Forte 400 SE	- chwastobójczy
Colzor Trio 405 EC	- chwastobójczy
Command 480 EC	- chwastobójczy
Cuproflow 375 SC	- grzybobójczy
Dicoherb 750 SL	- chwastobójczy
Glanzit 06 GB	- ślimakobójczy
Golden Azzox 250 SC	- grzybobójczy
Goltix Kompakt 90 WG	- chwastobójczy
Granstar Ultra SX 50 SG	- chwastobójczy
Kiler 360 SL	- chwastobójczy
Leopard Extra 05 EC	- chwastobójczy
Lintur 70 WG	- chwastobójczy
Marker 360 SL	- chwastobójczy
Milagro Extra 6 OD	- chwastobójczy
Mustang 306 SE	- chwastobójczy
Prestige Forte 370 FS	- grzybobójczy
Propulse 250 SE	- grzybobójczy
Quickphos Pellets 56 GE	- gryzoniobójczy
Reglone 200 SL	- chwastobójczy
Roundup 360 SL	- chwastobójczy
Stabilan 750 SL	- regulator wzrostu
Taifun 360 SL	- chwastobójczy
Targa Super 05 EC	- chwastobójczy
Thiram Granuflo 80 WG	- grzybobójczy

Wykres 2.13 Liczba próbek środków ochrony roślin pobranych przez jednostki organizacyjne WIORiN w Warszawie w 2013r.

2.2. Monitoring zużycia środków ochrony roślin na terenie woj. mazowieckiego

Realizacja zadania dotyczącego monitoringu zużycia środków ochrony roślin wykonywana jest w ramach programu wieloletniego Instytutu Ochrony Roślin PIB, pt.: „Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska na lata 2011-2015”, jako zadanie 1.10 „Analiza danych uzyskanych podczas monitorowania sprzedaży i zużycia środków ochrony roślin oraz opracowanie wskaźników ryzyka związanego ze stosowaniem tych środków”.

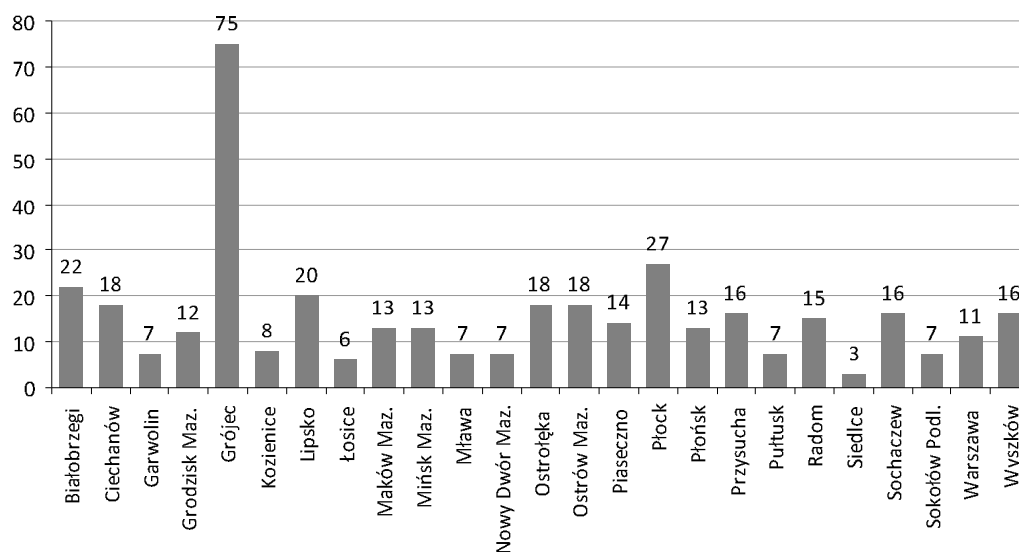
Od roku 2007 stosuje się losowy wybór ankietowanych gospodarstw. Za losowanie odpowiedzialny jest Główny Urząd Statystyczny. Przekazywanie informacji do bazy danych odbywa się w systemie www.piorin-ankiety.pl. Dane dotyczące zużycia środków ochrony roślin w uprawach o największym znaczeniu gospodarczym służą do opracowania metod zmierzających do ograniczania szkodliwego oddziaływania środków ochrony roślin na środowisko.

Na potrzeby badań zużycia środków ochrony roślin w 2013 roku wytypowano następujące uprawy: : rzepak ozimy, jęczmień jary, burak ćwikłowy, malina, wiśnia.

Główny Urząd Statystyczny wylosował dla województwa mazowieckiego gospodarstwa do przeprowadzenia ankiet. Na terenie działania WIORiN w Warszawie przeprowadzono 389 ankiet.

w tym dla:
 uprawy rzepaku ozimego – 27 ankiet
 uprawy jęczmienia jarego – 40 ankiet
 uprawy buraka ćwikłowego – 14 ankiet
 uprawy maliny – 17 ankiet
 uprawy wiśni – 291 ankiet

Wykres 2.14. Liczba ankietowanych gospodarstw na terenie działania jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie.

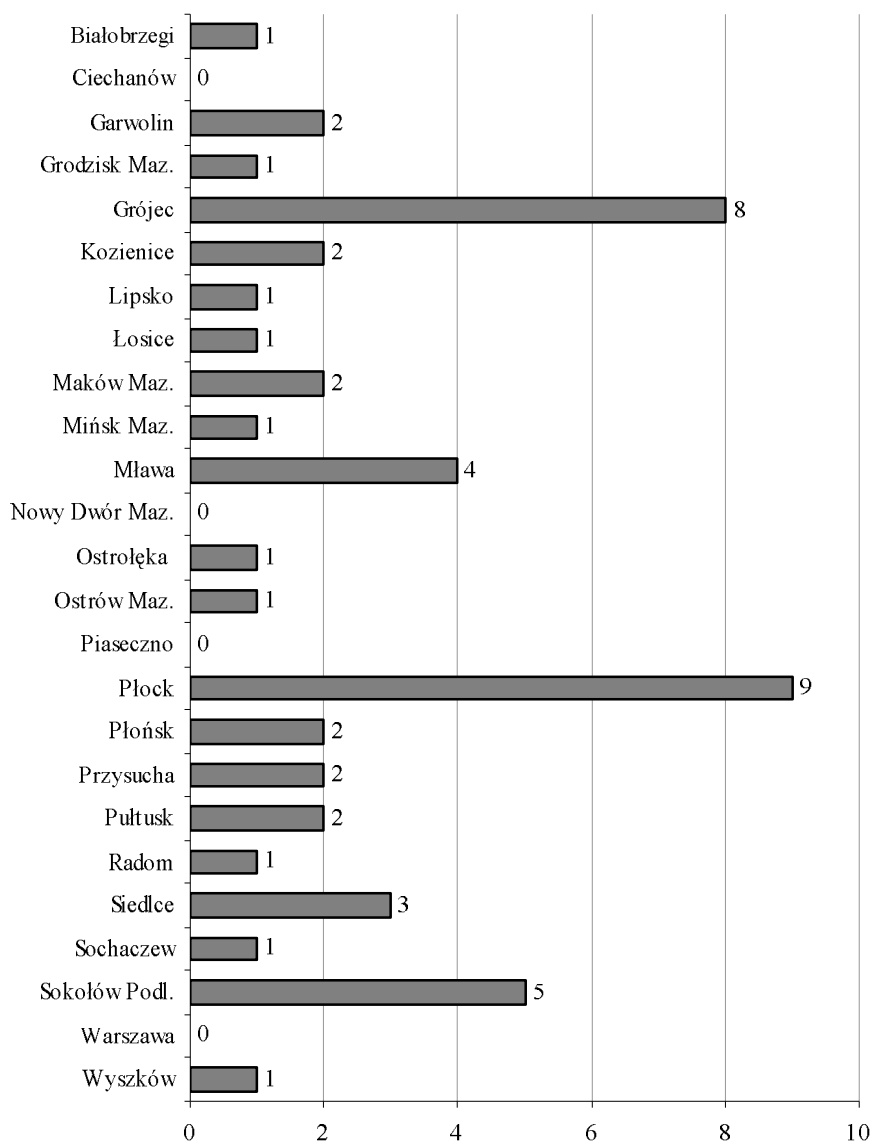

2.3. Badania sprawności technicznej opryskiwaczy

2.3.1. Jednostki upoważnione do przeprowadzania badań

Zgodnie z ewidencją na 31 grudnia 2013 r. upoważnienia do prowadzenia badań sprawności technicznej opryskiwaczy posiadało 51 jednostek.

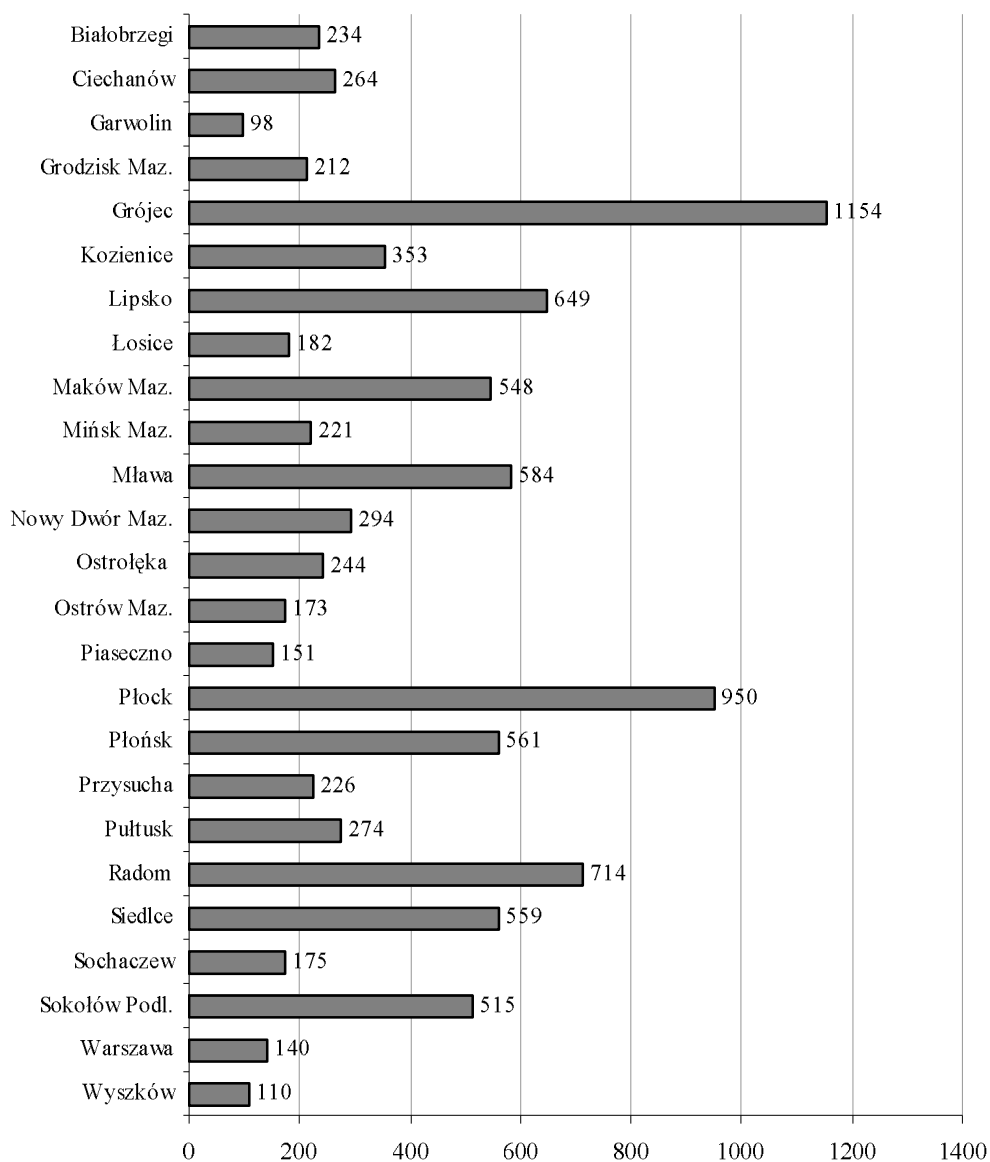
Wykres. 2.15 Liczba jednostek upoważnionych do przeprowadzania badań stanu technicznego opryskiwaczy na terenie jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie (wg stanu na 31.12.2013r.)

2.3.2. Badania opryskiwaczy

Od czasu wprowadzenia ustawowego obowiązku badania opryskiwaczy do dnia 31 grudnia 2013 roku przebadano 98015 opryskiwaczy. W 2013 r. przebadano 9585 opryskiwaczy polowych i sadowniczych, 377 sztuk stanowiły opryskiwacze nowe, wprowadzane po raz pierwszy do użytkowania.

Wykres 2.16 Liczba przebadanych opryskiwaczy na terenie działania jednostek organizacyjnych WIORiN w Warszawie w roku 2013.

Analizując ilość opryskiwaczy przebadanych w okresie sprawozdawczym stwierdza się, że najwięcej opryskiwaczy przebadano na terenie działania Oddziałów: Grójec, Płock, Radom. Najmniej badań wykonano na terenie działania Oddziałów: Garwolin, Wyszków, Warszawa.

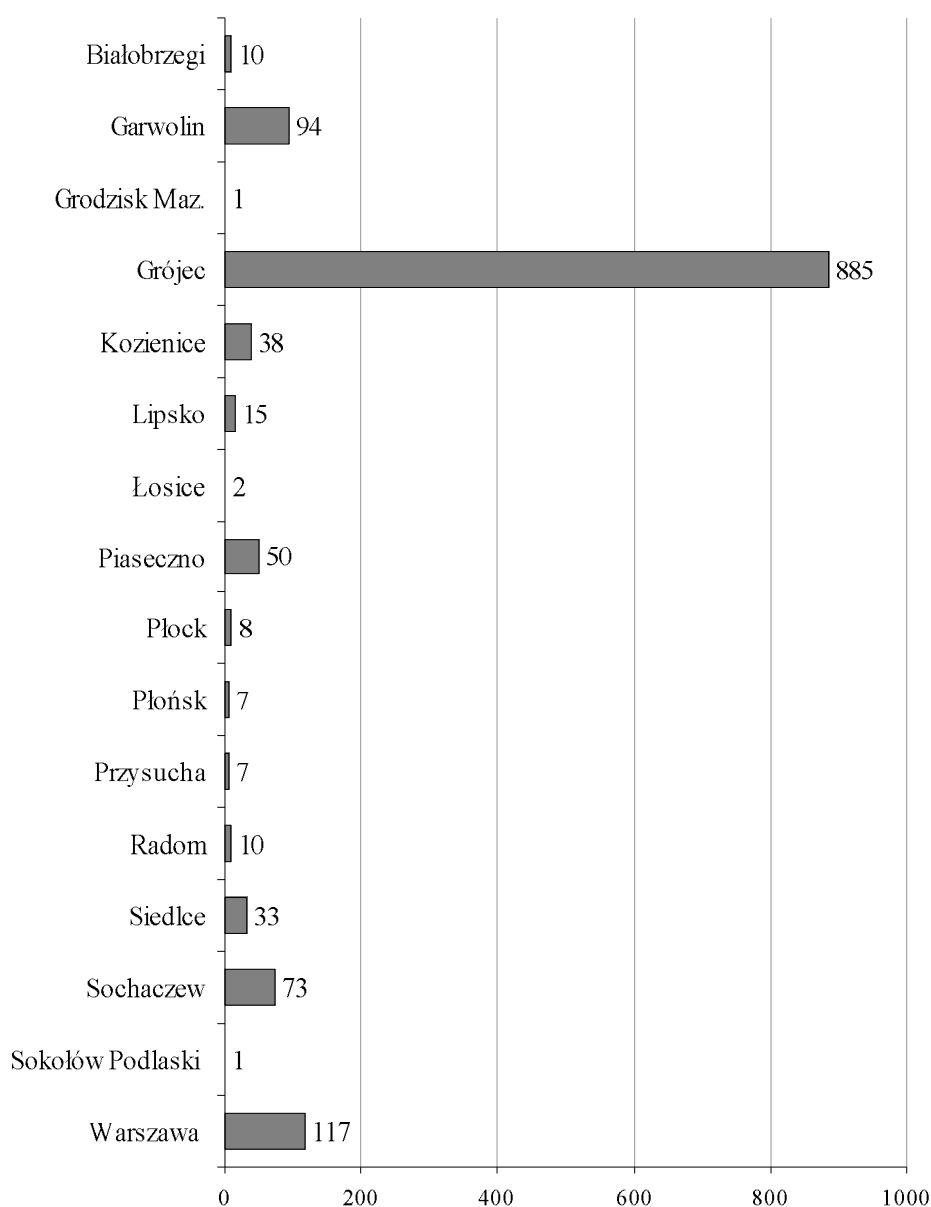
2.4. Integrowana produkcja

Inspekcja w 2013 r. rozpoczęła dziesiąty rok sprawowania nadzoru nad systemem Integrowanej Produkcji.

2.4.1. Zgłoszenia do systemu

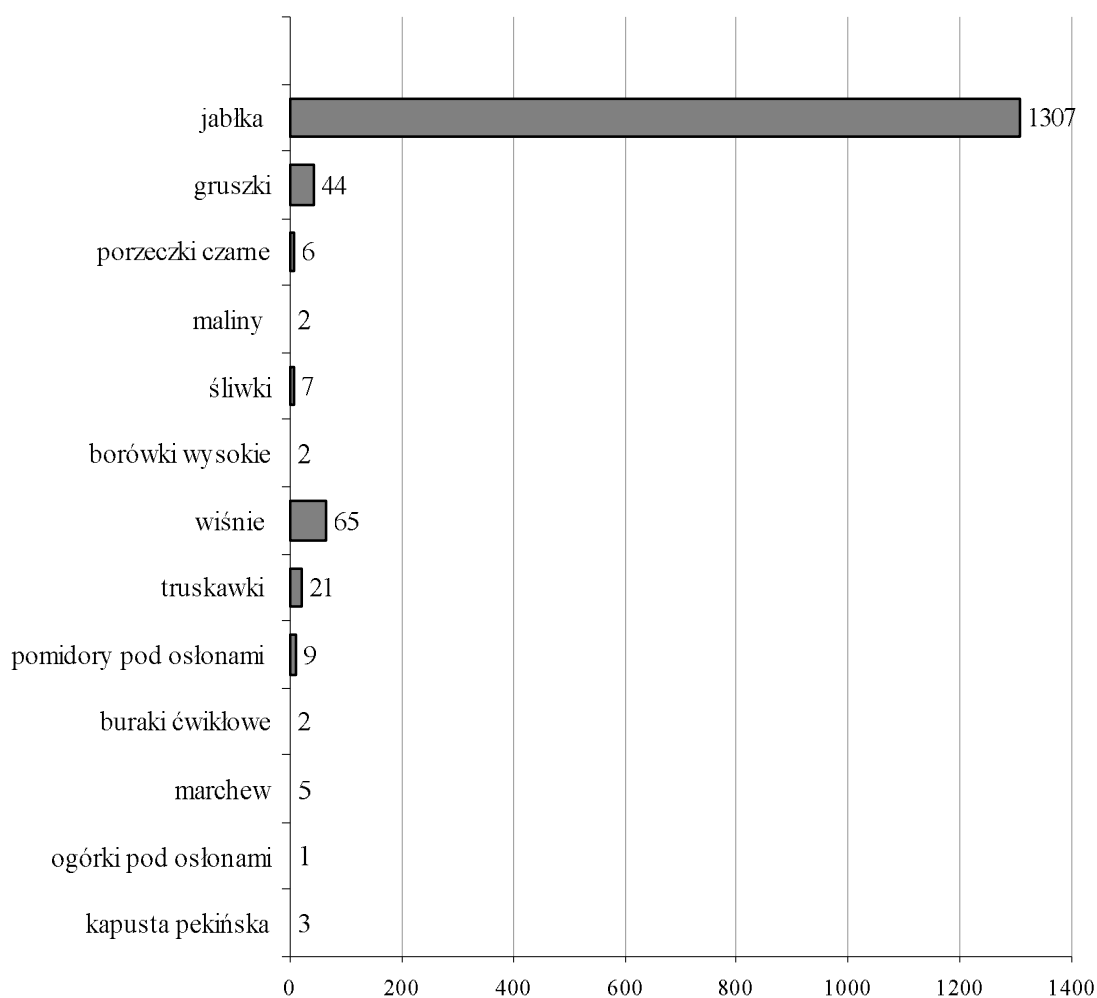
Zgłoszenia przystąpienia do systemu Integrowanej Produkcji wpłynęły do 16 oddziałów z 1351 gospodarstw rolnych (w tym 51 to gospodarstwa rolne, w których jest prowadzona Integrowana Produkcja na potrzeby eksportu do Federacji Rosyjskiej). W stosunku do roku 2012 stanowi to wzrost o 12,6 %. Zdecydowanie najwięcej gospodarstw zgłoszono do Oddziału w Grójcu. Szczegółowe dane dotyczące liczby gospodarstw w poszczególnych jednostkach organizacyjnych WIORiN ilustruje wykres 2.17.

Wykres 2.17 Liczba gospodarstw zgłoszonych do IP w jednostkach organizacyjnych WIORiN w Warszawie w 2013r.

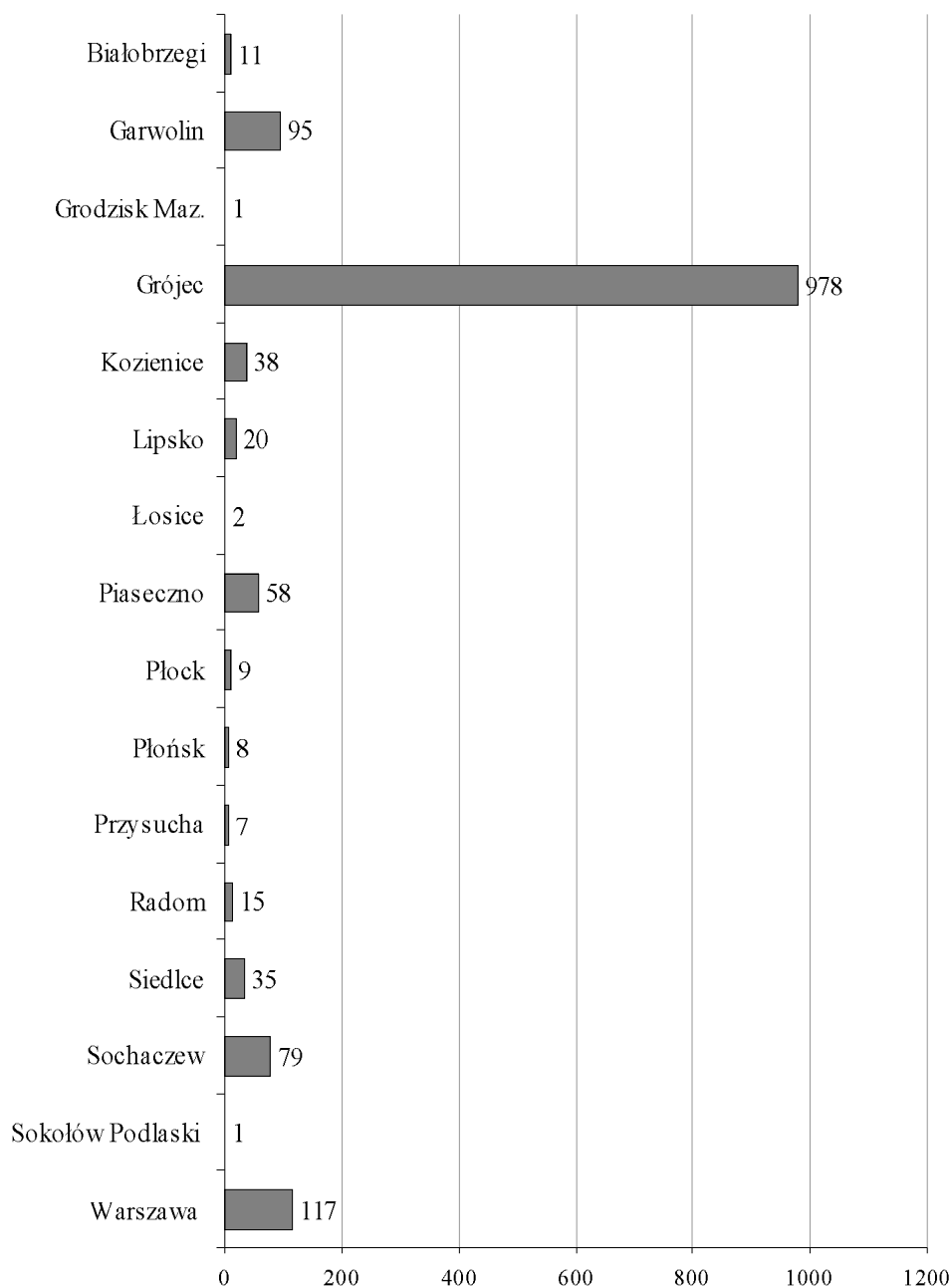
W 2013 roku do systemu integrowanej produkcji zgłoszono 1474 uprawy (w tym 51 to uprawy, w których jest prowadzona Integrowana Produkcja na potrzeby eksportu do Federacji Rosyjskiej), niektórzy producenci deklarowali prowadzenie upraw więcej niż jednego gatunku roślin. Liczba zgłoszonych upraw w 2013 r. w porównaniu do 2012 r. uległa zmniejszeniu o 4,8 %. Zgłoszenia objęły 8 gatunków roślin sadowniczych i 5 warzywniczych. Najbardziej liczną grupę stanowią producenci jabłek 88,7 %, gruszek 4,4 % i wiśni 3 %. Wykres 2.18.

Wykres 2.18 Zestawienie zgłoszeń do IP dla poszczególnych gatunków roślin w 2013 r.

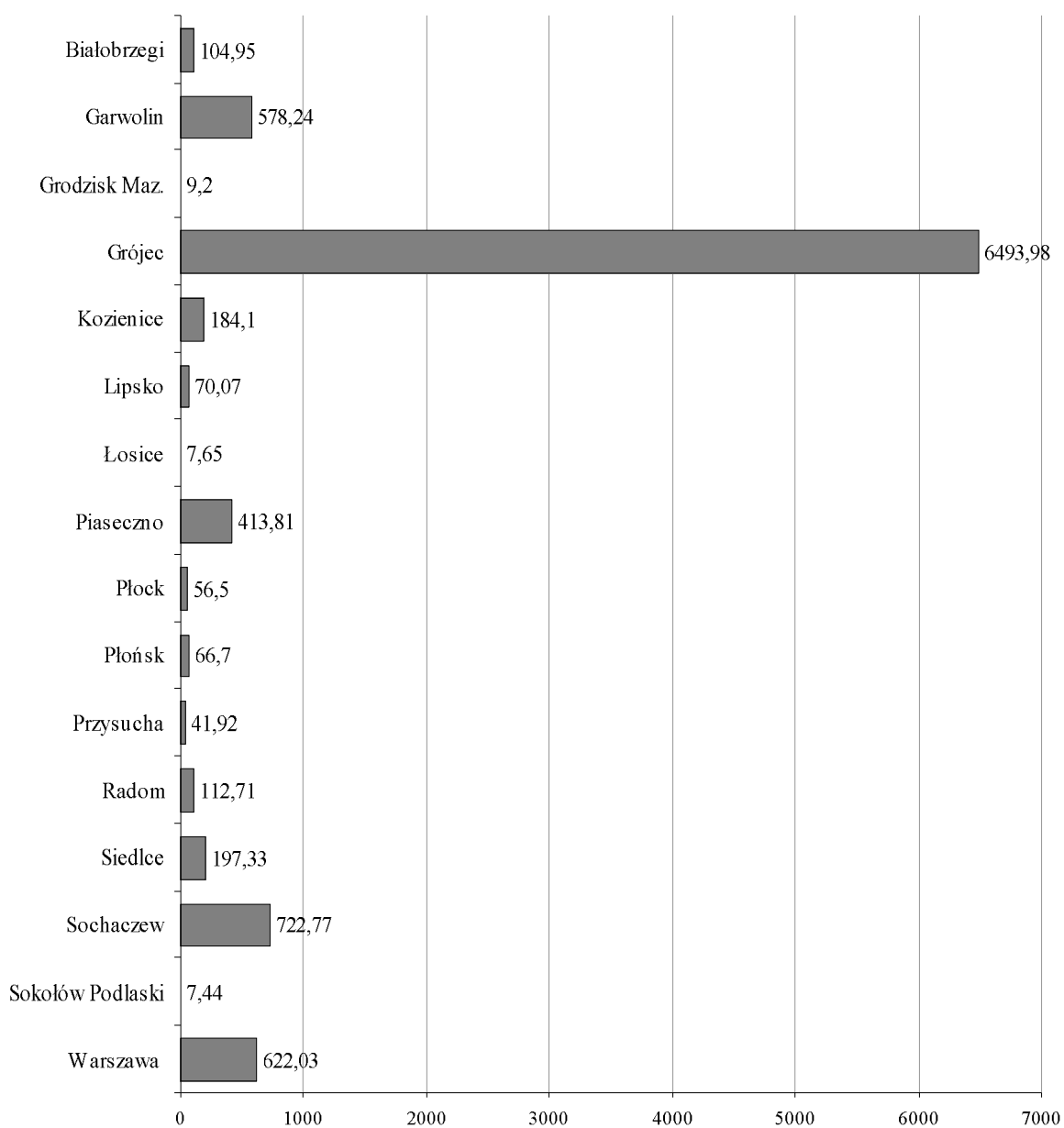
Najwięcej upraw zgłoszonych do Integrowanej Produkcji zarejestrowano w oddziale Grójec (978), Warszawa (117), Garwolin (95) i Sochaczew (79) co stanowi odpowiednio 66,4 %, 7,9 %, 6,5 % i 5,6 % wszystkich zgłoszeń. Wykres 2.19.

Wykres 2.19 Liczba zgłoszonej produkcji do IP w jednostkach organizacyjnych WIORiN w Warszawie w 2013r.

Zgłoszona powierzchnia upraw do systemu IP na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła 9689,4 ha (w tym 399,88 ha, na których jest prowadzona Integrowana Produkcja na potrzeby eksportu do Federacji Rosyjskiej). Największą powierzchnię upraw do Integrowanej Produkcji w 2013 r. zgłoszono w oddziale Grójec (6493,98 ha), Sochaczew (722,77 ha), Warszawa (622,03 ha) i Garwolin (578,24 ha) co stanowi odpowiednio: 67 %, 7,5 %, 6,4 % i 6 % całkowitej zgłoszonej powierzchni. Wykres 2.20.

Wykres 2.20 Powierzchnia zgłoszonych upraw do IP w jednostkach organizacyjnych WIORiN w Warszawie w 2013r. (ha).

Największy udział w zgłoszonej powierzchni stanowiły jabłonie 9260,97 ha – 95,6 %. Powierzchnie upraw w systemie IP przedstawiono w tabeli 2.16.

Tabela 2.16 Zestawienie zgłoszonej powierzchni do IP dla poszczególnych gatunków roślin w 2013r.

Gatunek uprawy	Powierzchnia (ha)
jabłka	9260,97
wiśnie	174,96
gruszki	78,29
truskawki	37
porzeczki czarne i czerwone	33,47
marchew	34,1
pomidory pod osłonami	31,41
ogórki pod osłonami	7
śliwki	6,85
kapusta pekińska	6,8
maliny	6,5
buraki ćwikłowe	6,2
borówki wysokie	5,85
Ogółem:	9689,4

2.4.2. Certyfikacja

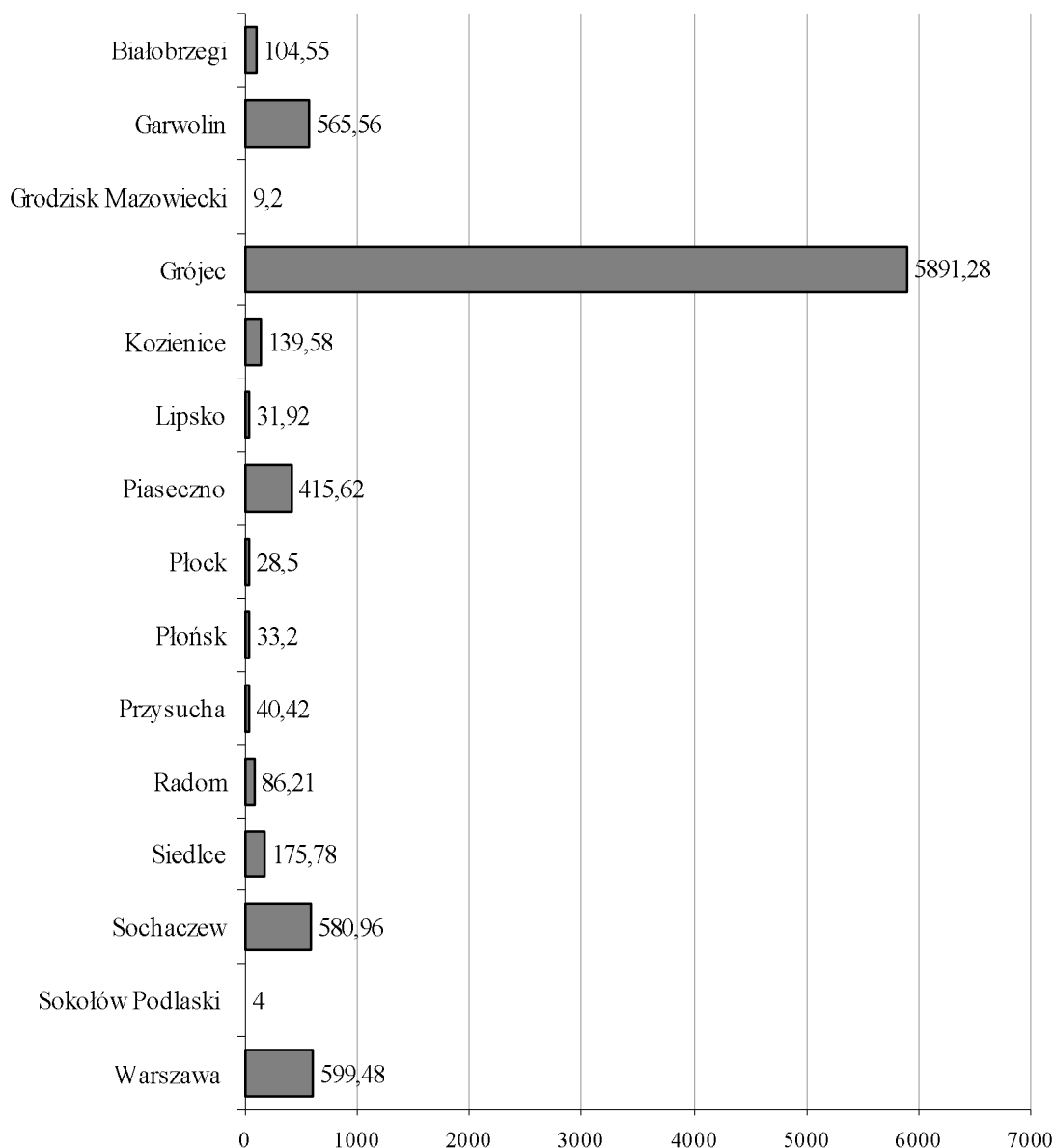
W 2013 roku do Inspekcji wpłynęło 1300 wniosków o wydanie certyfikatu IP (w tym 48 wniosków o wydanie certyfikatu od producentów, którzy prowadzą Integrowaną Produkcję na potrzeby eksportu do Federacji Rosyjskiej). W dziesiątym roku nadzoru Inspekcji nad Integrowaną Produkcją wydano 1293 certyfikaty (w tym 47 certyfikatów producentom, którzy prowadzą Integrowaną Produkcję na potrzeby eksportu do Federacji Rosyjskiej), z czego 1206 producentom jabłek co stanowi 93,2 % wszystkich wydanych certyfikatów. Łącznie na owoce wydano 1281 certyfikatów (99,1 %), na warzywa 12 (0,9 %). Największą liczbę certyfikatów wydano w Oddziale w Grójcu 871 (67,4 %).

Tabela 2.17 Liczba wydanych certyfikatów IP w jednostkach organizacyjnych WIORiN w Warszawie w 2013r.

L.p.	Oddział	Ilość wydanych certyfikatów IP	W tym wydanych certyfikatów IP do FR
1	Białobrzegi	10	1
2	Ciechanów	0	
3	Garwolin	91	
4	Grodzisk Mazowiecki	1	
5	Grójec	871	42
6	Kozienice	33	3
7	Lipsko	7	
8	Łosice	0	
9	Maków Mazowiecki	0	
10	Mińsk Mazowiecki	0	
11	Mława	0	
12	Nowy Dwór Mazowiecki	0	
13	Ostrołęka	0	
14	Ostrów Mazowiecka	0	
15	Piaseczno	50	
16	Płock	4	
17	Płońsk	4	
18	Przysucha	6	1
19	Pułtusk	0	
20	Radom	10	
21	Siedlce	33	
22	Sochaczew	61	
23	Sokołów Podlaski	1	
24	Warszawa	111	
25	Wyszków	0	
	Ogółem:	1293	47

Certyfikacją IP w woj. mazowieckim w 2013 r. objęto 8706,26 ha upraw (w tym 331 ha upraw dot. producentów, którzy prowadzą Integrowaną Produkcję na potrzeby eksportu do Federacji Rosyjskiej). Powierzchnie upraw sadowniczych i warzywniczych stanowiły odpowiednio 8660,88 ha i 45,38 ha. Największy udział (96,8 %) w ogólnej powierzchni stanowiły sady jabłoniowe. Wykres 2.21

Wykres 2.21. Wielkość certyfikowanej powierzchni w jednostkach organizacyjnych WIORiN w Warszawie w 2013r. (ha).

Certyfikaty wydane w 2013 r. objęły łącznie produkcję 283912,47 ton owoców rolnych (w tym 10873 ton dotyczyło integrowanej produkcji na potrzeby eksportu do Federacji Rosyjskiej), z czego 93,62 % stanowiły jabłka. Największą produkcję w systemie IP odnotowano w oddziale Grójec (66,7 % całkowitej certyfikowanej produkcji), następnie w oddziale Warszawa (10,2 %) i oddziale Sochaczew (6,1 %). Wykres 2.22.

Wykres 2.22. Wielkość certyfikowanej produkcji w tonach w jednostkach organizacyjnych WIORiN w Warszawie w 2013r.

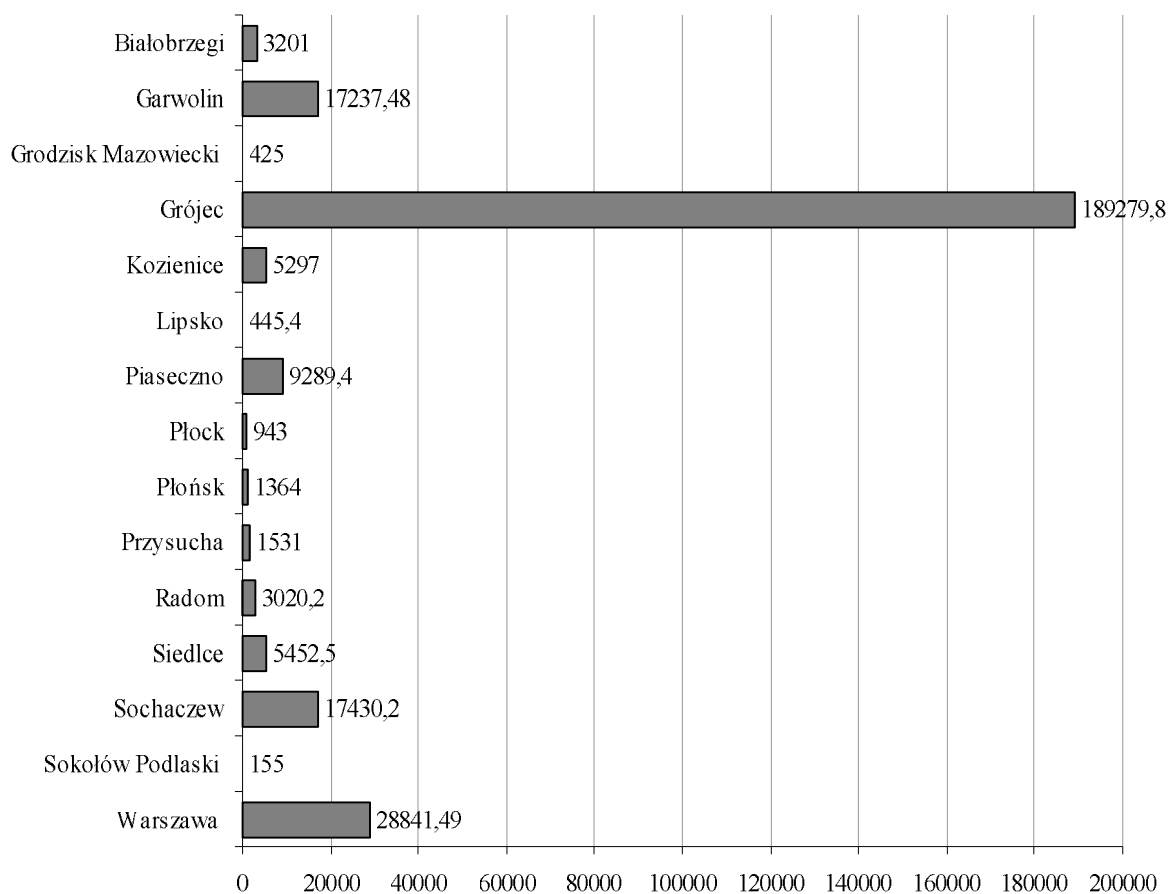

Tabela 2.18. Certyfikacja IP w 2013 r. z podziałem na poszczególne uprawy.

Certyfikowany gatunek	Liczba wydanych certyfikatów	Wielkość certyfikowanej powierzchni upraw (ha)	Wielkość certyfikowanej produkcji (t)
jabłka	1206	8431,7	265788,77
gruszki	28	70,79	1092,5
porzeczki czarne	2	11,42	65,9
maliny	1	3,5	31
śliwki	3	3,85	91
borówki wysokie	1	1,5	11
wiśnie	34	125,62	2092,3
truskawki	6	12,5	221
pomidory pod osłonami	9	31,18	12334
buraki ćwikłowe	1	3	225
marchew	1	4,2	210
ogórki pod osłonami	1	7	1750
Ogółem:	1293	8706,26	283912,47

2.4.3. Kontrole

W gospodarstwach w których prowadzona była Integrowana Produkcja przeprowadzono 1301 kontroli, w wyniku których stwierdzono uchybienia u 8 producentów, dotyczyły one braku ukończenia szkolenia z zakresu Integrowanej Produkcji, braku aktualnego badania potwierdzającego sprawność techniczną opryskiwaczy, braku aktualnego badania gleby, stosowania środków ochrony roślin niedopuszczonych w Integrowanej Produkcji.

Pobrano 68 próbek płodów rolnych do badań na pozostałości środków ochrony roślin (w tym 7 próbek z gospodarstw w których prowadzona była Integrowana Produkcja na potrzeby eksportu do Federacji Rosyjskiej) oraz 45 próbek na obecność pozostałości azotanów, azotynów i metali ciężkich. Ponadto 219 próbek, celem wykonania badań na pozostałości środków ochrony roślin pobrała Stacja Chemiczno – Rolnicza na zlecenie producenta/pełnomocnika.

Województwo mazowieckie jest województwem, w którym wydano największą liczbę certyfikatów w skali całego kraju.

2.5. Nadzór nad podmiotami upoważnionymi przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa do prowadzenia badań skuteczności działania środków ochrony roślin

Na podstawie art. 91 ust. 1 w związku z art. 80 pkt. 2 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz.U. z 2008 r. Nr 133 poz. 849, z późn. zm.) i art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz.U. z 2013 r. poz. 455) przeprowadzono w 2013 roku 37 kontroli w zakresie spełnienia wymagań dobrej praktyki doświadczalnej w rozumieniu art. 3 pkt 20 rozporządzenia 1107/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) NR 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz.Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 1, z późn. zm.).

Wykonano:

- 8 kontroli badań skuteczności działania środków ochrony roślin w trakcie wegetacji w 2013r. w miejscu prowadzenia doświadczenia. Nie stwierdzono nieprawidłowości.
- 29 kontroli sprawozdań z zakończonych doświadczeń prowadzonych w 2012r. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Kontrole zostały przeprowadzone zgodnie z harmonogramem otrzymanym z Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz zarządzeniem nr 8/2007 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 16 stycznia 2007 r. „W sprawie zasad dotyczących upoważniania jednostek organizacyjnych do prowadzenia badań skuteczności działania środków ochrony roślin oraz wytycznych dotyczących nadzoru nad tymi badaniami” i zarządzeniem Nr 9/2013 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 17 czerwca 2013 r. „W sprawie zasad upoważniania podmiotów do prowadzenia badań skuteczności działania środka ochrony roślin oraz wytycznych dotyczących sprawowania nadzoru nad tymi badaniami”.

3. Ocena polowa i laboratoryjna materiału siewnego oraz kontrola obrotu tym materiałem

3.1. Ocena polowa materiału siewnego

Ocena polowa plantacji nasiennych jest urzędową czynnością mającą na celu stwierdzenie, czy podczas wegetacji roślin istniały warunki właściwe do wyprodukowania materiału siewnego wysokiej jakości oraz czy stan plantacji nasiennej odpowiadał ustalonym wymaganiom.

3.1.1. Rośliny rolnicze i warzywne

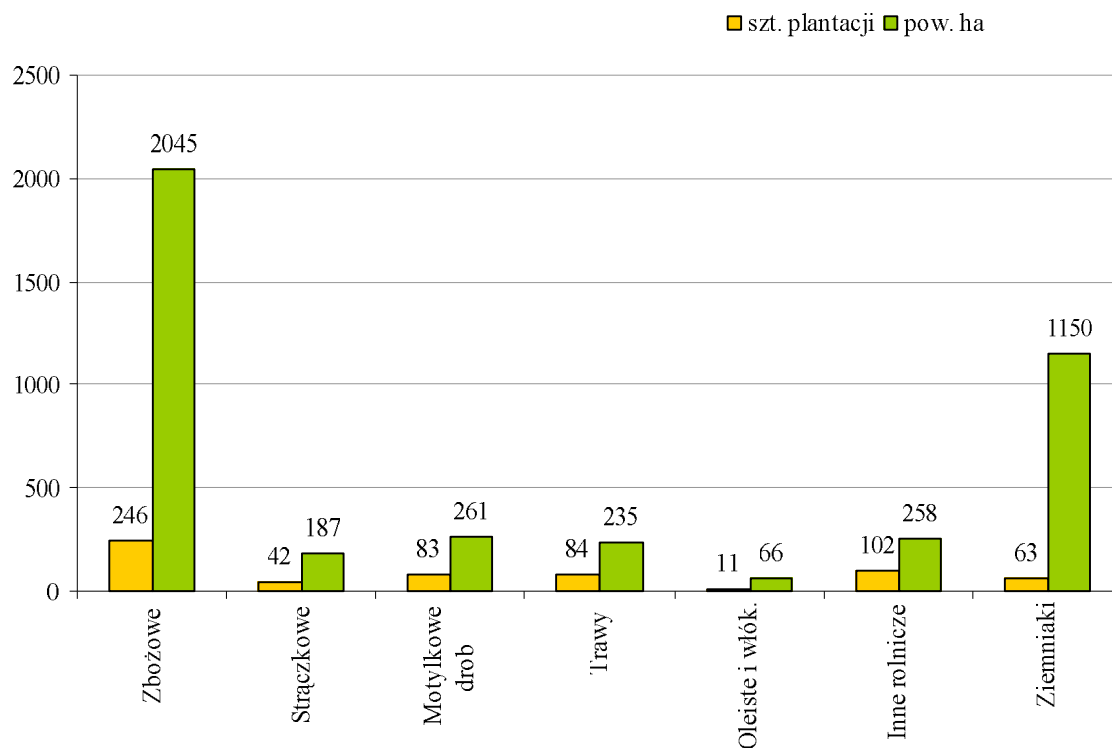
W 2013 roku ogółem oceniono w województwie mazowieckim **631 plantacji** nasiennych roślin rolniczych o łącznej powierzchni **3171,23 ha**, z czego zakwalifikowano 581 plantacji o powierzchni 2963,51 ha.

3.1.1.1. Rośliny rolnicze według poszczególnych grup

Tab. 3.1 Wyniki oceny polowej plantacji nasiennych wg grup roślin rolniczych w 2013 r.

Grupa roślin	Objęto oceną		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano	
	szt. plantacji	ha	szt. plantacji	ha	szt. plantacji	ha
Ogółem zboża, w tym:	246	2044,72	236	1965,07	10	79,65
-pszenica oz.	75	573,71	75	573,67	0	0,04
-pszenica j.	32	215,55	28	196,55	4	19,00
-jęczmień oz.	6	45,35	5	38,50	1	6,85
-jęczmień j.	22	205,80	21	192,30	1	13,50
-żyto oz.	14	108,58	14	101,92	0	6,66
-pszenżyto oz.	70	691,63	66	660,33	4	31,30
-pszenżyto j.	6	69,20	6	67,70	0	1,50
-owies	17	116,10	17	115,30	0	0,80
-kukurydza	4	18,80	4	18,80	0	0,00
Strączkowe, w tym	42	186,50	41	180,00	1	6,50
-groch siewny	10	46,20	9	40,70	1	5,50
-lubin wąsk.	15	47,25	15	46,25	0	1,00
-lubin żółty	12	68,70	12	68,70	0	0,00
- bobik	5	24,35	5	24,35	0	0,00
Motyl. drob	83	260,88	74	232,04	9	28,84
Trawy, w tym:	84	234,89	69	207,92	15	26,97
-festulolium	3	8,50	3	8,50	0	0,00
-kostrzewa trz.	3	16,00	2	15,50	1	0,50
-kupkówka p.	37	69,34	28	55,95	9	13,39
-tymotka łak.	2	10,00	2	8,00	0	2,00
-życica trwała	26	90,35	21	79,27	5	11,08
-życica wiel.	2	11,50	2	11,50	0	0,00
-życica wester	11	29,20	11	29,20	0	0,00
Oleiste, w tym:	11	66,04	7	30,04	4	36,00
- rzepak oz.	1	13,40	1	13,40	0	0,00
-gorczyca b.	2	14,00	1	2,00	1	12,00
-soja	7	34,64	5	14,64	2	20,00
-konopie	1	4,00	0	0,00	1	4,00
Inne rolnicze, w tym	102	258,38	94	237,47	8	20,91
-facelia bł.	97	237,88	89	216,97	8	20,91
- rzodkiew ol.	5	20,50	5	20,50	0	0,00
Ziemniaki	63	119,82	60	110,97	3	8,85
Ogółem	631	3171,23	581	2963,51	50	207,72

Wykres 3.1. Plantacje oceniane w 2013 roku w poszczególnych grupach roślin rolniczych

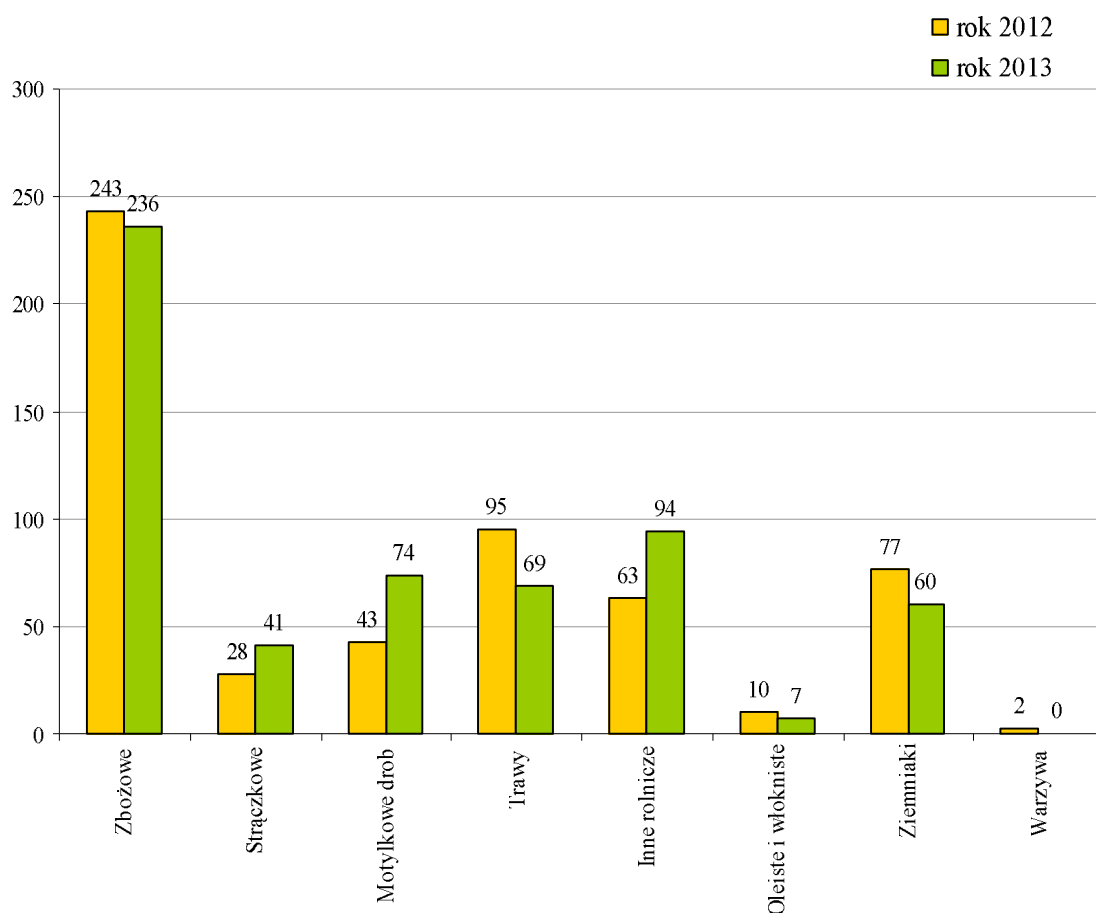

W porównaniu do roku ubiegłego zauważalny jest wzrost zarówno ogólnej ilości plantacji jak również powierzchni objętych oceną.

Tab. 3.2. Plantacje nasienne zakwalifikowane połowo w latach 2012 -2013

Grupa roślin	sztuk plantacji		pow. plantacji	
	2012 r.	2013 r.	2012 r.	2013 r.
Zbożowe	243	236	1927,09	1965,07
Strączkowe	28	41	134,81	180,00
Motylkowe dr.	43	74	95,23	232,04
Trawy	95	69	237,79	207,92
Inne rolnicze	63	94	110,00	237,47
Oleiste i włók.	10	7	57,07	30,04
Ziemiaki	77	60	158,12	110,97
Warzywa	2	0	0,55	0,00
Ogółem	561	581	2720,66	2963,51

Wykres 3.2. Liczba plantacji nasiennych zakwalifikowanych połowo w latach 2012-2013.

Największą powierzchnię wśród ocenianych jak i zakwalifikowanych plantacji nasiennych roślin rolniczych, w grupie roślin zbożowych zajmowało pszenżyto ozime w dalszej kolejności pszenica ozima oraz pszenica jara.

Na uwagę zasługuje znaczny wzrost powierzchni w grupie roślin strączkowych, motylkowych drobnonasiennych i innych rolniczych (facelia). Zmalała zarówno ilość jak i powierzchnia plantacji traw.

W grupie roślin oleistych i włóknistych pojawiły się nowe oceniane gatunki, jak: soja i konopie.

3.1.1.2. Dyskwalifikacje w ocenie połowej roślin rolniczych

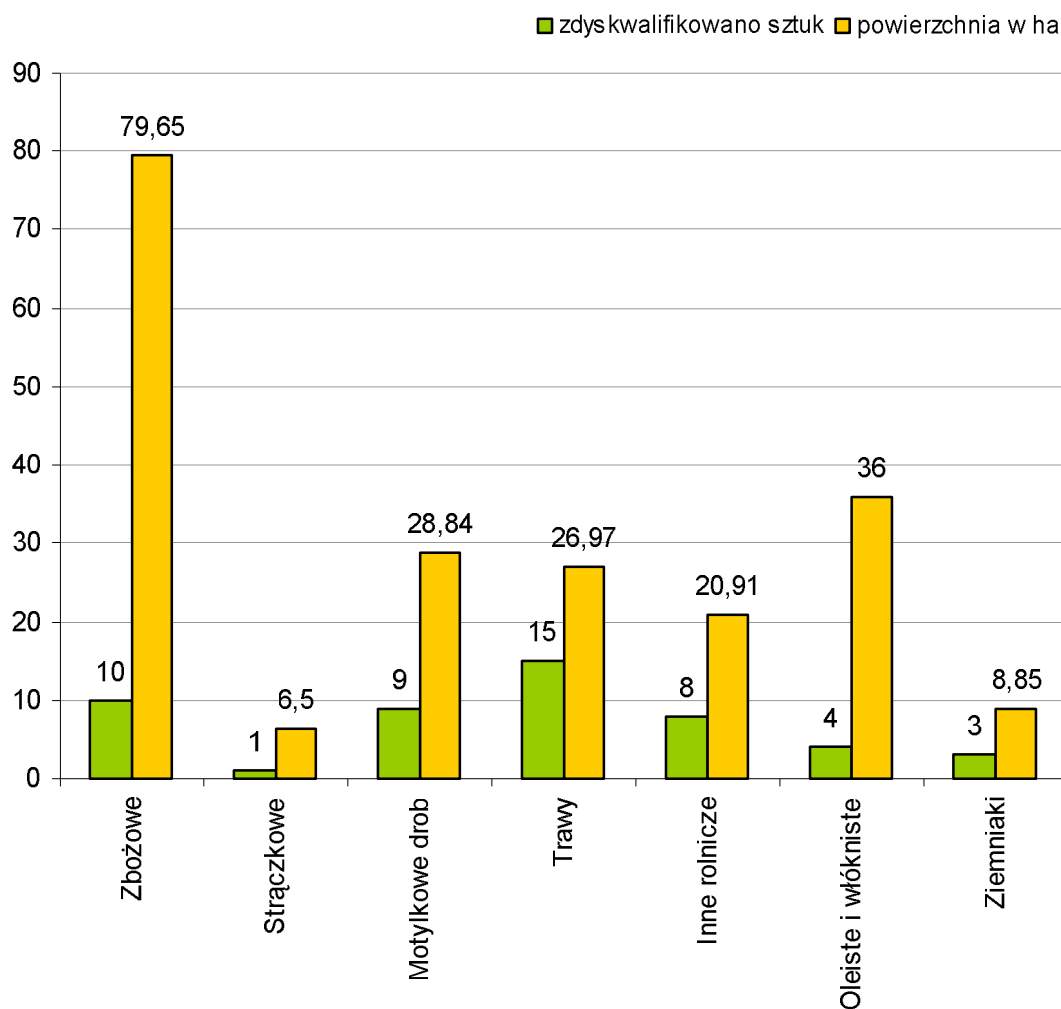
W 2013 roku zdyskwalifikowanych ogółem **50 plantacji** roślin rolniczych o łącznej powierzchni **207,72 ha**, co stanowi 6,55 % w stosunku do powierzchni objętej oceną. Dyskwalifikacja plantacji w 2013r. zarówno w ilości jak i powierzchni ha była większa niż w roku 2012 (4,5%).

Najwyższy procent dyskwalifikacji powierzchni odnotowano w trawach, zbożach i motylkowych drobnonasiennych. Głównym powodem dyskwalifikacji było: zachwaszczenie plantacji, nie zachowanie izolacji przestrzennej, uszkodzenia mrozowe i plantacje nieistniejące.

Tab. 3.3. Ilość i powierzchnia zdyskwalifikowanych plantacji nasiennych wg grup roślin rolniczych w 2013 r.

Lp.	Grupa roślin	Zdyskwalifikowano		
		sztuk plantacji	powierzchnia w ha	% powierzchni w ha
1	Zbożowe	10	79,65	3,90
2	Strączkowe	1	6,50	3,48
3	Motylkowe drob.	9	28,84	11,05
4	Trawy	15	26,97	11,48
5	Inne rolnicze	8	20,91	8,09
6	Oleiste i włókniste	4	36,00	54,51
7	Ziemniaki	3	8,85	7,38
	Razem rolnicze	50	207,72	6,55

Wykres 3.3. Liczba i powierzchnia zdyskwalifikowanych plantacji nasiennych wg grup roślin rolniczych w 2013 r.

3.1.1.3. Ocena polowa plantacji roślin rolniczych wykonana przez kwalifikatorów urzędowych i akredytowanych

Ocena polowa plantacji nasiennych roślin rolniczych w roku 2013 przeprowadzana była przez **16 kwalifikatorów urzędowych** oraz **27 akredytowanych**. Kwalifikatorzy akredytowani ocenili ogółem 361 plantacji o powierzchni 1564,18 ha a urzędowi 270 plantacji o powierzchni 1607,05 ha.

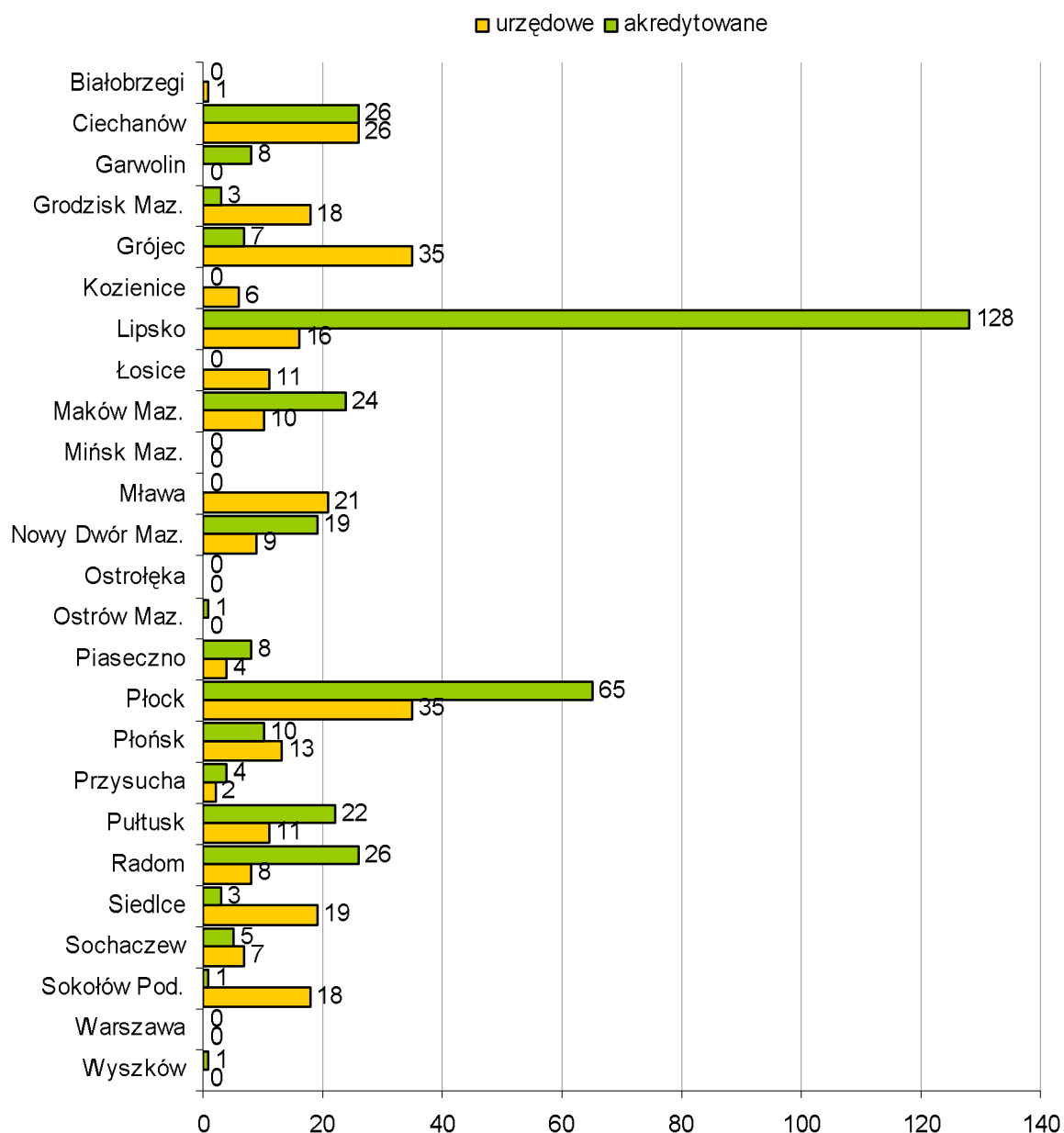
Tab. 3.4. Liczba ocenianych plantacji w 2013 roku z podziałem na kwalifikatorów urzędowych i akredytowanych w poszczególnych oddziałach.

Lp.	Oddziały	Plantacje ocenione (sztuk)			Dyskwalifikacja przez kwalifikatora (sztuk plantacji)	
		urzędowe	akredytowane	ogółem	urzędowego	akredytowanego
1	Białobrzegi	1	0	1	0	0
2	Ciechanów	26	26	52	1	1
3	Garwolin	0	8	8	0	1
4	Grodzisk Maz.	18	3	21	0	0
5	Grójec	35	7	42	0	0
6	Kozienice	6	0	6	2	0
7	Lipsko	16	128	144	5	18
8	Łosice	11	0	11	1	0
9	Maków Maz.	10	24	34	0	0
10	Mińsk Maz.	0	0	0	0	0
11	Mława	21	0	21	2	0
12	Nowy Dwór Maz.	9	19	28	1	1
13	Ostrolęka	0	0	0	0	0
14	Ostrów Maz.	0	1	1	0	0
15	Piaseczno	4	8	12	2	0
16	Płock	35	65	100	1	3
17	Płońsk	13	10	23	0	2
18	Przysucha	2	4	6	1	1
19	Pultusk	11	22	33	0	2
20	Radom	8	26	34	0	2
21	Siedlce	19	3	22	1	1
22	Sochaczew	7	5	12	1	0
23	Sokolów Pod.	18	1	19	0	0
24	Warszawa	0	0	0	0	0
25	Wyszaków	0	1	1	0	0
	Ogółem	270	361	631	18	32

W ramach nadzoru nad pracą kwalifikatorów skontrolowano 6 urzędowych kwalifikatorów na 30 plantacjach roślin rolniczych oraz 24 kwalifikatorów akredytowanych na 131 plantacjach.

W roku bieżącym stwierdzono mniej nieprawidłowości w ocenie plantacji przez kwalifikatorów. Nadal występowały błędy w złożonej dokumentacji po ocenie polowej.

Wykres 3.4. Ocena połowa plantacji nasiennych przeprowadzona przez kwalifikatorów urzędowych i akredytowanych w 2013 roku.

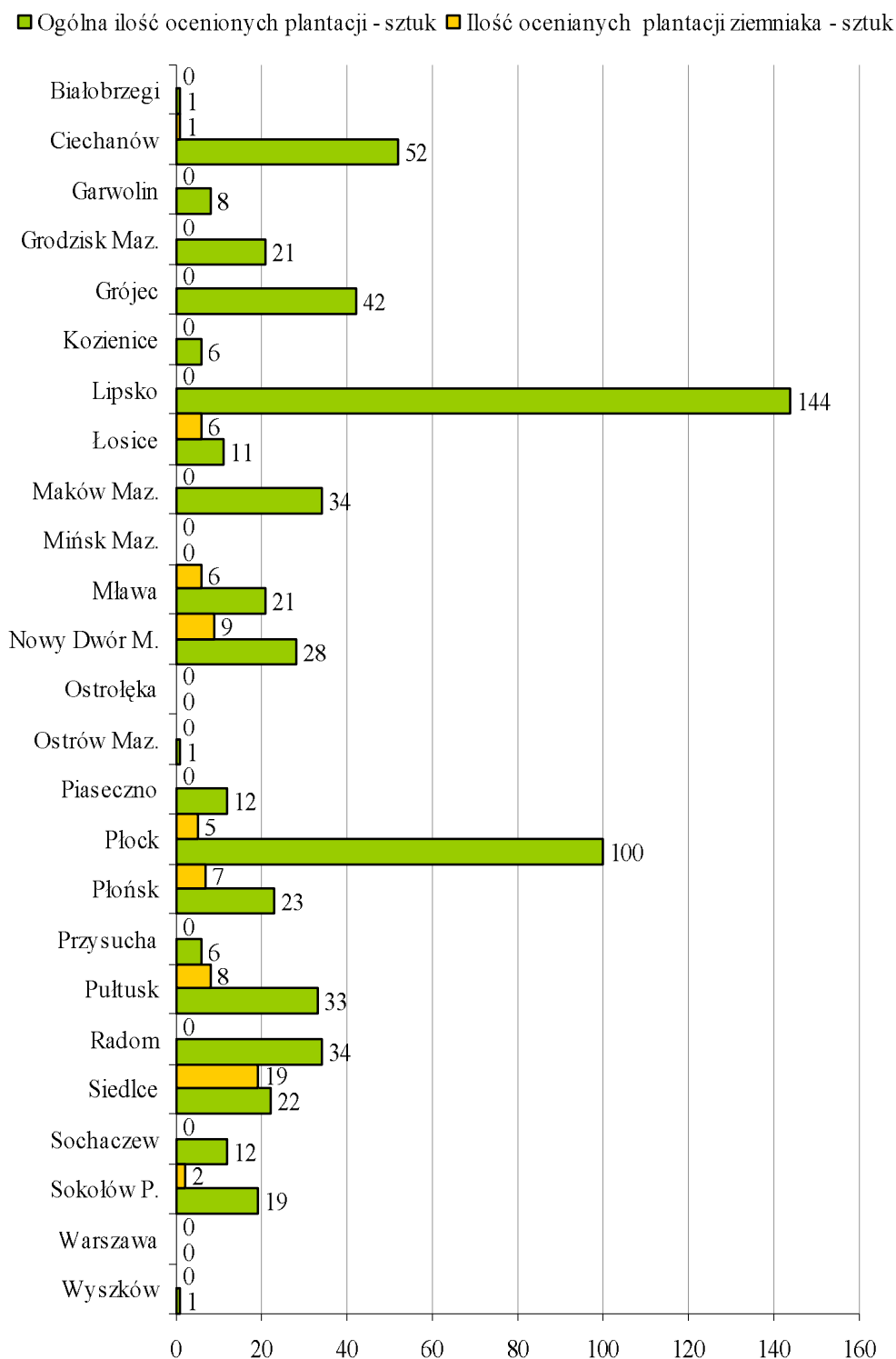
Największa ilość plantacji ocenianych przez kwalifikatorów akredytowanych w stosunku do ogólnej ilości ocenianych przez nich plantacji była w Oddziale Lipsko, Ciechanów, Płock, Radom. Natomiast przez urzędowych kwalifikatorów w Oddziale Grójec, Płock, Ciechanów i Mławę. Ta proporcja wynika ze specyfiki produkcji poszczególnych grup roślin.

3.1.1.4. Plantacje nasienne sadzeniaków ziemniaka

Tab.3.5. Średnia wielkość ocenianych plantacji roślin rolniczych, w tym sadzeniaków ziemniaka w poszczególnych oddziałach w 2013 roku.

Lp.	Oddziały	Ogólna ilość ocenionych plantacji sztuk	Średnia wielkość plantacji ha	Ilość plantacji zdyskwalifikowanych sztuk	Ilość ocenianych plantacji sadz. ziemniaka sztuk	Średnia wielkość plantacji sadz ziemniaka ha
1	Białobrzegi	1	5,00	0	0	0,00
2	Ciechanów	52	5,27	2	1	2,00
3	Garwolin	8	13,00	1	0	0,00
4	Grodzisk Maz.	21	10,92	0	0	0,00
5	Grójec	42	8,75	0	0	0,00
6	Kozienice	6	9,17	2	0	0,00
7	Lipsko	144	2,29	23	0	0,00
8	Łosice	11	3,00	1	6	1,43
9	Maków Maz.	34	6,17	0	0	0,00
10	Mińsk Maz.	0	0,00	0	0	0,00
11	Mława	21	6,11	2	6	1,42
12	Nowy Dwór Maz.	28	7,70	2	9	4,02
13	Ostrołęka	0	0,00	0	0	0,00
14	Ostrów Maz.	1	5,00	0	0	0,00
15	Piaseczno	12	7,96	2	0	0,00
16	Płock	100	8,32	4	5	1,00
17	Płońsk	23	3,18	2	7	2,21
18	Przysucha	6	6,87	2	0	0,00
19	Pułtusk	33	6,06	2	8	1,55
20	Radom	34	3,63	2	0	0,00
21	Siedlce	22	1,88	2	19	1,43
22	Sochaczew	12	2,72	1	0	0,00
23	Sokołów Pod.	19	4,37	0	2	1,00
24	Warszawa	0	0,00	0	0	0,00
25	Wyszków	1	7,00	0	0	0,00
	Ogółem	631	5,03	50	63	1,90

Wykres 3.5. Udział ilości plantacji nasiennych sadzeniaków ziemniaka na terenie oddziałów do ogólnej ilości ocenianych plantacji roślin rolniczych w 2013 roku

Ilość plantacji sadzeniaków ziemniaka systematycznie maleje. Największa ilość była w oddziale Siedlce, następnie Pułtusk, Płońsk, Mława, Nowy Dwór Mazowiecki. Reprodukacja sadzeniaków ziemniaka występuje tylko w 9 oddziałach.

Średnia powierzchnia plantacji roślin rolniczych w woj. mazowieckim w tym roku wzrosła i wynosiła 5,03 ha a plantacji sadzeniaków ziemniaka zmalała i wynosi 1,90 ha.

3.1.1.5. Ocena cech zewnętrznych sadzeniaków ziemniaka

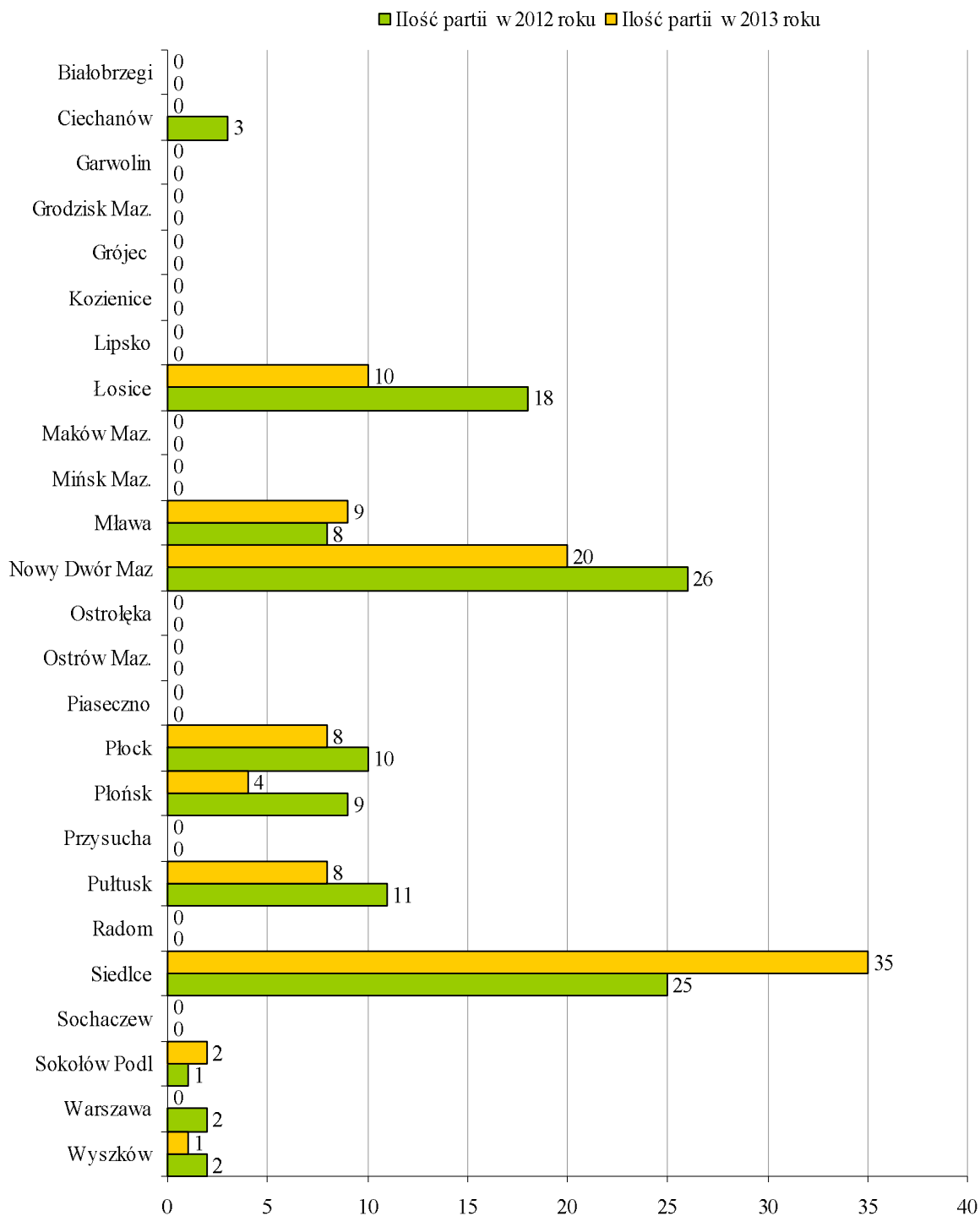
Tab. 3.6. Ocena cech zewnętrznych sadzeniaków ziemniaka w poszczególnych oddziałach w latach 2012-2013.

Lp.	Oddziały	2012		2013	
		partii	ton	partii	ton
1	Białobrzegi	0	0,00	0	0
2	Ciechanów	3	46,00	0	0,00
3	Garwolin	0	0,00	0	0,00
4	Grodzisk Mazowiecki	0	0,00	0	0,00
5	Grójec	0	0,00	0	0,00
6	Kozienice	0	0,00	0	0,00
7	Lipsko	0	0,00	0	0,00
8	Łosice	18	387,35	10	174,00
9	Maków Mazowiecki	0	0,00	0	0,00
10	Mińsk Mazowiecki	0	0,00	0	0,00
11	Mława	8	103,80	9	138,00
12	Nowy Dwór Mazowiecki	26	700,23	20	872,58
13	Ostrołęka	0	0,00	0	0,00
14	Ostrów Mazowiecka	0	0,00	0	0,00
15	Piaseczno	0	0,00	0	0,00
16	Płock	10	180,00	8	168,02
17	Płońsk	9	158,90	4	100,50
18	Przysucha	0	0,00	0	0,00
19	Pultusk	11	62,00	8	88,45
20	Radom	0	0,00	0	0,00
21	Siedlce	25	530,30	35	493,00
22	Sochaczew	0	0,00	0	0,00
23	Sokolów Podlaski	1	32,50	2	31,25
24	Warszawa	2	25,98	0	0,00
25	Wyszków	2	56,00	1	14,00
	Ogółem	115	2283,06	97	2079,80

Zmniejsza się ilość plantacji sadzeniaków ziemniaka, zmniejsza się również ilość partii poddanych ocenie cech zewnętrznych.

Partie sadzeniaków ziemniaka zgłaszane do oceny cech zewnętrznych odpowiadają wymaganiom szczegółowym określonym w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W 2013r. zdyskwalifikowano jedynie 2 partie o masie 34 tony. Średnia wielkość partii sadzeniaków ziemniaka wynosi 21,4 tony.

Wykres 3.6. Ilość partii poddanych ocenie cech zewnętrznych sadzeniaków ziemniaka w poszczególnych oddziałach w latach 2012- 2013

3.1.2. Ocena polowa materiału szkółkarskiego

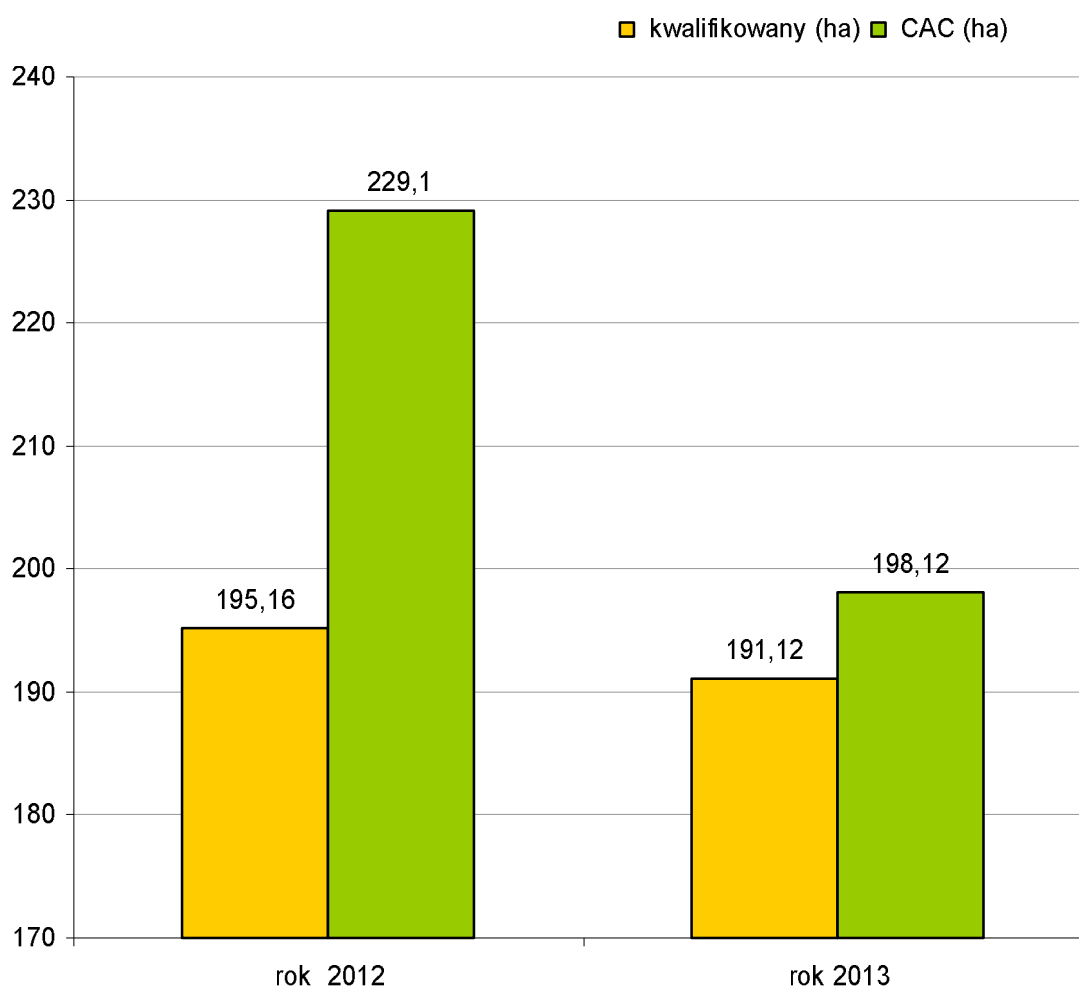
Na terenie woj. mazowieckiego produkcją materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych zajmuje się **186 dostawców**.

W 2013 roku ocenę polową materiału szkółkarskiego przeprowadzono u **79 dostawców** w kategorii elitarny i kwalifikowany na **184 plantacjach o pow. 191,13 ha**.

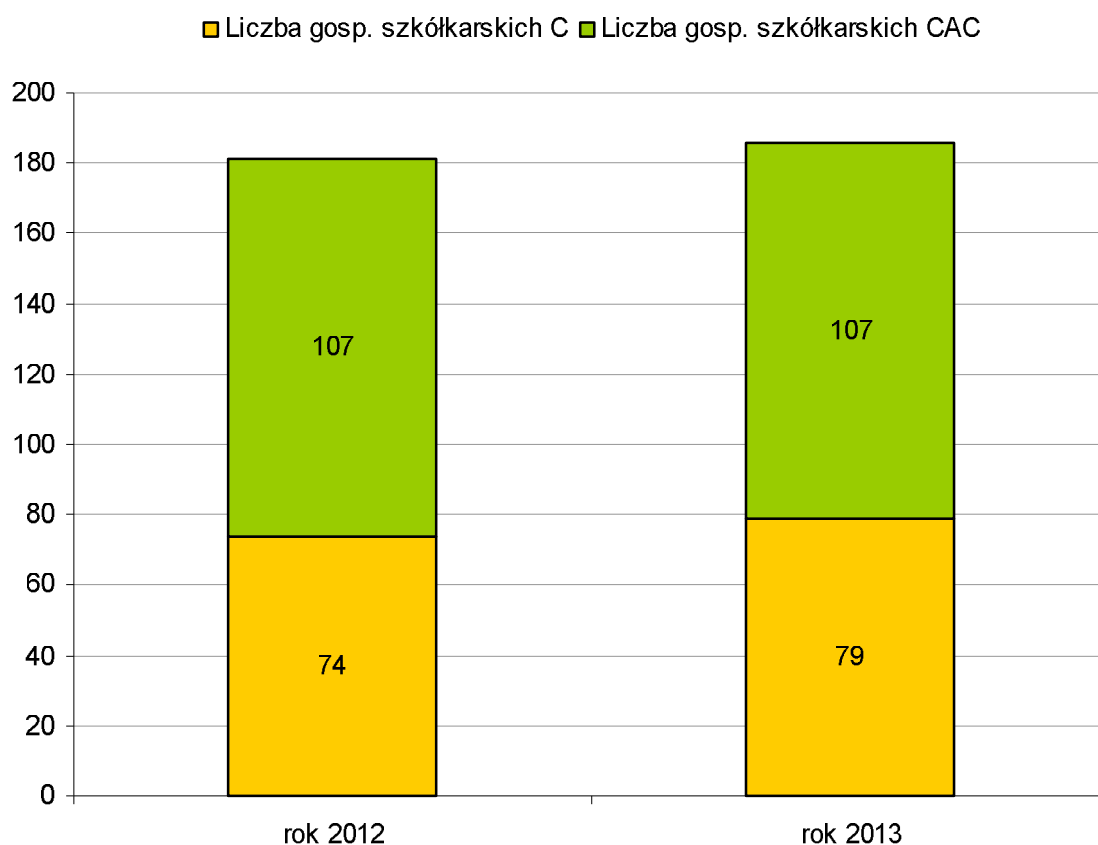
Produkcją materiału szkółkarskiego w kategorii CAC zajmowało się **107 dostawców na 356 plantacjach o pow. 198,12 ha**.

W porównaniu do roku ubiegłego powierzchnia materiału kwalifikowanego zmniejszyła się o 4,03 ha, również zmniejszyła się powierzchnia materiału szkółkarskiego w kategorii CAC o 30,98 ha.

Wykres 3.7. Powierzchnia kwalifikowanych (C) i CAC upraw szkółkarskich (ha) w poszczególnych latach 2012- 2013.

Wykres 3.8. Liczba gospodarstw szkółkarskich ze względu na kat. CAC i kwalifikowany (C).

Największa powierzchnia ocenionych upraw szkółkarskich w kategorii elitarny i kwalifikowany jest w oddziałach : Płock, Grójec, Białobrzegi, Sochaczew, Piaseczno.

Powierzchnia ocenianych rodzajów materiału szkółkarskiego w 2013 roku:

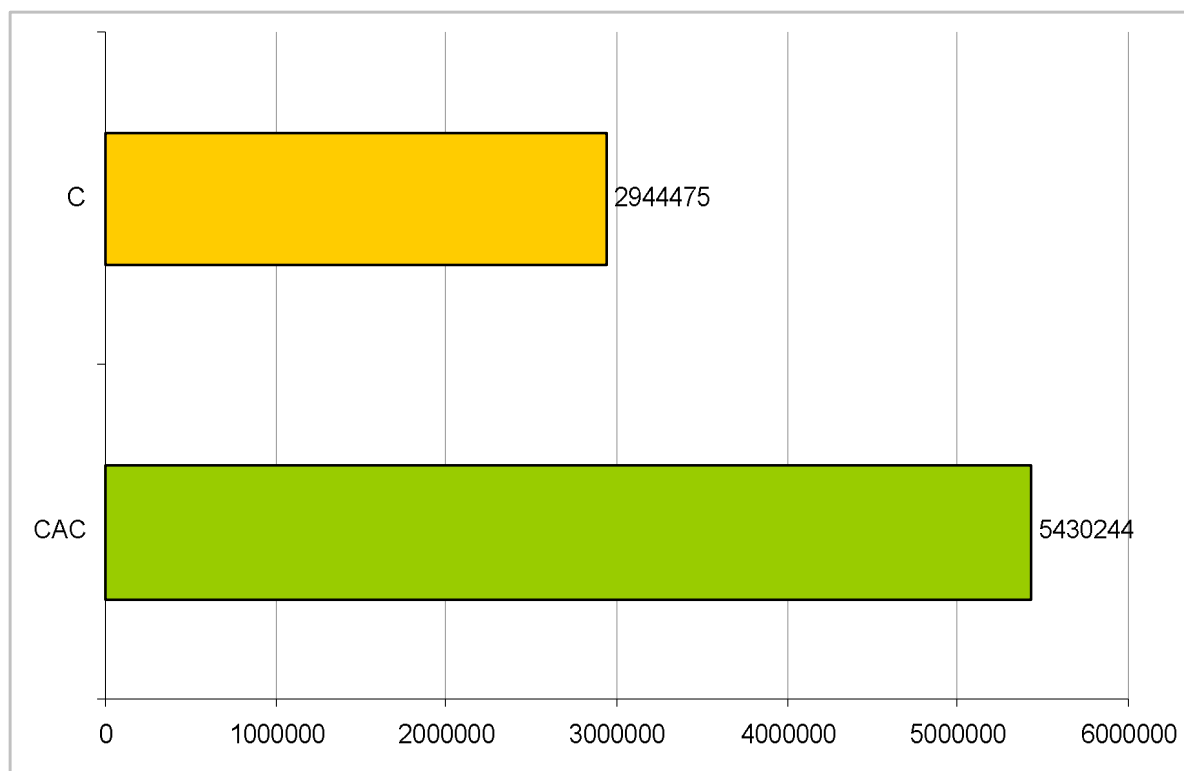
- szkółki drzewek owocowych - 88,24 ha,
- plantacje podkładek wegetatywnych - 55,26 ha,
- szkółki krzewów jagodowych - 16,82 ha ,
- plantacje krzewów przeznaczonych do produkcji sadzonek w kategorii elitarny i kwalifikowany - 5,25 ha ,
- plantacje sadzonek truskawek w kategorii elitarny i kwalifikowany - 13,4 ha,
- sad mateczny do pozyskiwania zrazów i sad mateczny do pozyskiwania nasion - 8,95 ha,
- podkładki generatywne – 3,21ha.

Materiał szkółkarski był mniej wyrosnięty w porównaniu do roku ubiegłego. Spowodowane było opóźnioną wiosną, długo utrzymującą się pokrywą śnieżną, dużą ilością opadów w okresie wiosennym i związany z tym wysoki poziom wód gruntowych.

W okresie letnim długotrwała susza doprowadziła do zahamowania wegetacji roślin co również odbiło się na jakości materiału szkółkarskiego.

Zmniejszyła się produkcja podkładek generatywnych z powodu niedoboru nasion z sadów nasiennych.

Wykres 3.9. Ilość drzewek owocowych w kategorii kwalifikowany (C) i CAC w 2013 roku.

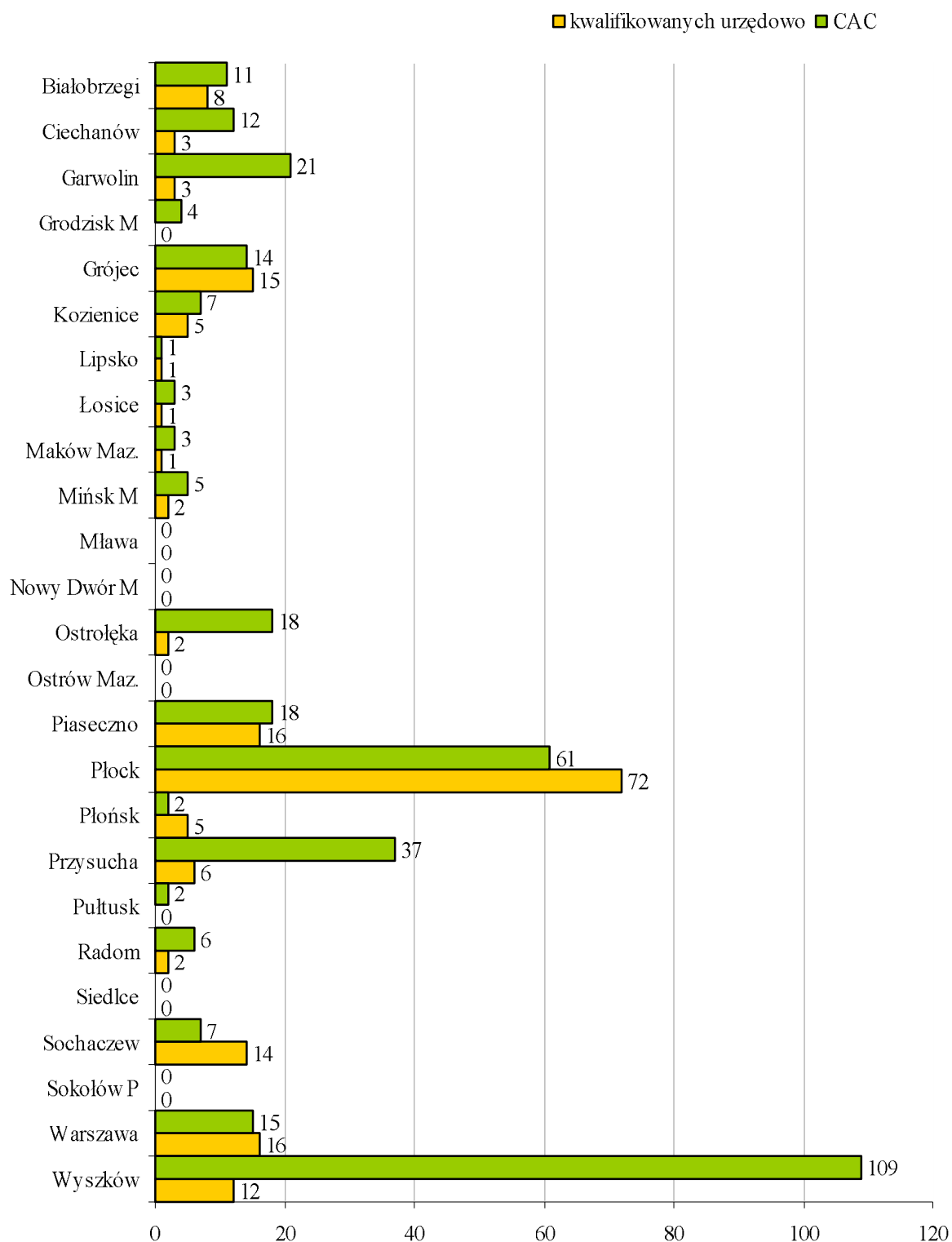
Bardzo duży udział w szkółkach drzewek owocowych stanowią drzewka jabłoni, w roku 2013 - 2 586 195 szt.

Ilość zakwalifikowanych drzewek w kategorii kwalifikowany zwiększyła się o 1 199 111 szt. w stosunku do roku ubiegłego, również zdecydowanie wzrasta ilość drzewek owocowych w kategorii CAC - 5 430 244 sztuk. **Łącznie wyprodukowano 8 374 719 szt. drzewek owocowych na terenie województwa mazowieckiego.**

Tabela 3.7. Liczba plantacji oraz powierzchnia kwalifikowanych urzędowo i CAC materiału szkółkarskiego w 2013 r. według oddziałów WIORiN Warszawa

WIORiN Warszawa	Liczba plantacji materiału szkółkarskiego w 2013 r.			Powierzchnia plantacji materiału szkółkarskiego w 2013 r. (ha)		
	CAC	kat. E i C	Razem	CAC	Kat. E i C	Razem
Oddział	1	2	3	4	5	6
Białobrzegi	11	8	19	14,05	23,98	38,03
Ciechanów	12	3	15	8,72	1,93	10,65
Garwolin	21	3	24	10,79	0,92	11,71
Grodzisk Maz.	4	0	4	3,15	0,00	3,15
Grójec	14	15	29	4,46	42,84	47,30
Kozienice	7	5	12	5,65	2,18	7,83
Lipsko	1	1	2	0,05	0,30	0,35
Łosice	3	1	4	6,00	1,50	7,50
Maków Maz.	3	1	4	0,52	0,20	0,72
Mińsk Maz	5	2	7	0,88	0,35	1,23
Mława	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Nowy Dwór Maz.	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Ostrolęka	18	2	20	10,40	1,40	11,80
Ostrów Maz.	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Piaseczno	18	16	34	5,73	15,97	21,70
Płock	61	72	133	50,97	64,20	115,17
Płońsk	2	5	7	0,17	1,07	1,24
Przysucha	37	6	43	17,40	1,16	18,56
Pultusk	2	0	2	0,95	0,00	0,95
Radom	6	2	8	2,54	0,60	3,14
Siedlce	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Sochaczew	7	14	21	2,97	17,86	20,83
Sokolów Podlaski	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Warszawa	15	16	31	6,04	7,90	13,94
Wyszaków	109	12	121	46,68	6,77	53,45
	356	184	540	198,12	191,13	389,25

Wykres 3.10. Liczba plantacji kwalifikowanych urzędowo i CAC materiału szkółkarskiego w 2013 r. według oddziałów WIORiN Warszawa

Najwięcej plantacji materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych kategorii kwalifikowany i CAC jest w oddziałach: Płock, Wyszków, Przysucha Piaseczno, Warszawa , Grójec.

Korelacje pomiędzy materiałem szkółkarskim zakwalifikowanym urzędowo a CAC w oddziałach przedstawia wykres:

Wykres 3.11. Proporcje produkcji w kategorii kwalifikowany i CAC, według rodzajów materiału szkółkarskiego sadowniczego w 2013 roku

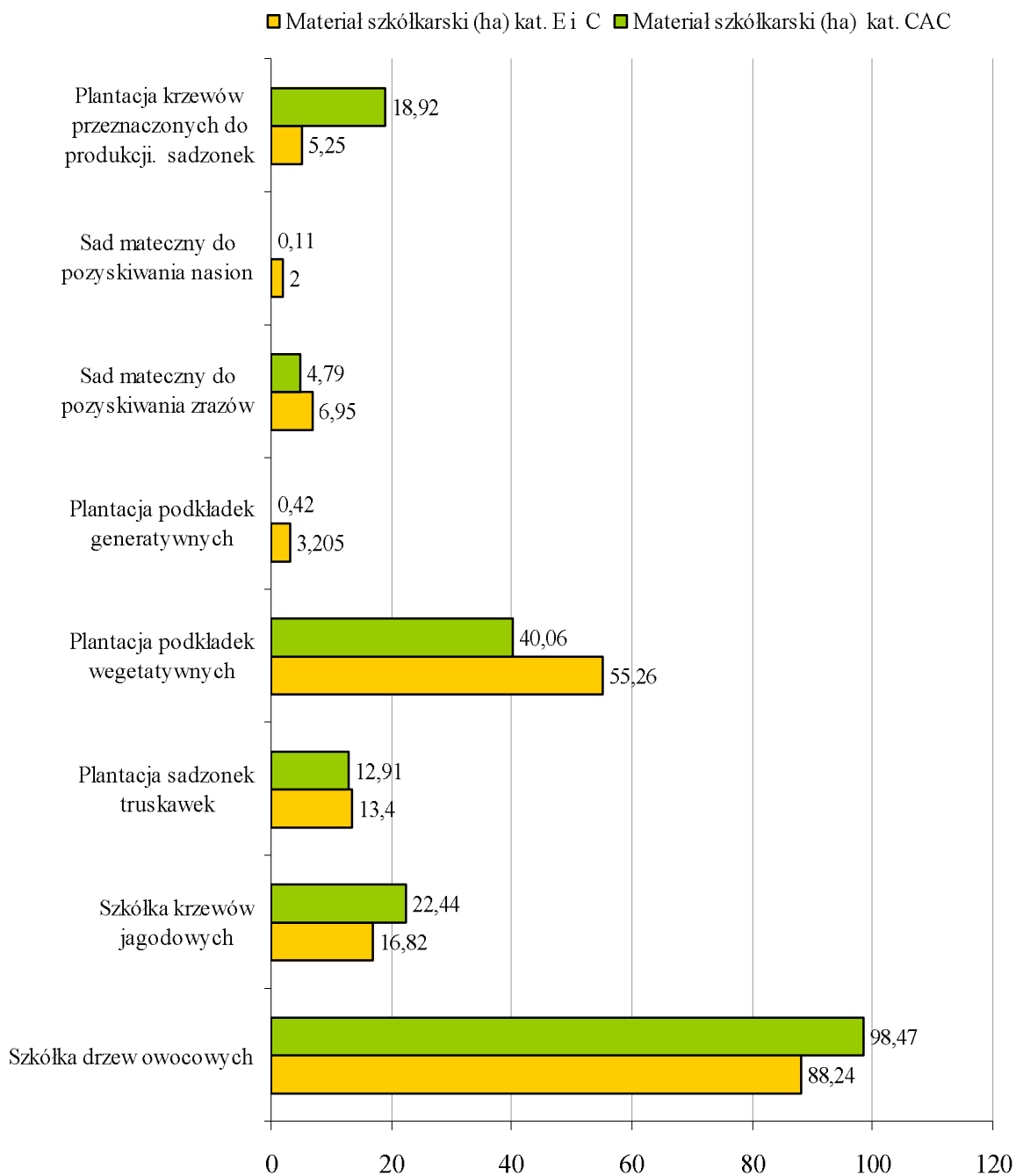

Tabela 3.8. Liczba materiału szkółkarskiego kategorii CAC i kwalifikowany (C) w 2012-2013 roku.

Lp.	Gatunek	Drzewa, krzewy, sadzonki (sztuk)			
		CAC		kwalifikowane urzędowo	
		2012 rok	2013 rok	2012rok	2013 rok
1	Brzoskwinia	13632	5673	7932	5885
2	Czereśnia	86018	92448	152090	152090
3	Grusza domowa	59217	102080	75820	59690
4	Jabłoń domowa	3242293	4904165	2414750	2586195
5	Morela	35430	30880	6940	6040
6	Śliwa domowa	580123	53150	29940	36595
7	Śliwa japońska	5900	11850	0	0
8	Wiśnia	308870	229968	69180	97980
9	Orzech włoski	30	30	0	0
10	Agrest	258688	1291030	90650	72323
11	Borówka wysoka	520570	446750	0	0
12	Porzeczka czarna	1158052	2675755	771000	2790850
13	Porzeczka czerwona	793918	1712655	1066200	1277000
14	Leszczyna	6500	12200	0	0
15	Malina	6800	82300	0	0
16	Jeżyna	11850	62800	0	0
17	Żurawina wielkoowocowa	5050	36250	0	0
18	Truskawka	2229920	1766000	3732300	4917900
19	Poziomka	20000	0	0	0

W obrocie materiałem szkółkarskim dużym zainteresowaniem cieszą się następujące odmiany jabłoni: Gala, Idared, Jonagold, Szampion, Gloster, Alwa. Natomiast mniejsze jest zainteresowanie odmianą Ligol oraz odmianami letnimi i parchoodpornymi.

W zakresie produkcji sadowniczego materiału szkółkarskiego kat.C i CAC w 2013roku zaobserwowano zmniejszoną produkcję drzewek z rodzaju *Prunus*: śliw, czereśni, moreli, brzoskwini, przy wzroście głównie drzewek jabłoni w stosunku do produkcji w 2012 roku.

Stwierdzono spadek zainteresowania rynku odmianami letnimi drzew owocowych i wzrastającą tendencję do sadzenia odmian późniejszych.

3.2. Nadzór nad materiałem siewnym

3.2.1. Wpis podmiotów do ewidencji przedsiębiorców, rolników i dostawców

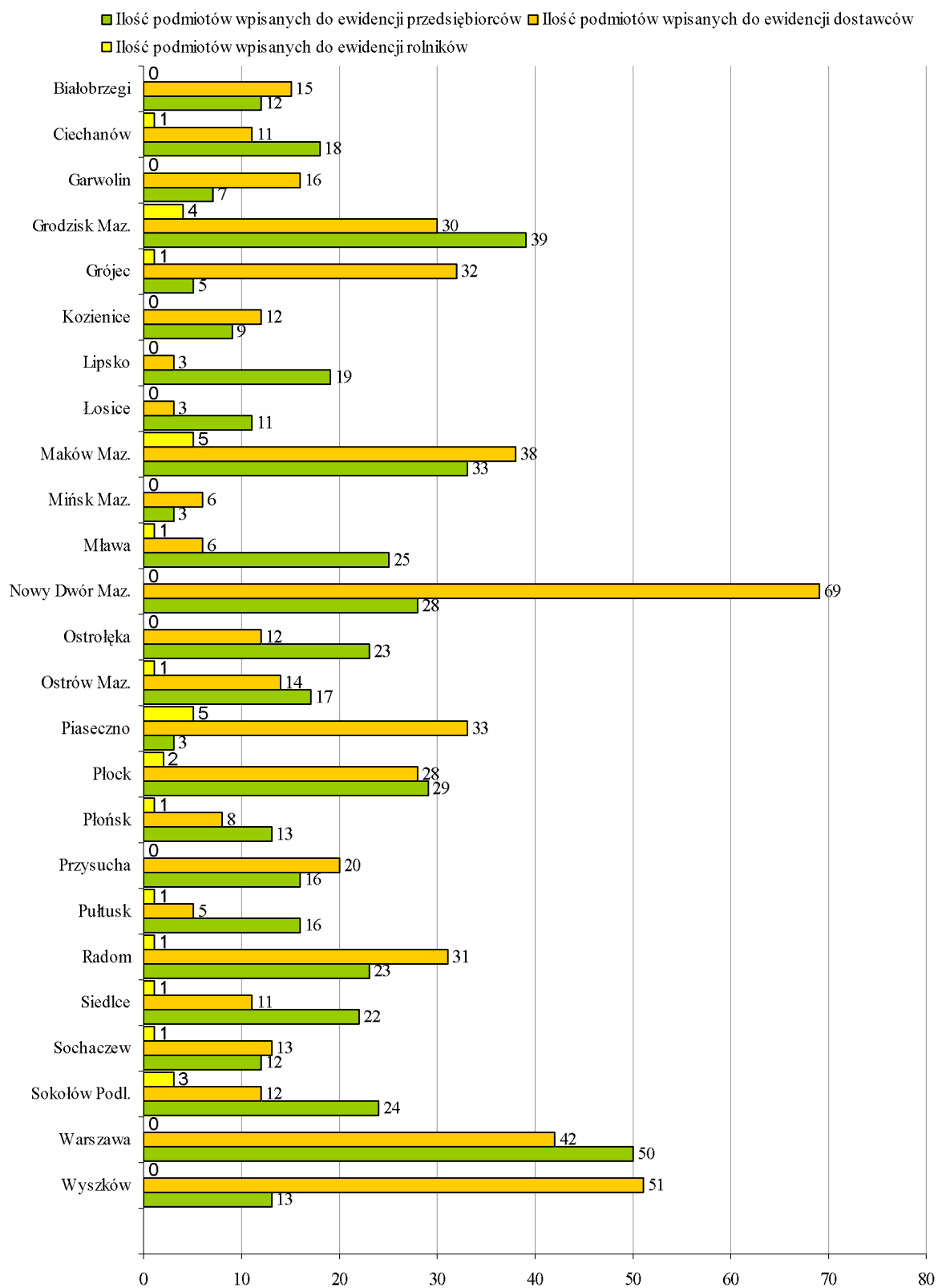
Od 28 stycznia 2013r., zgodnie z art. 84, 86, 87 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (Dz.U. z 2012r. poz. 1512 z późn. zm.) obrót materiałem siewnym może prowadzić przedsiębiorca, rolnik i dostawca, który zgłosi zamiar prowadzenia obrotu tym materiałem właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi i zostanie wpisany do:

- ewidencji przedsiębiorców
- ewidencji rolników
- ewidencji dostawców

Tab.3.9. Wpis do ewidencji przedsiębiorców, dostawców i rolników dokonujących obrotu materiałem siewnym według stanu na dzień 31.12.2013 r.

Lp.	Oddział	Ilość podmiotów wpisanych do ewidencji przedsiębiorców	Ilość podmiotów wpisanych do ewidencji dostawców	Ilość podmiotów wpisanych do ewidencji rolników
1	Wyszków	13	51	0
2	Warszawa	50	42	0
3	Sokołów Podlaski	24	12	3
4	Sochaczew	12	13	1
5	Siedlce	22	11	1
6	Radom	23	31	1
7	Pułtusk	16	5	1
8	Przysucha	16	20	0
9	Płońsk	13	8	1
10	Płock	29	28	2
11	Piaseczno	3	33	5
12	Ostrów Maz.	17	14	1
13	Ostrołęka	23	12	0
14	Nowy Dwór Maz.	28	69	0
15	Mława	25	6	1
16	Mińsk Maz.	3	6	0
17	Maków Maz.	33	38	5
18	Łosice	11	3	0
19	Lipsko	19	3	0
20	Kozienice	9	12	0
21	Grójec	5	32	1
22	Grodzisk Maz.	39	30	4
23	Garwolin	7	16	0
24	Ciechanów	18	11	1
25	Białobrzegi	12	15	0
	Razem	470	521	28

Wykres 3.12. Wpis do rejestru przedsiębiorców, dostawców i rolników dokonujących obrotu materiałem siewnym według stanu na dzień 31.12.2013 r.

3.2.2. Kontrola materiału siewnego

W 2013 roku skontrolowano ogółem **2087 podmiotów** wytwarzających, prowadzących obrót materiałem siewnym roślin rolniczych i warzywnych, materiałem szkółkarskim roślin sadowniczych, materiałem rozmnożeniowym i nasadzeniowym roślin warzywnych i ozdobnych.

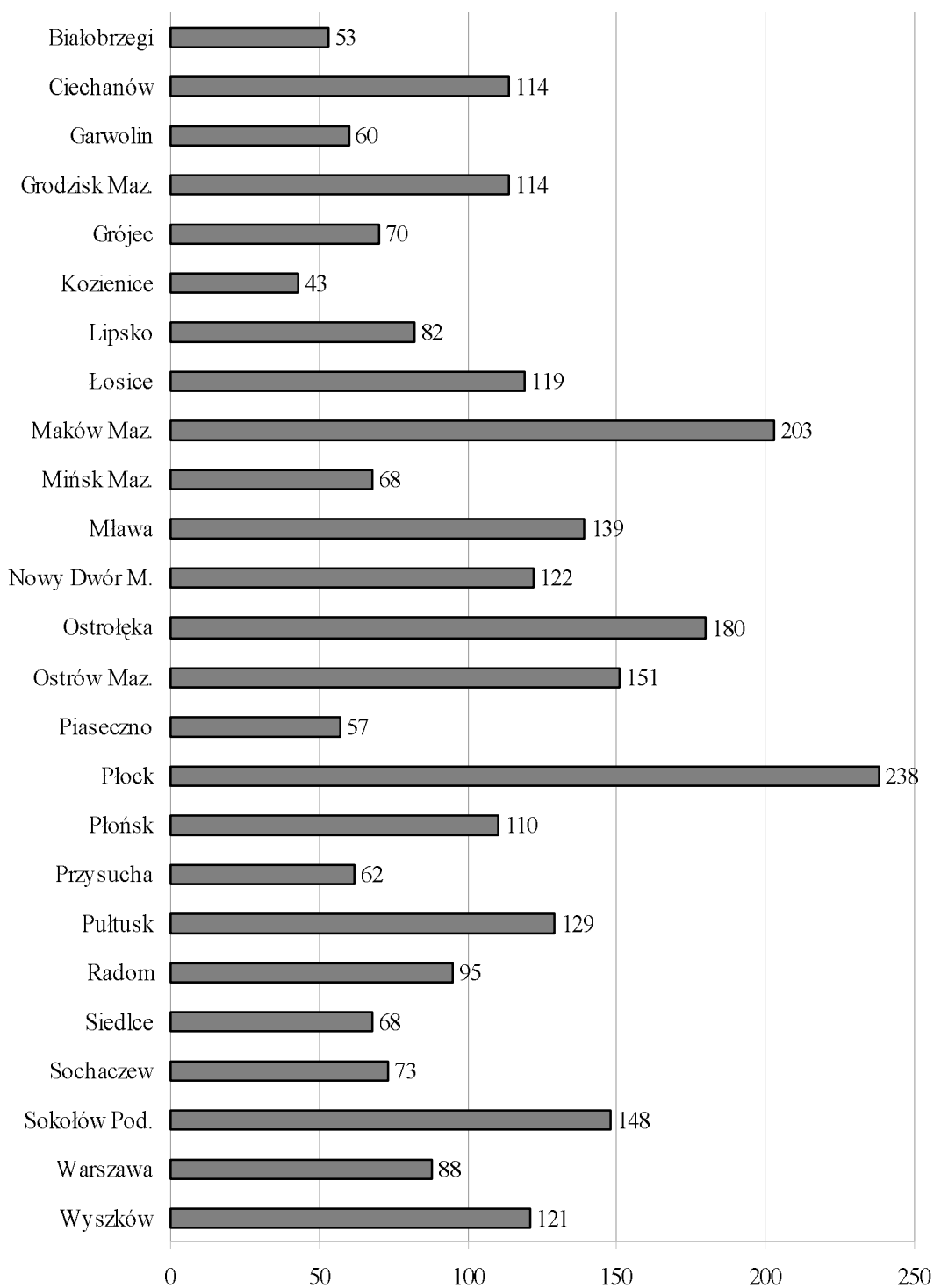
Ogółem przeprowadzono **2707 kontroli**, w tym:

- kontroli kompleksowych - 68
- kontroli problemowych - 2553
- kontroli sprawdzających - 22
- kontroli doraźnych - 64

Tab.3.10. Ilości przeprowadzonych kontroli materiału siewnego, dostawców, kwalifikatorów i zakazu stosowania GMO przez oddziały w 2013 r.

Lp.	Oddział	Ilość przeprowadzonych kontroli				Ogółem
		materiału siewnego	dostawców	kwalifikatorów	zakazu stosowania GMO	
1	Białobrzegi	2	25	12	14	53
2	Ciechanów	40	11	13	50	114
3	Garwolin	6	14	0	40	60
4	Grodzisk Maz.	55	21	8	30	114
5	Grójec	25	36	9	0	70
6	Kozienice	12	21	0	10	43
7	Lipsko	5	12	40	25	82
8	Łosice	54	25	0	40	119
9	Maków Maz.	30	60	9	104	203
10	Mińsk Maz.	5	9	0	54	68
11	Mława	21	14	4	100	139
12	Nowy Dwór Maz.	19	83	0	20	122
13	Ostrołęka	15	35	10	120	180
14	Ostrów Maz.	19	35	0	97	151
15	Piaseczno	14	34	4	5	57
16	Płock	76	34	28	100	238
17	Płońsk	26	10	4	70	110
18	Przysucha	1	41	0	20	62
19	Pułtusk	42	5	17	65	129
20	Radom	19	26	0	50	95
21	Siedlce	2	0	6	60	68
22	Sochaczew	9	8	0	56	73
23	Sokolów Podl.	33	19	0	96	148
24	Warszawa	49	29	0	10	88
25	Wyszaków	11	50	0	60	121
	Ogółem	590	657	164	1296	2707

Wykres 3.13. Ilości przeprowadzonych kontroli ogółem przez oddziały w 2013 r.

Skontrolowano w obrocie :

- 2 896 partii roślin rolniczych – 4 936 tony
- 4 670 partii nasion roślin warzywnych o łącznej masie 238 137 kg
- 61 652 szt. roślin materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego warzyw
- 458 377 szt. materiału szkółkarskiego roślin sadowniczych,
- 30 618 szt. materiału szkółkarskiego ozdobnego

Tab. 3.11. Ilość materiału skontrolowanego w obrocie, zakwestionowanego i wyłączzonego z obrotu w 2013 roku

Grupy Roślin	Liczba partii	J.m.	Skontrolowano			Liczba prób do oceny kontrolnej	Z tego nie odpowiadało wymaganiom		Wycofano z obrotu na podstawie decyzji
			ogółem	W tym materiału kat. standard/CAC	M.S. niedopuszczony do obrotu wg art. 104 ustawy		ogółem	w tym na jakość	
Zboża ozime	348	ton	2025,73	0,00	0,00	47	3,00	3,00	0,00
Zboża jare	266	ton	1402,71	0,00	0,00	65	0,00	0,00	0,00
Kukurydza	241	j.s.	20722,00	0,00	0,00	3	0,00	0,00	0,00
	867	ton	711,96	0,00	0,00	29	13,79	13,69	10,51
Ziemniak	32	ton	246,05	0,00	0,00	15	0,00	0,00	0,00
strączkowe	23	ton	26,37	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
Motyłk. drobnonas.	36	ton	8,14	0,00	0,00	0	0,38	0,00	0,38
Trawy	1053	ton	183,62	0,00	0,00	74	10,18	10,00	3,95
Oleiste i włókniste	14	ton	2,76	0,00	0,00	1	0,00	0,00	0,00
Burak cukrowy	0	j.s.	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
	0	ton	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
Burak pastewny	0	j.s.	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
	13	ton	0,07	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
Inne rolnicze	3	ton	0,06	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
Warzywa - nasiona	4670	kg	238137,00	197934,34	299,44	449	512,46	211,99	464,91
Drzewka owocowe		szt.	377030	253737	0	0	0	0	0
Krzewy jagodowe		szt.	59504	53369	0	0	0	0	0
Podkładki generatywne i wegetatywne		szt.	21500	0	0	0	0	0	0
Sadzonki truskawek		szt.	302	12	0	0	0	0	0
Inny materiał szkółkarski		szt.	41	41	0	0	0	0	0
Warzywa - rozmnoż. i nasadzeniowy.		szt.	61652	0	0	0	0	0	0
- cebula dymka		kg	15108	0	0	0	0	0	0
Materiał ozdobny		szt.	30618	0	0	0	0	0	0

Z materiału siewnego znajdującego się w obrocie **pobrano 683 próby kontrolne**

w tym :

- na jakość (zdolność kiełkowania) - 668 szt.,
- do kontrolnej oceny weryfikacyjnej sadzeniaków ziemniaka - 15 szt.

W wyniku kontrolnego badania laboratoryjnego nie odpowiadało wymaganiom jakościowym z uwagi na niską zdolność kiełkowania – 72 próby, tj. 10,5 % badanych prób materiału siewnego, w tym:

- roślin warzywnych kat. standard - 32 próby,
- roślin rolniczych (bez m-k traw) - 8 prób,
- mieszanki traw - 32 próby

Na 15 prób sadzeniaków ziemniaka w kontrolnej ocenie zdrowotności – 5 prób zdyskwalifikowano na ponadnormatywne porażenie wirusami.

W czasie kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- odmiany skreślone z krajowego rejestru i upłynął termin ich wycofania z obrotu,
- materiał siewny znajdujący się w obrocie nie spełnia wymagań jakościowych z uwagi na niską zdolność kiełkowania nasion (próby kontrolne),
- brak tożsamości odmianowej materiału siewnego warzyw (dynia zwyczajna odm. Nimba PNOS Ożarów Mazowiecki),
- sprzedaż niekwalifikowanych nasion rzepaku (Rolimpex Nasiona Warszawa , Z-d Iława - 200 kg),
- niewłaściwie oznakowanie opakowań materiału siewnego roślin warzywnych i mieszanek traw,
- obrót materiałem szkółkarskim, rozmnożeniowym i nasadzeniowym bez oznakowania (paszportów roślin),
- brak dokumentu dostawcy lub wystawiony niezgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o nasiennictwie na będący w obrocie materiał szkółkarski, materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy roślin warzywnych i ozdobnych.

W wyniku postępowania kontrolnego:

- nałożono 1 opłatę sanacyjną na kwotę 3.200 zł
- nałożono 5 mandatów karnych na kwotę 700 zł,
- wydano 54 decyzje zakazujące obrotu materiałem siewnym niespełniającym obowiązującym wymaganiom,
- sporządzono ogółem 47 pism pokontrolnych,
- wydano ogółem 33 zalecenia pokontrolne.

3.3. Kontrola stosowania materiału siewnego kukurydzy.

Zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 9 listopada 2012r. o nasiennictwie (Dz.U. z 2012r. poz. 1512 z późn. zm) dopuszczony jest do obrotu materiał siewny genetycznie zmodyfikowany.

Ustawa wykonała wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości C-165/08 z 16 lipca 2009r.

Natomiast zgodnie z art. 104 ust. 9 ustawy o nasiennictwie – Rada Ministrów może wprowadzić zakaz stosowania materiału siewnego genetycznie zmodyfikowanego i 2 stycznia 2013r. Rada Ministrów wydała rozporządzenia:

- w sprawie zakazu stosowania materiału siewnego ziemniaka odmiany Amflora (Dz.U. z 2013r., poz. 27)
- w sprawie zakazu stosowania materiału siewnego odmian kukurydzy MON 810 (Dz.U. z 2013r. poz. 39)

Powody wprowadzenia zakazu:

- zagrożenie dla hodowców pszczoł i rynku miodu
- brak autoryzacji pyłku genetycznie zmodyfikowanej kukurydzy MON 810 zgodnie z przepisami UE
- dodatkowe aspekty bezpieczeństwa

Na podstawie Zarządzenia Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w 2013 roku planowane kontrole stosowania materiału siewnego kukurydzy – 5% upraw kukurydzy.

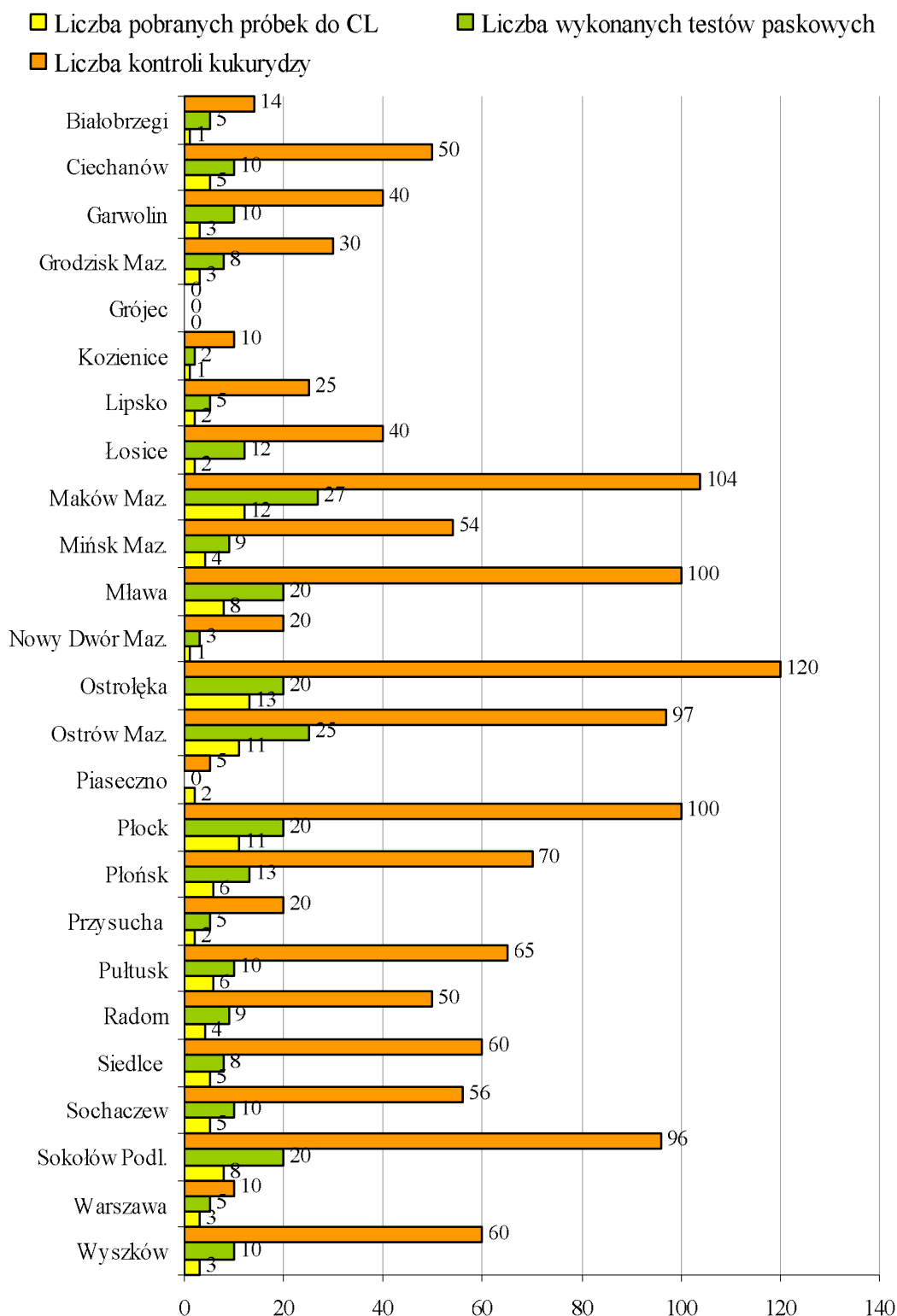
Kontrola stosowania materiału siewnego kukurydzy w gospodarstwie polegała na sprawdzeniu dokumentów zakupu materiału siewnego oraz etykiet urzędowych.

W przypadku braku faktury , etykiet – pobranie próby do badania w CL w Toruniu w kierunku modyfikacji genetycznej MON 810 a w przypadku braku etykiet, zróżnicowania plantacji lub występowanie nietypowych roślin – wykonanie testu paskowego ELISA.

Tabela 3.12 Liczba przeprowadzonych kontroli stosowania materiału siewnego kukurydzy, pobranych prób do CL i wykonania testów paskowych przez oddziały WIORiN Warszawa

Lp	Oddział	Liczba kontroli kukurydzy	Liczba pobranych próbek kukurydzy do CL	Liczba wykonanych testów paskowych dla kukurydzy
1	Białobrzegi	14	1	5
2	Ciechanów	50	5	10
3	Garwolin	40	3	10
4	Grodzisk Maz.	30	3	8
5	Grójec	0	0	0
6	Kozienice	10	1	2
7	Lipsko	25	2	5
8	Łosice	40	2	12
9	Maków Maz.	104	12	27
10	Mińsk Maz.	54	4	9
11	Mława	100	8	20
12	Nowy Dwór Maz.	20	1	3
13	Ostrołęka	120	13	20
14	Ostrów Maz.	97	11	25
15	Piaseczno	5	2	0
16	Płock	100	11	20
17	Płońsk	70	6	13
18	Przysucha	20	2	5
19	Pułtusk	65	6	10
20	Radom	50	4	9
21	Siedlce	60	5	8
22	Sochaczew	56	5	10
23	Sokolów Podl.	96	8	20
24	Warszawa	10	3	5
25	Wyszków	60	3	10
	Razem	1296	121	266

Wykres 3.14 Liczba przeprowadzonych kontroli stosowania materiału siewnego kukurydzy, pobranych próbek do CL i wykonania testów paskowych przez Oddziały WIORiN Warszawa

W czasie kontroli stwierdzono nieprawidłowości:

- w 202 gospodarstwach zniszczono faktury, etykiety przed kontrolą,
- w 174 gospodarstwach – brak etykiet,
- w 141 gospodarstwach – brak faktur zakupu,
- w 55 gospodarstwach – brak faktur i etykiet.

W woj. mazowieckim przeprowadzono kontrolę w **1296 gospodarstwach rolnych** uprawiających kukurydzę o pow. **11710 ha**, t.j. 11,7% powierzchni uprawianej. **Pobrano 121 próbek** z liści kukurydzy do badań w kierunku modyfikacji genetycznej typu MON 810 do Centralnego Laboratorium PIORiN w Toruniu – wszystkie wyniki negatywne. **Wykonano 266 testów paskowych ELISA** – nie stwierdzono modyfikacji genetycznej typu MON 810.

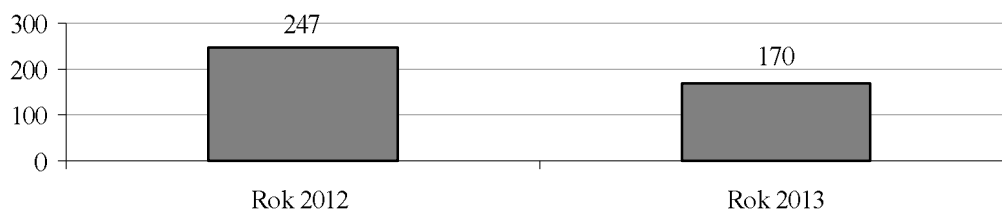
3.4. Rolnictwo ekologiczne

W 2013 roku **wydano 170 decyzji** na zastosowanie w rolnictwie ekologicznym materiału siewnego, materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych i ozdobnych, materiału szkółkarskiego nie wyprodukowanymi metodami ekologicznymi, zwanego „materiałem konwencjonalnym”.

Tab. 3.13. Liczba wydanych decyzji ekologicznych w poszczególnych oddziałach w 2012 - 2013 roku

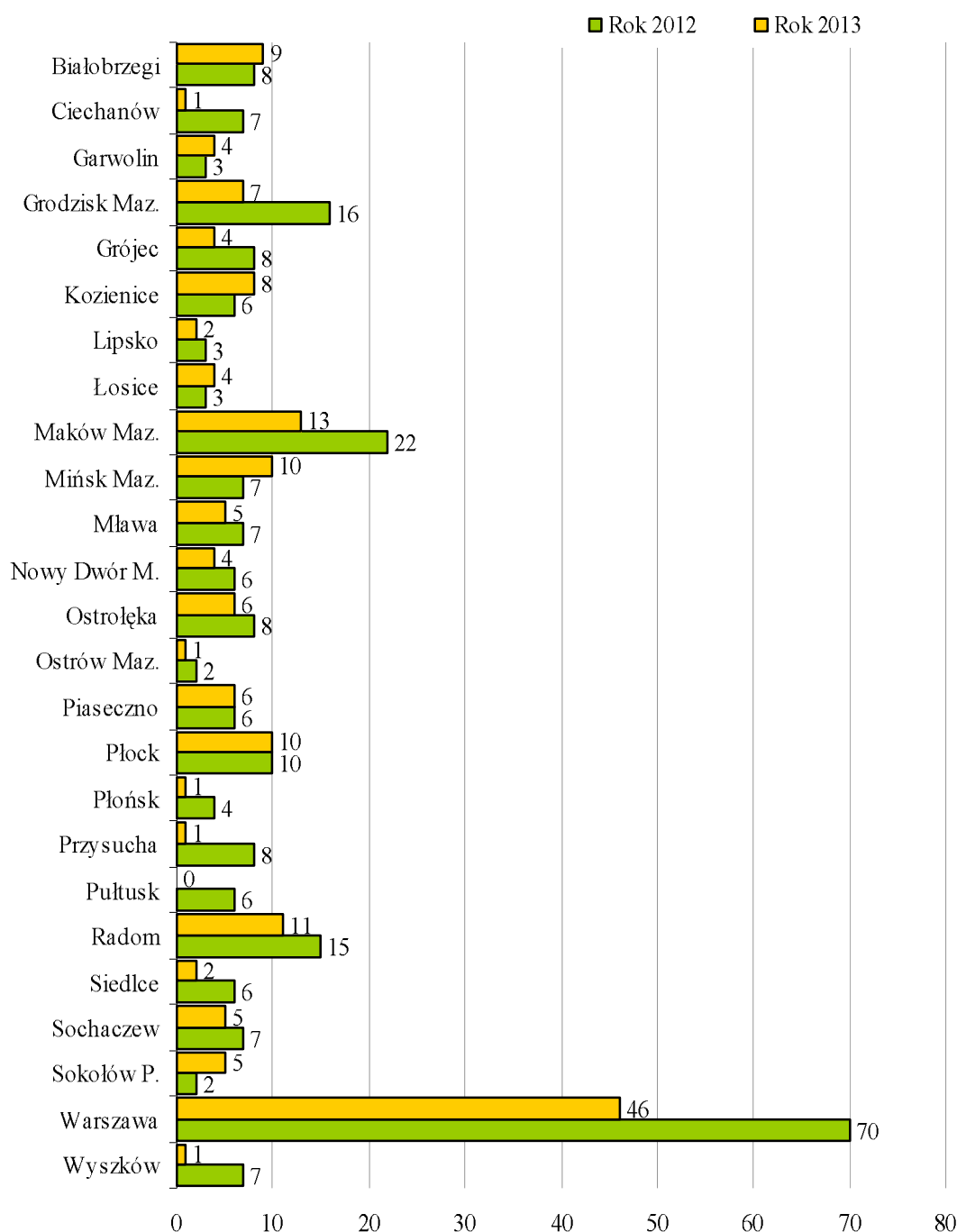
Lp.	Oddział	Rok 2012	Rok 2013
1	Białobrzegi	8	9
2	Ciechanów	7	1
3	Garwolin	3	4
4	Grodzisk Maz.	16	7
5	Grójec	8	4
6	Kozienice	6	8
7	Lipsko	3	2
8	Łosice	3	4
9	Maków Maz.	22	13
10	Mińsk Maz.	7	10
11	Mława	7	5
12	Nowy Dwór M.	6	4
13	Ostrolęka	8	6
14	Ostrów Maz.	2	1
15	Piaseczno	6	8
16	Płock	10	12
17	Płońsk	4	1
18	Przysucha	8	1
19	Pułtusk	6	0
20	Radom	15	11
21	Siedlce	6	2
22	Sochaczew	7	5
23	Sokolów P.	2	5
24	Warszawa	70	46
25	Wyszków	7	1
	Ogółem	237	170

Wykres 3.15. Ilość wydanych decyzji ekologicznych w latach 2012- 2013

W porównaniu do roku 2012 ilość wydanych decyzji w 2013 roku zmniejszyła się o 77, ponieważ zwiększa się ilość zgłoszonego materiału siewnego do wykazu prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa wyprodukowanego metodami ekologicznymi.

Wyk. 3.16 Liczba wydanych decyzji ekologicznych w poszczególnych oddziałach w latach 2012 - 2013

4. Diagnostyka laboratoryjna

4.1. Badania laboratoryjne

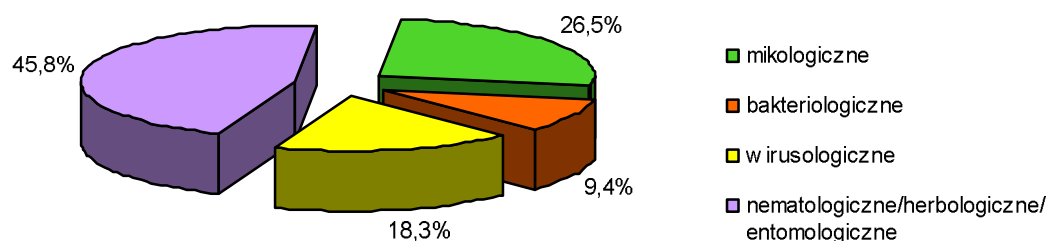
4.1.1. Działalność diagnostyczna Laboratorium Wojewódzkiego WIORiN

W 2013 roku w laboratorium fitosanitarnym Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie przebadano ogółem **12 171 próbek** roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, wykonując **16 539 analiz laboratoryjnych**.

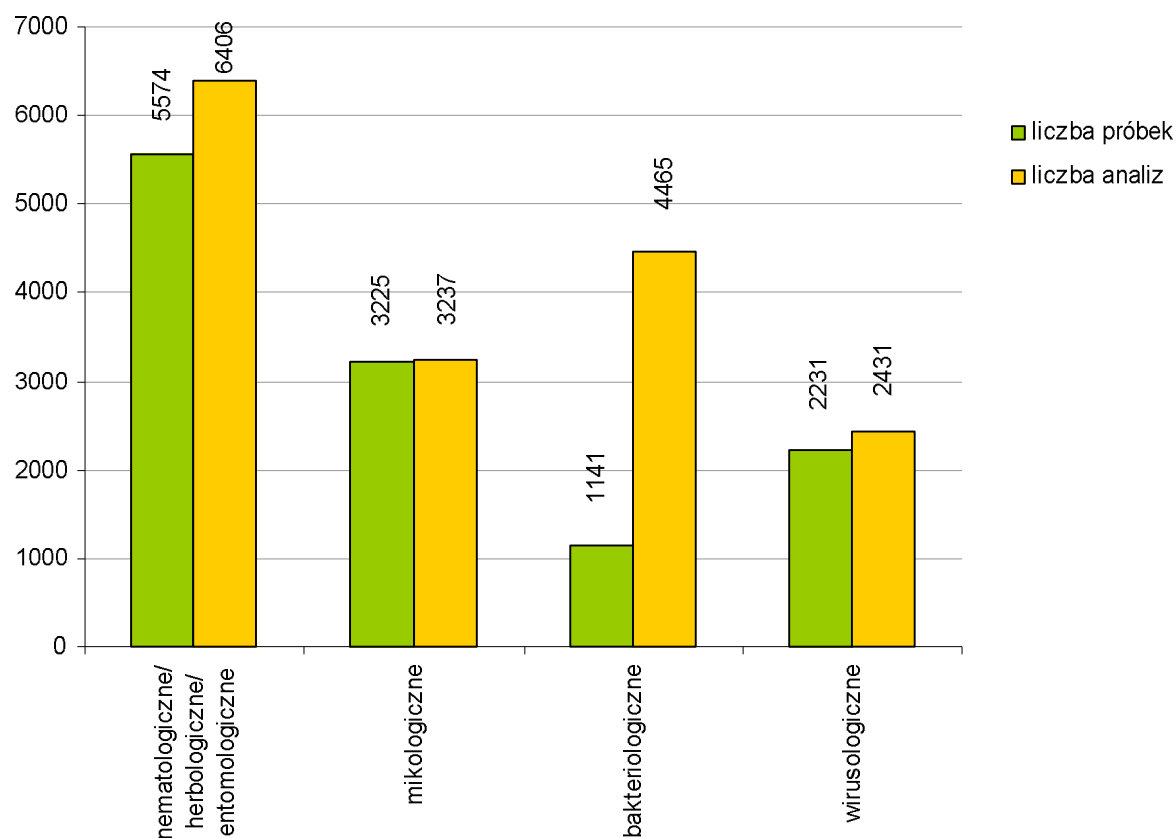
Ilości próbek do badań na obecność poszczególnych organizmów szkodliwych:

- ilość próbek dostarczonych do analiz nematologicznych/entomologicznych/herbologicznych – **5 574 próbki** (45,8 % ogółu przebadanych próbek).
- ilość próbek dostarczonych do analiz mikologicznych – **3 225 próbek** (26,5 % ogółu przebadanych próbek).
- ilość próbek dostarczonych do analiz bakteriologicznych - **1 141 próbek** (9,4 % ogółu przebadanych próbek).
- ilość próbek dostarczonych do analiz wirusologicznych - **2 231 próbek** (18,3 % ogółu przebadanych próbek).

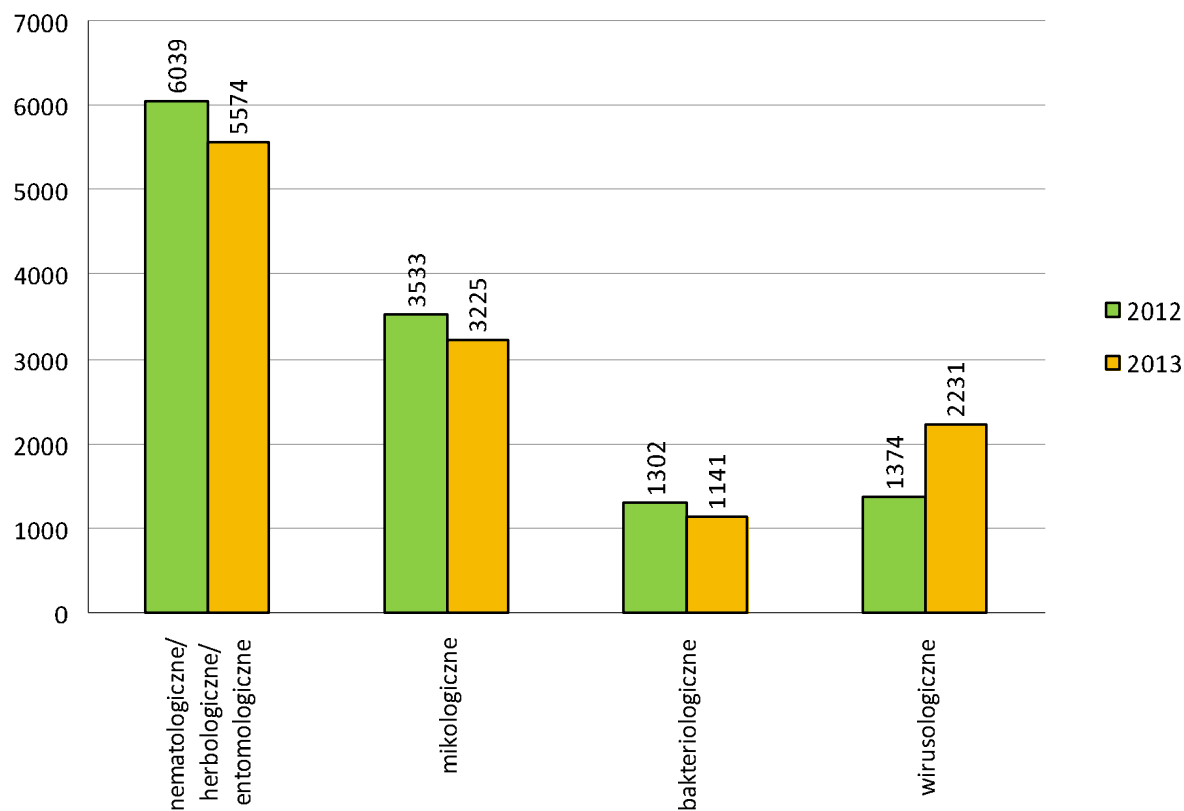
Wykres 4.1. Procentowy udział próbek badanych na obecność poszczególnych grup organizmów w ogólnej liczbie próbek w laboratorium wojewódzkim w 2013 r.

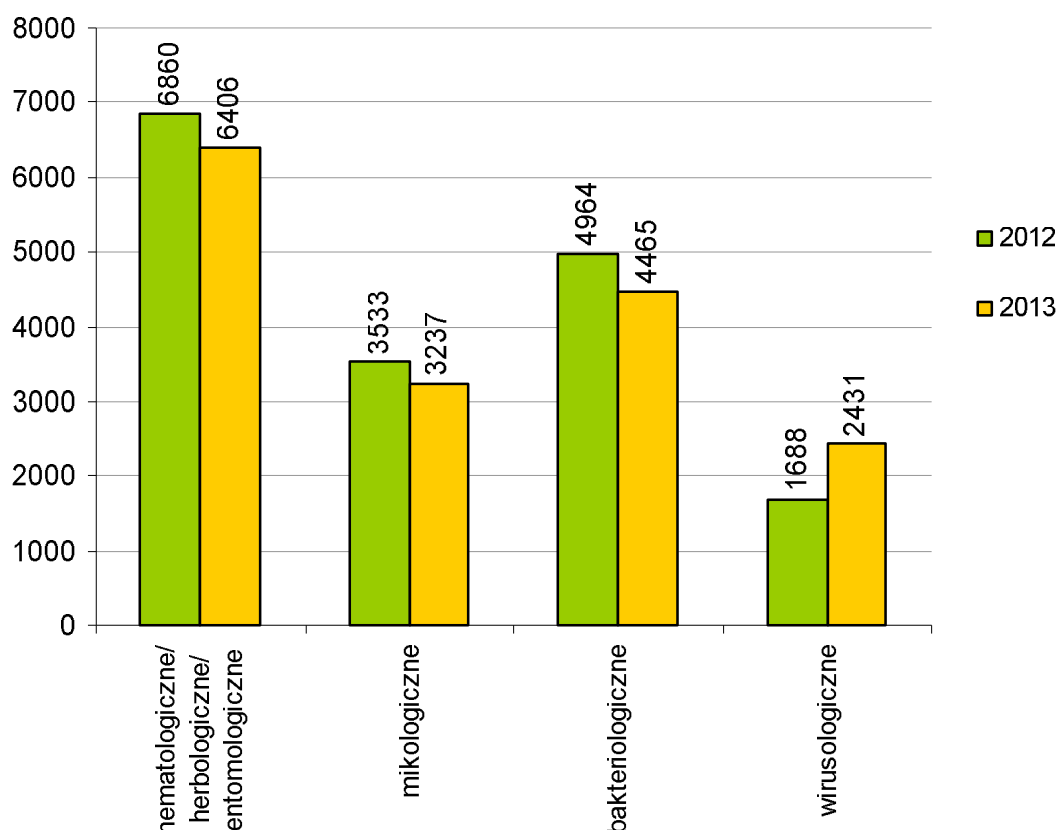
Wykres 4.2. Liczba przebadanych próbek i wykonanych analiz w poszczególnych pracowniach Laboratorium Wojewódzkiego w 2013 r.

Wykres 4.3. Porównanie liczby przebadanych próbek w poszczególnych pracowniach Laboratorium Wojewódzkiego w 2012r. i 2013 r.

Wykres 4.4. Porównanie liczby wykonanych analiz w poszczególnych pracowniach Laboratorium Wojewódzkiego w 2012r. i 2013r.

- **Pracownia nematologii/entomologii/herbologii:**

W pracowni nematologii/entomologii/herbologii ogółem przebadano na obecność organizmów szkodliwych **6 219 próbek** (5 574 próbek właściwych i 645 próbek z materiału dostarczonego do badań na obecność innych organizmów), wykonując **6 406 analiz laboratoryjnych**. W grupie tej przeważały badania gleby i podłoża uprawowych na obecność cyst mątwików z rodzaju *Globodera* - 3787 próbek. Ponadto, w ramach obowiązku przebadania gleby na obecność nicieni, przed założeniem plantacji materiałów rozmnożeniowych wykonano badania gleby na obecność nicieni *Longidorus spp.* i *Xiphinema spp.* – 228 próbek. Badano również nasiona cebuli oraz cebuli dymki pod kątem obecności niszczyka zjadliwego *Ditylenchus dipsaci* – 930 próbek.

Liczba przebadanych próbek sadzeniaków ziemniaka pod kątem występowania guzaków *Meloidogyne spp.* oraz niszczyka ziemniaczaka *Ditylenchus destructor* wynosiła 125 próbek. W 1 próbce stwierdzono obecność niszczyka ziemniaczaka *Ditylenchus destructor*. Ponadto, w ramach monitoringu występowania węgorka sosnowca *Bursaphelenchus xylophilus* przebadano 117 próbek: drewna, produktów drzewnych i materiału opakowaniowego z drewna iglastego, porażenie nicieniem *Bursaphelenchus xylophilus* stwierdzono w 1 próbce palet pochodzącej z Portugalii, w próbkach stwierdzono porażenie przez *Bursaphelenchus mucronatus*. Badano również 28 próbek roślin akwariowych na obecność nicieni z rodzaju *Hirschmaniella*, porażenia tym nicieniem nie stwierdzono.

W kierunku występowania szkodników owadzych przebadano 1005 próbek materiału roślinnego: sadzonki roślin ozdobnych i uprawnych, świeże owoce, produkty magazynowe nasiona porzeczki, maku, kminku, błonnika itd. W Oddziale Granicznym przebadano 559

próbek, a w Laboratorium Wojewódzkim 446 próbek na szkodniki owadzie. Największą grupę stanowiły owoce jabłoni 101 próbek, które badano na obecność tarczniaka *Quadraspidiotus perniciosus* owoce pomidora 87 próbek badanych w kierunku skońnika pomidorowego *Tuta absoluta*. południoweczki *Grapholita molesta*, 32 próbki na obecność wciornastka palmowego *Trips palmi*. W ramach monitoringu do laboratorium dostarczono także 8 próbek w postaci pułapek lepowych, w kierunku poszukiwania obecności stonki kukurydzianej *Diabrotica virgifera*. W 1 próbce stwierdzono obecność stonki kukurydzianej

Tabela 4.1. Zestawienie liczby próbek i analiz w 2013 r. (uszeregowanie najważniejszych grup badań wg ilości przebadanych próbek)

Kierunek badania	Liczba próbek badanych	Liczba analiz	Liczba próbek porażonych	Uwagi
NICIENIE				
<i>Globodera rostochiensis</i> i <i>Globodera pallida</i>	3 787	3 817	30	Wykryto <i>Globodera rostochiensis</i>
<i>Ditylenchus dipsaci</i>	930	930	-	6 próbek przebadanych w Oddziale Granicznym
<i>Longidorus spp.</i> i <i>Xiphinema spp.</i>	228	232	4	4 wykrycia <i>Longidorus spp</i> (niekwarantannowy)
<i>Ditylenchus destructor</i>	-	127	1	Wykryto <i>Ditylenchus destructor</i>
<i>Meloidogyne fallax</i> i <i>Meloidogyne chitwoodi</i>		125	-	
<i>Bursaphelenchus xylophilus</i>	117	126	3	Wykryto <i>Bursaphelenchus xylophilus</i> -1 próbka <i>Bursaphelenchus mucronatus</i> -2 próbki
<i>Hirschmaniella spp.</i>	28	28	-	Badania w Oddziale Granicznym
SZKODNIKI OWADZIE I NASIONA				
Szkodniki owadzie (kwar.)	196	718	-	Dodatkowo 521 próbek dostarczonych do badań w kierunku innych organizmów szkodliwych
<i>Quadraspidiotus perniciosus</i>	101	112	-	
<i>Ceratitis capitata</i>	10	10	-	
<i>Thrips palmi</i>	32	32	-	Badania w Oddziale Granicznym
<i>Tuta absoluta</i>	87	87	1	Wykryto <i>Tuta absoluta</i>
<i>Diabrotica virgifera</i>	8	8	1	Wykryto <i>Diabrotica virgifera</i>
<i>Grapholita molesta</i>	38	41	1	Wykryto <i>Grapholita molesta</i>
Szkodniki owadzie/nasiona chwastów (kwar.)	7	7	-	
<i>Trogoderma</i>	4	4	-	
<i>Frankliniella occidentalis</i>	1	2	1	

• **Pracownia mikologii:**

W pracowni mikologicznej liczba przebadanych próbek w kierunku obecności grzybów i organizmów grzybopodobnych wynosiła **3 225 i 3 237 analiz** laboratoryjnych. W grupie tej przeważały badania gleby i podłoża uprawowych na obecność zarodni przetrwalnikowych grzyba *Synchytrium endobioticum* - 3 177 próbek. Badania prowadzone były w celu utrzymania statusu powiatów uznanych za wolne od grzyba oraz badania próbek gleby z pól przeznaczonych pod uprawę sadzeniaków ziemniaka i roślin przeznaczonych do sadzenia, a także z upraw ziemniaków odmian nieodpornych lub o nieustalonej odporności na grzyba. Ponadto, przebadano 7 próbek roślin truskawki pod kątem występowania *Phytophthora fragariae* var. *fragariae* (czerwonej zgnilizny korzeni truskawek). W ramach kontroli nasadzeń drzewiastych roślin ozdobnych i leśnych przebadano 40 próbek tego materiału na obecność *Phytophthora ramorum*. W badanych próbach dostarczonych do laboratorium wykryto obecność tego patogena w dwóch próbkach.

Tabela 4.2. Zestawienie liczby próbek i analiz w 2013 r. (uszeregowanie najważniejszych grup badań wg ilości przebadanych próbek)

Rodzaj badania	Liczba próbek badanych	Liczba analiz	Liczba próbek porażonych	Uwagi
<i>Synchytrium endobioticum</i>	3 177	3 177	0	-
<i>Phytophthora ramorum</i>	40	46	2	Wykryto <i>Phytophthora ramorum</i>
<i>Phytophthora fragariae</i> var. <i>fragariae</i>	7	11	0	
Inne (<i>Fusarium</i> spp. <i>Monilinia</i> spp. <i>Colletotrichum</i> spp.)	3	3	0	-

• **Pracownia bakteriologii:**

W pracowni bakteriologicznej przebadano **1 141 próbek** bulw ziemniaków na obecność występowania bakterii kwarantannowych: *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* i *Ralstonia solanacearum*. Ogółem wykonano **4 465 analiz** laboratoryjnych, w tym:

- 1615 testem IF (immunofluorescencji),
- 592 testem FISH (fluorescent in situ hybridisation),
- 642 metodą hodowlaną,
- 264 testem biologicznym,
- 211 testem patogeniczności.

Porażenie bakterią kwarantannową *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* stwierdzono w 211 próbkach bulw ziemniaków.

Tabela 4.3. Zestawienie liczby próbek i analiz w 2013 r. (uszeregowanie najważniejszych grup badań wg ilości przebadanych próbek)

Rodzaj badania	Liczba próbek badanych	Liczba analiz	Liczba próbek porażonych	% próbek porażonych	Uwagi
<i>Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus</i>	1141	3 324	211	18,5%	Wykryto <i>Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus</i>
<i>Ralstonia solanacearum</i> (Smith) Yabuuchi et al.		1 141	-	-	

- **Pracownia wirusologii:**

W pracowni wirusologicznej ogółem przebadano **2 171 próbki** materiału roślinnego na obecność wirusów i organizmów wirusopodobnych. Ogółem wykonano **2 251 analiz** laboratoryjnych. Najliczniejszą pozycję stanowiły badania materiału szkółkarskiego na występowanie wirusa szarki *Plum pox potyvirus* – 1551 próbek (w tym 8 próbek porażonych). Wirusa pierścieniowej plamistości pomidora *Tomato ringspot virus* poszukiwano w 359 próbkach roślin pelargonii, a w 134 próbkach roślin niecierpka wirusa brązowej plamistości pomidora *Tomato spotted wilt virus*.

Przebadano również 80 próbek w kierunku występowania wirusów *Apple chlorotic leaf spot virus* i *Apple mosaic virus*.

Przebadano 32 próbki złocieni na obecność wiroida *Chrysanthemum stunt viroid*, wiroida stwierdzono w 2 próbkach. Ponadto w ramach monitoringu przebadano metodą elektroforezy powrotnej 10 próbek kwalifikowanego materiału siewnego sadzeniaków ziemniaka na obecność wrzecionowatości bulw ziemniaka *Potato spindle tuber viroid*.

Prowadzono również badania owoców pomidora (w obrocie i pochodzących z innych państw członkowskich) na obecność wirusa mozaiki pepino *Pepino mosaic virus*- porażenie tym patogenem stwierdzono w 1 próbce pomidora.

Tabela 4.4 Zestawienie liczby próbek i analiz w 2013 r. (uszeregowanie najważniejszych grup badań wg ilości przebadanych próbek)

Rodzaj badania	Liczba próbek badanych	Liczba analiz	Liczba próbek porażonych	% próbek porażonych	Uwagi
<i>Plum pox potyvirus</i> - PPV	1551	1551	8	0,5%	Wykryto <i>Plum pox potyvirus</i>
<i>Tomato ringspot virus</i> - ToRSV	359	359	-	-	Badania w Oddziale Granicznym
<i>Tomato spotted wilt virus</i> - TSWV	134	134	-	-	Badania w Oddziale Granicznym
<i>Apple chlorotic leaf spot virus</i> - ACLSV	80	80	-	-	
<i>Apple mosaic virus</i> - ApMV		80	-	-	
<i>Chrysanthemum stunt viroid</i> - CSVd	32	32	2	6,25%	Wykryto CSVd
<i>Pepino mosaic virus</i>	5	5	1	20%	Wykryto <i>Pepino mosaic virus</i>
<i>Potato spindle tuber viroid</i> - PSTVd	10	10	-	-	

• **Laboratoryjna ocena zdrowotności sadzeniaków ziemniaka ze zbioru 2013:**

W pracowni wirusologicznej badano również kwalifikowany materiał siewny sadzeniaków ziemniaka. Ogółem przebadano **60 próbek** sadzeniaków ziemniaka (wykonano 180 analiz) na obecność następujących wirusów jakościowych:

- Potato leafroll virus (PLRV) – liściozwój,
- Potato virus Y (PVY) – smugowatość,
- Potato mosaic virus (PVM) – wirus M ziemniaka

Z przebadanych próbek sadzeniaków ziemniaka zakwalifikowano ogółem 53 próbek, zdyskwalifikowano 7 próbek w tym:

z powodu ponadnormatywnego porażenia wirusami – 2 próbki,
z powodu wykrycia Cms na ocenianej plantacji - 1 próbka,
z powodu wykrycia Cms w miejscu produkcji - 3 próbki,
z powodu wykrycia *Ditylenchusa destructora* - 1 próbka

Tabela 4.5. Ocena laboratoryjna sadzeniaków ziemniaka w 2013 r.

Laboratoryjna ocena zdrowotności sadzeniaków ziemniaka							
ocena	objęto oceną		zakwalifikowano		zdyskwalifikowano		
	plantacji	ha	plantacji	ha	plantacji	ha	%
ogółem w tym:	60	110,97	53	98,97	7	12	10,8%
Jedynie w próbie oczkowej	19	33,82	17	29,32	2	4,5	4,1%
W próbie oczkowej i teście ELISA	41	77,15	36	69,65	5	7,5	6,8%

4.2. Rozwój bazy diagnostycznej Inspekcji

4.2.1. Działania w kierunku poprawy warunków technicznych, w tym zapewnienia bezpieczeństwa fitosanitarnego

Funkcjonowanie Laboratorium Wojewódzkiego opiera się na dobrze wykwalifikowanym personelu diagnostycznym oraz wyposażeniu pracowni diagnostycznych w specjalistyczny sprzęt laboratoryjny. Laboratorium Wojewódzkie spełnia zasady bezpieczeństwa fitosanitarnego poprzez wprowadzone w laboratorium różne rozwiązania organizacyjno-techniczne, np podział laboratorium na strefy o różnych poziomach zabezpieczeń, zastosowanie instalacji systemu wentylacji powietrza z odpowiednimi filtrami, zastosowanie systemu dezynfekcji ścieków technologicznych, posiadanie komór laminarnych do prac mikrobiologicznych II klasy bezpieczeństwa fitosanitarnego, stanowiących zabezpieczenie przed uwolnieniem organizmów szkodliwych do środowiska.

Ponadto w 2013 roku zapewniono wyższy standard realizacji badań poprzez zakupienie dla laboratorium nowych urządzeń laboratoryjnych:

- mikroskop stereoskopowy z podświetleniem dolnym,
- inkubator laboratoryjny z chłodzeniem,
- system do oczyszczania wody,
- rejestratory temperatury i wilgotności.

4.2.2. Działania ukierunkowane na akredytację metod badawczych w Laboratorium Wojewódzkim

Laboratorium Wojewódzkie posiada akredytację (Nr AB 1167) od 23 marca 2010 roku. Laboratorium otrzymało Certyfikat Akredytacji Laboratorium Badawczego na cztery procedury badawcze. W marcu 2011 roku rozszerzyliśmy zakres akredytacji o kolejne trzy metody.

W listopadzie 2013 r. odbyła się kolejna ocena przeprowadzona przez audytorów Polskiego Centrum Akredytacji. Obecny zakres akredytacji obejmuje metody badawcze przedstawione w tabeli 4.6.

Otrzymany Certyfikat jest potwierdzeniem wdrożonego w Laboratorium Systemu Zarządzania spełniającego wymagania normy PN-EN ISO/IEC 17025:2005+Ap1.2007 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących” w zakresie planowania, przygotowania i wykonywania badań próbek gleby, roślin, produktów roślinnych i przedmiotów na obecność organizmów szkodliwych podlegających obowiązkowi zwalczania, jak również jest potwierdzeniem, że laboratorium posiada kompetencje w zakresie wykonywania określonych badań.

Tabela 4.6. Metody badawcze objęte systemem akredytacji.

Badane obiekty / Grupa obiektów	Metody badawcze	Procedury badawcze
Bulwy ziemniaka/materiał roślinny	Obecność bakterii <i>Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus</i> . Metody jakościowe: - Test immunofluorescencji pośredniej (IF) - Test FISH (ang. Fluorescent In Situ Hybridisation) - Test biologiczny i test patogeniczności na roślinach oberżyny - metoda hodowlana	Wykrywanie i identyfikacja <i>Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus</i> w bulwach ziemniaka. PB/B-01.00.00 wyd. 6 z dn. 28.11.2011 r.
	Obecność bakterii <i>Ralstonia solanacearum</i> Metoda jakościowa - Test immunofluorescencji pośredniej (IF)	Wykrywanie i identyfikacja <i>Ralstonia solanacearum</i> w bulwach ziemniaka. PB/B – 02.00.00 wyd.4 z dn. 28.11.2011 r.
Gleba i podłoża uprawowe	Obecność zarodni przetrwalnikowych grzyba <i>Synchytrium endobioticum</i> Metody jakościowe: - Metoda Jellema	Wykrywanie i identyfikacja zarodni przetrwalnikowych <i>Synchytrium endobioticum</i> PB/M – 01.00.00 wyd. 5 z dn. 28.11.2011 r.
	Obecność nicieni <i>Globodera spp.</i> Metody jakościowe: - Metoda ekstrakcji z zastosowaniem automatycznego ekstraktora cyst, - Metoda mikroskopowa (morfologiczno-metryczna) do identyfikacji nicieni	Wykrywanie i identyfikacja nicieni z rodzaju <i>Globodera</i> . PB/N – 01.00.00 wyd. 6 z dn. 28.11.2011 r.

Badane obiekty / Grupa obiektów	Metody badawcze	Procedury badawcze
Trociny, zrębki drewna, drewniane materiały opakowaniowe	Obecność nicieni <i>Bursaphelenchus</i> grupa „ <i>xylophilus</i> ”. Metody jakościowe: - Metoda ekstrakcji nicieni z drewna, - Metoda mikroskopowa (morfologiczno-metryczna) do identyfikacji nicieni	Wykrywanie i identyfikacja nicieni z rodzaju <i>Bursaphelenchus</i> , grupa „ <i>xylophilus</i> ”. PB/N-04.00.00 wyd. 4 z dn. 28.11.2011 r.
Gleba i podłoża uprawowe	Obecność nicieni <i>Longidorus spp.</i> i <i>Xiphinema spp.</i> Metody jakościowe: - Metoda z zastosowaniem aparatu Oostenbrinka, - Metoda mikroskopowa (morfologiczno-metryczna) do identyfikacji nicieni	Wykrywanie i identyfikacja nicieni z rodzaju <i>Longidorus</i> i <i>Xiphinema</i> . PB/N-03.00.00 wyd. 4 z dn. 28.11.2011 r.
Materiał roślinny – rośliny <i>Prunus</i>	Obecność <i>Plum pox potyvirus</i> Metody jakościowe: - Test Elisa	Wykrywanie <i>Plum pox potyvirus</i> testem Elisa PB/W-01.00.00 wyd. 5 z dn. 28.11.2011 r.

4.3. Nadzór merytoryczny nad działalnością diagnostyczną Inspekcji

4.3.1. Porównania międzylaboratoryjne/badania biegłości

Laboratorium Wojewódzkie w 2013 roku brało udział w 6 porównaniach międzylaboratoryjnych, których organizatorem było Centralne Laboratorium GIORiN.

Tabela 4.7. Udział Laboratorium Wojewódzkiego w porównaniach międzylaboratoryjnych w 2013 r.

Lp.	Metoda badawcza	Organizator porównań międzylaboratoryjnych	Obiekty badań lub materiały	Wynik porównań międzylaboratoryjnych
1.	Test Duncana	Centralne Laboratorium GIORiN Nr AB 1205	2 próbki – korzenie truskawki	Z*
2.	Metoda z zastosowaniem automatycznego ekstraktora cyst Metoda morfologiczno – metryczna	Centralne Laboratorium GIORiN Nr AB 1205	zestaw 3 próbek gleby - obecność i identyfikacja nicieni <i>Globodera spp.</i>	Badania w trakcie
3.	Metoda morfologiczno – metryczna	Centralne Laboratorium GIORiN Nr AB 1205	Zestaw 10 utrwalonych preparatów mikroskopowych – identyfikacja nicieni <i>Bursaphelenchus</i> grupa " <i>xylophilus</i> ".	Z*
4.	Metoda Jellema	Centralne Laboratorium GIORiN Nr AB 1205	Próbka podłoża - obecność zarodni przetrwalnikowych grzyba <i>Synchytrium endobioticum</i>	Z*
5.	Metoda ELISA	Centralne Laboratorium GIORiN Nr AB 1205	3 próbki liści w formie liofilizowanej – obecność wirusa Plum pox potyvirus;	Z*
6.	Metoda test IF, test FISH, metoda hodowlana, test biologiczny, test patogeniczności	Centralne Laboratorium GIORiN Nr AB 1205	5 próbek ekstraktu ziemniaka - obecność <i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>Sepedonicus</i>	Badania w trakcie

* Z - ocena zadowalająca

Uzyskane wyniki z porównań międzylaboratoryjnych w 2013 r. i ubiegłych latach świadczą o wysokich kompetencjach kadry diagnostycznej Laboratorium Wojewódzkiego oraz o tym, że udział pracowników w szkoleniach specjalistycznych daje oczekiwane rezultaty.

4.3.2. Sterowanie jakością badań

Wszystkie pracownie Laboratorium Wojewódzkiego stosują metody zapewnienia jakości badań takie jak: badania na próbkach archiwalnych, badania równoległe, sprawdzanie badań przy pomocy próbek fortyfikowanych, sprawdzanie wyników przy pomocy materiałów

odniesienia. Metody te stosowane są alternatywnie, w miarę potrzeb i możliwości, zgodnie ze specyfiką danej pracowni.

W 2013 r. w ramach zapewnienia jakości badań ogółem przebadano 578 prób (tj. 951 analiz).

W poszczególnych pracowniach przedstawia się to następująco:

- badania nematologiczne – 157 prób,
- badania bakteriologiczne – 153 prób,
- badania wirusologiczne – 179 prób,
- badania mikologiczne – 89 prób.

Prawidłowe wyniki badań świadczą o kompetencji pracowników i wiarygodności wykonywanych badań.

4.3.3. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników Laboratorium Wojewódzkiego.

W ramach poszerzania wiedzy specjalistycznej i kwalifikacji zawodowych pracownicy laboratorium brali udział w szkoleniach specjalistycznych związanych z wykonywaniem analiz diagnostycznych na obecność organizmów kwarantannowych i niekwarantannowych. W temacie tym przeszkolonych zostało 7 pracowników merytorycznych. Szkolenia organizowane były przez GIORiN – Centralne Laboratorium. Wszystkie szkolenia specjalistyczne, w których uczestniczyli pracownicy merytoryczni, zostały ocenione jako skuteczne, potrzebne i przyniosły oczekiwane rezultaty.

Jeden pracownik Laboratorium przeszkolony został również w zakresie zagadnień związanych z Systemem Zarządzania Laboratorium. Szkolenie to zorganizowane zostało przez firmę zewnętrzną i dotyczyło wykorzystywania informacji zawartych w świadectwach wzorcowania.

Oceniając to szkolenie oraz szkolenia z zakresu SZL z lat ubiegłych należy stwierdzić, że szkolenia te są skutecznym narzędziem w utrzymaniu i doskonaleniu systemu zarządzania, są bardzo potrzebne i przynoszą zamierzone efekty. Podnoszą wśród pracowników laboratorium świadomość i istotę ważności wprowadzonego systemu zarządzania laboratorium.

5. Ocena laboratoryjna materiału siewnego.

5.1. Ocena laboratoryjna.

Laboratorium Oceny Nasion w okresie sprawozdawczym wykonało ocenę laboratoryjną 2 751 prób materiału siewnego.

Tabela . Liczba ocenionych laboratoryjnie prób materiału siewnego wg typu oceny

Rodzaj oceny	Liczba prób	Udział [w %]
Ocena urzędowa - pierwotna	377	13,7
Ocena powtórna	44	1,6
Ocena okresowa (remanenty)	833	30,3
Zlecenia	808	29,4
Próby kontrolne	689	25,0
Razem	2751	100,0

Tabela . Liczba przebadanych partii materiału siewnego kategorii elitarny i kwalifikowany roślin rolniczych i warzywnych oraz ich masa w ocenie laboratoryjnej w 2013 r.

Grupa roślin	Oceniono laboratoryjnie		Zakwalifikowano		Zdyskwalifikowano		
	partii	ton	partii	ton	partii	ton	%
Razem rośliny rolnicze:	376	6843,5	351	6511,8	25	331,7	4,8
w tym:							
1. zbożowe, w tym:	262	5321,3	244	5045,6	18	275,8	5,2
- pszenica ozima	68	1631,4	66	1582,5	2	48,9	3,0
- pszenica jara	33	703,3	30	655,1	3	48,2	6,8
- jęczmień ozimy	5	78,2	5	78,2	0	0,0	0,0
- jęczmień jary	34	608,5	32	571,0	2	37,5	6,2
- żyto ozime	12	187,5	10	176,0	2	11,5	6,1
- pszenżyto ozime	74	1579,3	69	1476,2	5	103,2	6,5
- pszenżyto jare	4	56,4	3	46,8	1	9,6	17,0
- owies	26	415,6	23	398,6	3	17,0	4,1
kukurydza	6	61,4	6	61,4	0	0,0	0,0
2. pastewne, w tym	53	377,816	47	322,441	6	55,375	14,7
- strączkowe	17	174,3	15	148,5	2	25,8	14,8
- motylkowate drobnonasienne	19	99,1	19	99,1	0	0,0	0,0
- trawy	13	64,4	11	54,8	2	9,6	14,9
- inne rolnicze (facelia błękitna)	4	40,0	2	20,0	2	20,0	50,0
3. buraki	56	1120	56	1120	0	0,0	0,0
4. oleiste i włókniste, w tym	5	24,4	4	23,8	1	0,6	2,5
- gorczyca biała	3	5,2	2	4,6	1	0,6	11,5
- rzodkiew oleista	2	19,2	2	19,2	0	0,0	0,0
Razem rośliny warzywne, w tym:	1	0,91	1	0,9	0	0,0	0,0
- strączkowe	1	0,9	1	0,9	0	0	0
RAZEM ROŚ. ROL. I WARZYW.	377	6844,451	352	6512,726	25	331,725	4,8

Ogółem oceniono laboratoryjnie 377 partii materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych kategorii elitarny i kwalifikowany o łącznej masie 6 844,451 tony:

- zakwalifikowano 352 partie o masie 6 512,726 tony,
- zdyskwalifikowano 25 partii o masie 331,725 tony.

Najwięcej dyskwalifikacji zanotowano w grupie roślin pastewnych – 14,7% oraz w grupie roślin zbożowych – 5,2 %. W przypadku roślin pastewnych dyskwalifikacje dotyczyły nasion facelii błękitnej – 50,0%, traw – 14,9% oraz strączkowych – 14,8%, natomiast w grupie roślin zbożowych dyskwalifikacje objęły partie nasion: pszenżyta jarego – 17,0%, pszenicy jarej – 6,8%, pszenżyta ozimego – 6,5%, jęczmienia jarego – 6,2%, żyta ozimego – 6,1%, owsa – 4,1% i pszenicy ozimej – 3,0%. Dla porównania w 2012 r. w przypadku facelii błękitnej nie odnotowano żadnej dyskwalifikacji, natomiast w grupie roślin oleistych i włóknistych procent dyskwalifikacji był wyższy i wynosił 46,2% (w roku 2013 – 2,5%)

W 2013 r. zdyskwalifikowano 4,8% ocenianego materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych, podczas gdy w 2012 r. dyskwalifikacja była na poziomie 7,5%. Najczęstszym powodem dyskwalifikacji była niska zdolność kiełkowania nasion oraz zawartość nasion obcych gatunków.

5.1.1. Ogólne podsumowanie.

W stosunku do roku 2012 odnotowano wzrost liczby prób materiału siewnego zgłoszonego do urzędowej oceny laboratoryjnej o 12,9%, natomiast w przypadku wszystkich prób ocenianych w Laboratorium Oceny Nasion odnotowano spadek o 3,1%.

W 2013 r. pod nadzorem Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie znajdowały się 2 akredytowane laboratoria, oceniające materiał siewny roślin rolniczych kategorii kwalifikowany: IHAR – PIB Radzików i CN Warszawa.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa zgodnie ze swymi właściwościami nałożonymi przez ustawę o nasiennictwie i ustawę o ochronie roślin pełni obowiązki urzędu kwalifikacyjnego oraz urzędu kontrolującego jakość materiału siewnego znajdującego się w obrocie na obszarze RP. Co roku w ramach urzędowej kontroli materiału siewnego pobierane są próby kontrolne z partii materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych wprowadzonych do obrotu lub partii ocenionych przez podmioty akredytowane. W 2013 r. liczba prób kontrolnych w stosunku do roku 2012 utrzymała się na podobnym poziomie.

W 2013 r. w Laboratorium Oceny Nasion wystawiono:

- 352** –świadczenia oceny laboratoryjnej
- 47** –świadczeń dla mieszanek nasiennych
- 2 399** –informacji o wynikach badania oraz informacji o dyskwalifikacji partii materiału siewnego
- 121** –międzynarodowych świadectw ISTA - „orange”.

W stosunku do poprzedniego roku ilość wydanych świadectw ISTA nieznacznie wzrosła o 4,3%.

W 2013 r. do oceny tożsamości odmianowej z materiału siewnego roślin rolniczych oraz roślin warzywnych zostało pobranych przez urzędowych próbobiorców 151 prób.

5.1.2. Testy sprawdzające „Proficiency Test” organizowane przez Międzynarodowy Związek Oceny Nasion (ISTA) oraz krajowe testy porównawcze.

Laboratorium Oceny Nasion posiada akredytację Międzynarodowego Związku Oceny Nasion (ISTA) i zobowiązane jest do brania udziału w międzynarodowych testach sprawdzających tzw. „Proficiency Test”. W roku 2013 laboratorium wykonało analizy laboratoryjne 9 próbek testowych. Celem testów było sprawdzenie poprawności wykonania analizy czystości, określenia zawartości nasion innych gatunków, wilgotności, żywotności metodą tetrazolinową czy zdolności kiełkowania oraz wypełniania międzynarodowego świadectwa „orange” dla gatunków *Phalaris canariensis*, *Pisum sativum* oraz *Brassica napus*.

Międzynarodowy Związek Oceny Nasion pozytywnie ocenił wszystkie wyniki wykonanych analiz przyznając najwyższe oceny „A”

Laboratorium uczestniczy w testach sprawdzających od samego początku ich wprowadzenia tj. od 1995 roku.

W ramach porównawczych testów między laboratoryjnych oceniono, przygotowane przez LON Poznań, 3 próby *Lolium multiflorum* (wykonano analizy czystości i zdolności kiełkowania oraz zawartości nasion innych gatunków).

W 2013 r. Laboratorium Oceny Nasion w Warszawie przygotowało 6 prób testowych z nasion roślin zbożowych, które zostały przekazane do analizy dla laboratoriów akredytowanych, znajdujących się na terenie województwa mazowieckiego.

5.1.3. Nadzór i kontrola nad podmiotami akredytowanymi.

Zgodnie z przepisami ustawy o nasiennictwie wojewódzcy inspektorzy Ochrony Roślin i Nasiennictwa są zobowiązani do udzielania zainteresowanym przedsiębiorcom akredytacji w zakresie oceny laboratoryjnej, pobierania próbek materiału siewnego oraz przestrzegania przepisów w tym zakresie przez podmioty akredytowane.

5.1.3.1. Laboratoria akredytowane.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie prowadzi nadzór i kontrolę nad pracą 2 laboratoriów akredytowanych firm: Centrala Nasienna w Warszawie i IHAR - PIB Radzików. W 2013 r. przeprowadzono kontrolę podległych laboratoriów, w czasie których sprawdzano:

- dokumentację prowadzoną w laboratorium oraz wystawione świadectwa i informacje po ocenie laboratoryjnej,
- przygotowanie merytoryczne personelu,
- działanie sprzętu i aparatury laboratoryjnej,
- przechowywanie prób po ocenie laboratoryjnej,
- poprawność wykonywania analiz materiału siewnego, zgodnie z międzynarodową metodyką ISTA.

W ramach kontroli pobrano również i oceniono laboratoryjnie 52 próby „żelazne” badanego materiału siewnego. W wyniku kontroli stwierdzono, że uzyskane wyniki są poza trzema, zgodne z wynikami laboratoriów akredytowanych.

W 2013 r. laboratoria akredytowane trzeci rok z rzędu uczestniczyły w ogólnokrajowych testach sprawdzających przygotowanych przez LON Poznań. Wyniki testów były poprawne lub mieściły się w granicach tolerancji.

W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono uchybień, które byłyby podstawą do uchylecia akredytacji.

5.1.3.2. Nadzór i kontrola nad próbobiorcami akredytowanymi i urzędowymi

W 2013 r. w ramach nadzoru nad akredytowanymi podmiotami skontrolowano wszystkich 3 akredytowanych próbobiorców upoważnionych do pobierania prób materiału siewnego kategorii kwalifikowany. Kontrola próbobiorców polegała na sprawdzeniu poprawności pobierania prób, sporządzania protokółów pobrania prób lub ponownym pobraniu prób z partii, z których wcześniej pobierał próby kontrolowany próbobiorca lub sprawdzeniu tzw. duplikatów pobranych przez niego prób. Pobrano i oceniono laboratoryjnie 13 prób. Nieprawidłowości w sposobie pobierania prób nie stwierdzono.

Na terenie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie działa 24 urzędowych próbobiorców.

Zgodnie z wcześniej przyjętymi założeniami i opracowanym harmonogramem kontroli w 2013 r. skontrolowano 7 urzędowych próbobiorców. Sprawdzano posiadany sprzęt, dostępność materiałów merytorycznych, sposób rejestrowania pobieranych prób, ilość prób pobranych w ostatnim sezonie oraz nazwy firm zlecających próbobranie. Przeprowadzono także audyt próbobrania.

Poza tym w ramach kontroli poprawności pobierania prób materiału siewnego przez wszystkich urzędowych próbobiorców w 2013 r. pobrano i oceniono laboratoryjnie 121 prób. W wyniku kontroli nie stwierdzono uchybień, które byłyby podstawą do cofnięcia upoważnień.

5.1.4. Nadzór nad upoważnieniami do wypełniania etykiet urzędowych materiału siewnego.

W 2013 r. na terenie województwa mazowieckiego działała tylko jedna firma upoważniona do wypełniania urzędowych etykiet materiału siewnego (DANKO Hodowla Roślin Oddział w Laskach). Ze względu na położenie siedziby firmy, upoważnienie zostało wydane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Poznaniu.

WIORiN w Warszawie był natomiast odpowiedzialny za bezpośredni nadzór i przeprowadzenie kontroli sposobu postępowania przy wypełnianiu urzędowych etykiet (prowadzenie rejestru i rozliczenie etykiet zakupionych w WIORiN Warszawa, sprawdzenie prawidłowości wypełniania etykiet).

W wyniku przeprowadzonej w ciągu okresu sprawozdawczego kontroli nie stwierdzono uchybień, będących podstawą do uchylenia posiadanego upoważnienia.

5.1.5. Drukowanie etykiet i paszportów.

W 2013 r. do obowiązków LON należało wzorem lat ubiegłych drukowanie etykiet rolniczych oraz paszportów szkółkarskich i dla sadzeniaków ziemniaka. Ogółem wydrukowano **459 431 szt.** paszportów i etykiet nasiennych.

Tabela . Liczba wydrukowanych paszportów i etykiet nasiennych

Rodzaj etykiety/ paszportu	Ilość szt.	Udział [w %]
Etykiety nasienne	149 921	32,6
Paszporty szkółkarskie	179 854	39,2
Etykiety szkółkarskie	11 079	2,4
Paszporty ziemniaczane	58 537	12,7
Etykiety eksportowe OECD	60 040	13,1
Razem	459 431	100,0

Tabela . Liczba wydrukowanych etykiet nasiennych

Rodzaj etykiety (kolor)	Ilość szt.	Udział [w %]
Etykiety białe z f. paskiem	787	0,5
Etykiety białe	1 732	1,2
Etykiety niebieskie	132 843	88,6
Etykiety czerwone	3 752	2,5
Etykiety zielone	10 771	7,2
Etykiety szare	28	ślad
Etykiety pomarańczowe	8	ślad
Razem	149 921	100,0

Tabela . Liczba wydrukowanych paszportów (etykiet)

Rodzaj paszportu (etykiety)	Ilość szt.	Udział [w %]
Paszporty szkółkarskie WW	124 535	50,0
Paszporty szkółkarskie MP	55 319	22,2
Etykiety szkółkarskie	11 079	4,4
Paszporty ziemniaczane b. z f. p	64	ślad
Paszporty ziemniaczane niebieskie	58 473	23,4
Razem	249 470	100,0